รายงานผลการศึกษามาตรการด้านการบริหารจัดการองค์กร ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 กองโรคไม่ติดต่อ ปี พ.ศ. 2563

นางสาวศศภัสส์ โกมล

ขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการพิเศษ
ตำแหน่งเลขที่ 3281
ส่วนราชการ กองโรคไม่ติดต่อ
กรมควบคุมโรค

กิตติกรรมประกาศ

รายงานผลการศึกษามาตรการด้านการบริหารจัดการองค์กรในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 กองโรคไม่ติดต่อ ปี พ.ศ. 2563 ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความร่วมมือของบุคลากรหลายท่าน ผู้จัดทำขอขอบพระคุณแพทย์หญิงศศิธร คงสวัสดิ์ อดีตผู้อำนวยการกองโรคไม่ติดต่อ แพทย์หญิงจุรีพร คงประเสริฐ รองผู้อำนวยการกองโรคไม่ติดต่อ ที่ได้กรุณาเป็นที่ปรึกษา ให้แนวคิด คำแนะนำ ความรู้ ความเข้าใจ ตรวจสอบ แก้ไขและชี้แนะข้อบกพร่องต่างๆ ขอขอบพระคุณนายแพทย์กฤษฎา หาญบรรเจิด ผู้อำนวยการกองโรคไม่ติดต่อ นายแพทย์ชูฤทธิ์ เต็งไตรสรณ์ และนายแพทย์อรรถเกียรติ กาญจนพิบูลวงศ์ ที่เป็นคณะกรรมการสอบสัมภาษณ์และได้กรุณาให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะต่างๆ ทำให้การศึกษาครั้งนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบพระคุณนายชาญยุทธ วิหกโต รักษาราชการแทนหัวหน้ากลุ่มบริหารทั่วไป กองป้องกันการบาดเจ็บ หัวหน้างานในกลุ่มบริหารทั่วไป ได้แก่ นางสาวสุกัญญา วรดี หัวหน้างานธุรการ อาคารสถานที่และยานพาหนะ นางสาวศศิร์ธา โพธิ์จันทร์ หัวหน้างานการเจ้าหน้าที่ นางนภัสวรรณ มาตลอย หัวหน้างานพัสดุ นางสาวพัชรวีร์ ธัญญ์เลิศสิริ หัวหน้างานการเงินและบัญชี นางนิตยา พันธุเวทย์ หัวหน้ากลุ่มพัฒนาองค์กร นางสาวกุลพิมน เจริญดี หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์ แผนและประเมินผล เจ้าหน้าที่กลุ่มพัฒนาองค์กร และเจ้าหน้าที่กลุ่มบริหารทั่วไป กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรคทุกคน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อทำการศึกษาในครั้งนี้

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา บุคคลในครอบครัว เพื่อนร่วมงาน ที่ให้ความรัก ความเข้าใจ ให้กำลังใจและสนับสนุนช่วยเหลือเสมอมา จนรายงานฉบับนี้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ คุณประโยชน์ที่เกิดจากการจัดทำรายงานในครั้งนี้ขอมอบแด่ บิดา มารดา คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ศศภัสส์ โกมล

สารบัญ

บทที่ 1 บทนำ 4
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 4
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา 5
1.3 ขอบเขตของการศึกษา 5
1.4 กรอบแนวคิด 6
1.5. ระยะเวลาของการศึกษา 7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 7
1.7 นิยามศัพท์ 7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง 8
2.1 โรคโควิด-19 8
2.2 แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ 9
2.3 มาตรการของรัฐบาล (ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.)) 12
2.4 มาตรการของกรมควบคุมโรค 15
2.5 การบริหารจัดการงานของกลุ่มบริหารงานทั่วไป กองโรคไม่ติดต่อ 23
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 28
3.1 รูปแบบการศึกษา 28
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 28
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 29
บทที่ 4 ผลการศึกษา 31
ส่วนที่ 1 มาตรการด้านการบริหารจัดการองค์กรก่อน/หลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 31
ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อมาตรการขององค์กรระหว่างการแพร่ระบาดโควิด-19 39
ผลการสำรวจเชิงปริมาณ (Quantitative data) 39
ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นแบบเชิงลึก (In-Depth Interview) 42
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 48
5.1 สรุปผลการศึกษา 48
5.1.1 มาตรการด้านการบริหารจัดการองค์กรก่อน/หลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 48
5.1.2 ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อมาตรการขององค์กรระหว่างการแพร่ระบาดโควิด-19 48
5.2 อภิปรายผล 49
5.3 ข้อเสนอแนะ 50
บรรณานุกรม 52
ภาคผนวก 55

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด-19 (Coronavirus Disease 2019(COVID-19)) ที่กำลังระบาดหนักอยู่ในขณะนี้ จัดอยู่ในกลุ่มเชื้อไวรัสโคโรนาซึ่งเป็นเชื้อไวรัสที่มีรูปร่างคล้ายมงกุฎพบครั้งแรกกลางทศวรรษที่ 1960 แต่ยังไม่ทราบแหล่งที่มาอย่างชัดเจนว่ามาจากที่ใด เป็นไวรัสที่สามารถติดเชื้อได้ทั้งในมนุษย์และสัตว์ (สำนักงานสรรพสามิต สาขาเมืองหนองคาย, 2563) ปัจจุบันมีการค้นพบไวรัสสายพันธุ์นี้แล้วทั้งหมด 6 สายพันธุ์ ส่วนสายพันธุ์ที่กำลังแพร่ระบาดหนักทั่วโลกตอนนี้ เป็นสายพันธุ์ที่ยังไม่เคยพบมาก่อน คือ สายพันธุ์ที่ 7 จึงถูกเรียกว่าเป็น “ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019” และในภายหลังถูกตั้งชื่ออย่างเป็นทางการว่า โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด-19 (Coronavirus Disease 2019(COVID-19)) เริ่มต้นขึ้นในเดือนธันวาคม พ.ศ.2562 แรกเริ่มถูกค้นพบจากสัตว์ โดยเป็นสัตว์ทะเลที่มีการติดเชื้อไวรัสนี้ แล้วคนที่อยู่ใกล้ชิดคลุกคลีกับสัตว์เหล่านี้ก็ติดเชื้อไวรัสมาอีกที โดยเริ่มต้นจากเมืองอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน อันตรายที่ทำให้เสี่ยงถึงชีวิต จะเกิดขึ้นเมื่อระบบภูมิต้านทานโรคของเราไม่แข็งแรง หรือเชื้อไวรัสเข้าไปทำลายการทำงานของปอด โดยเชื้อไวรัสจะแพร่กระจายลุกลามอย่างรวดเร็วและเพิ่มมากขึ้น จนทำให้ปอดเกิดการเสียหายและสูญเสียการทำงานหากไม่ได้รับการรักษาอย่างทันท่วงที จะทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิตได้อย่างรวดเร็ว (สำนักงานสรรพสามิต สาขาเมืองหนองคาย, 2563)

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ได้ประกาศให้การระบาดนี้เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ ในวันที่ 30 มกราคม พ.ศ.2563 (กระทรวงสาธารณสุข, 2563) และประกาศให้เป็นโรคระบาดทั่วไป ในวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ.2563 และวันที่ 15 มกราคม 2564 มีผู้ติดเชื้อยืนยันแล้วมากว่า 93,612,520 คน ใน 213 ประเทศ มีผู้เสียชีวิตจากโรคระบาดแล้วมากกว่า 2,004,449 คน และมีผู้หายป่วยแล้วมากว่า 66,917,580 คน (กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

โรคโควิด-19 มีการแพร่เชื้อระหว่างคนในลักษณะเดียวกับไข้หวัดใหญ่โดยผ่านการติดเชื้อจากละอองเสมหะ จากการไอ ระยะเวลาระหว่างการสัมผัสเชื้อและเริ่มมีอาการ โดยทั่วไปแล้วอยู่ที่ 5 วัน แต่มีช่วงอยู่ระหว่าง 2 ถึง 14 วัน อาการที่พบบ่อยได้แก่ มีไข้ ไอ และหายใจลำบาก ภาวะแทรกซ้อนอาจรวมไปถึงปอดบวม และกลุ่มอาการหายใจลำบากเฉียบพลัน โดยยังไม่มีวัคซีน ที่ได้รับอนุญาตหรือยาต้านไวรัสจำเพาะแต่กำลังมีการวิจัยอยู่ขณะนี้ การรักษาจึงพยายามมุ่งเป้าไปที่การจัดการกับอาการ และการรักษาแบบประคับประคอง มาตรการป้องกันที่มีการแนะนำ คือการสวมหน้ากากอนามัย การล้างมือ การอยู่ห่างจากบุคคลอื่น (โดยเฉพาะกับบุคคลที่ป่วย) ติดตามอาการ และกักตนเองเป็นเวลา 14 วัน ในกรณีที่สงสัยว่าตนอาจติดเชื้อ (แว อวาทิพย์, 2563)

จากรายงานสถานการณ์โรคโควิด-19 ในประเทศไทยที่มีการระบาดเป็นวงกว้าง กรมควบคุมโรค จึงได้ดำเนินการยกระดับศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม 2563 จนถึงปัจจุบัน โดยประเทศไทยพบผู้ป่วยติดเชื้อ COVID-19 รายแรกในวันที่ 8 มกราคม 2563 ซึ่งเป็นผู้ที่เดินทางมาจากประเทศจีน และเกิดการแพร่ระบาดเป็นวงกว้างจากประชากรภายในประเทศด้วยกัน รัฐบาลจึงกำหนดมาตรการเร่งด่วนในการควบคุมและป้องกันโรคโควิด-19 และเมื่อสถานการณ์แพร่ระบาดมีความร้ายแรงมากขึ้น รัฐบาลจึงประกาศใช้พระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และออกข้อกำหนดตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และมาตรา 11 แห่งพระราชกำหนดบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 เพื่อควบคุมสถานการณ์และจำกัดพื้นที่การแพร่ระบาดของโรค (สุมาลี จุทอง, 2563)

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข มีจำนวนบุคลากรจำนวนมากและเป็นพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงเมื่อเทียบกับพื้นที่ใช้งานส่วนตัว ทำให้เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการแพร่เชื้อโควิด-19 กรมควบคุมโรคจึงได้กำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อควบคุมสถานการณ์และให้หน่วยงานในสังกัดเร่งควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ซึ่งกองโรคไม่ติดต่อ เป็นสถานที่ทำงานที่มีความเสี่ยงสูงมากในการระบาดของโรคโควิด–19 เนื่องจากในแต่ละวันมีผู้ที่มาปฏิบัติงานร้อยกว่าคนอยู่ในสถานที่ที่ค่อนข้างแออัด และใกล้ชิดกัน จึงมีความเสี่ยงของการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสได้ง่ายถ้าหากจัดการไม่ดี

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและลักษณะทางระบาดวิทยาของโรคและจากข้อมูลที่ได้รับในปัจจุบัน อาจคาดการณ์ว่าการแพร่เชื้อโควิด-19 ในประเทศไทย จะมีโอกาสขยายตัวจากระยะที่ 1 ซึ่งเกิดการนำเชื้อจากประเทศจีนเข้าประเทศโดยผู้เดินทางจากพื้นที่ที่มีการระบาดเข้าสู่ระยะที่ 2 (กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2563) ซึ่งมีการแพร่เชื้อในประเทศในวงจำกัด โดยการติดต่อระหว่างบุคคลหากควบคุมโรคได้ผลสถานการณ์ก็จะยุติในระยะนี้ แต่ถ้าควบคุมไม่สำเร็จ โรคก็จะขยายตัวเข้าสู่ระยะที่ 3 ซึ่งมีการระบาดอย่างกว้างขวางในประเทศ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันยังไม่อาจบอกได้ว่า การแพร่ระบาดจะขยายตัวไปเพียงใด แต่จำเป็นต้องดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคในสถานการณ์ปัจจุบันอย่างเต็มที่ และเตรียมความพร้อมให้เหมาะสมและทันสถานการณ์เพื่อรองรับกับสถานการณ์ที่อาจเปลี่ยนแปลง เพื่อลดความเสียหายและผลกระทบให้เหลือน้อยที่สุด (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2563) กองโรคไม่ติดต่อ จึงได้จัดทำโครงการศึกษามาตรการด้านการบริหารจัดการองค์กรในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ของกองโรคไม่ติดต่อ ปี พ.ศ. 2563 พร้อมทั้งศึกษาปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นบทเรียนหรือแนวทางในการจัดการกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นใหม่ในอนาคตต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษามาตรการด้านการบริหารจัดการองค์กร<u>ก่อน/หลัง</u>สถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อมาตรการขององค์กร<u>ระหว่าง</u>สถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษามาตรการด้านการบริหารจัดการองค์กรในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ของกลุ่มบริหาทั่วไป กองโรคไม่ติดต่อ เฉพาะในปี พ.ศ. 2563

1.4 กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษามาตรการด้านการบริหารจัดการองค์กรในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 กองโรคไม่ติดต่อ ปี พ.ศ.2563

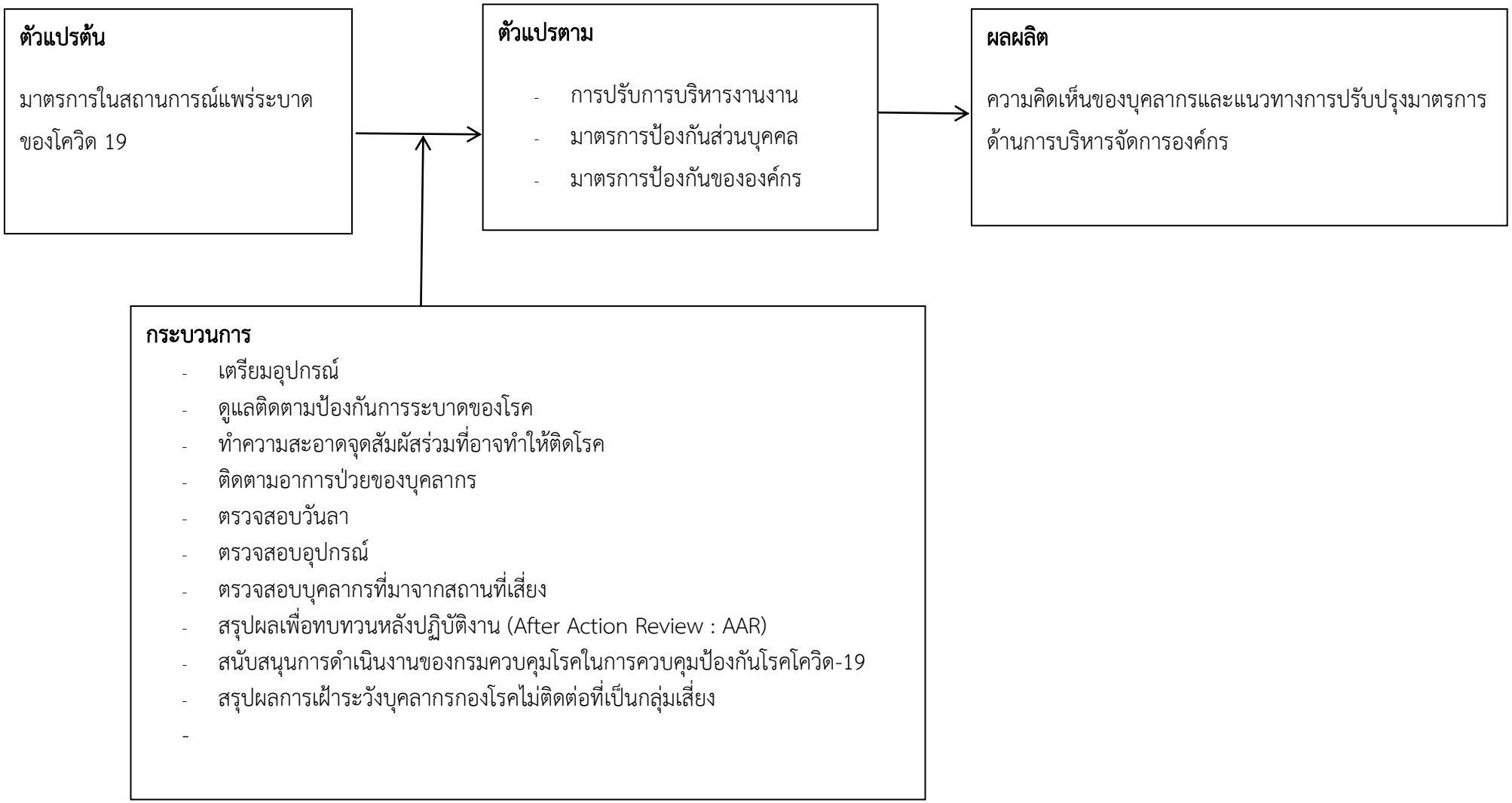

1.5 ระยะเวลาของการศึกษา

ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2563 - ธันวาคม พ.ศ.2563

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นบทเรียนหรือแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในการทำงานในสถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของโควิด-19 หรือโรคติดต่ออื่นๆ ที่อาจเกิดขึ้นใหม่ในอนาคต

1.7 นิยามศัพท์

คำศัพท์	นิยาม
โควิด-19	โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เกิดขึ้นในระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ.2563 - เดือนธันวาคม พ.ศ.2563
มาตการการบริหารจัดการในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19	มาตรการการบริหารจัดการในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 กองโรคไม่ติดต่อ ปี พ.ศ. 2563 ทั้งช่วงก่อนมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ช่วงระหว่างมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 และหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของ โควิด-19
มาตการการบริหารจัดการ	วิธีการทำงาน แนวทาง วิธีปฏิบัติ หรือวิธีการจัดการ ในองค์กรด้านบุคลากร การป้องกันโรคโควิด-19 และระเบียบวิธีปฏิบัติด้านการเงินพัสดุ ธุรการ
ก่อนมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19	ช่วงระยะเวลาก่อนมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ในประเทศไทยในปี พ.ศ.2563 คือ เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2563 ถึงช่วงกลางเดือนมีนาคม พ.ศ.2563
ระหว่างมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19	ช่วงระยะเวลาระหว่างมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ในประเทศไทย ในปี พ.ศ.2563 คือ ช่วงที่มีจำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นมากในกลางเดือนมีนาคม 2563 (เกิดขึ้นจากการแข่งขันชกมวยไทย **ณ สนามมวยเวทีลุมพินี**) ถึง ประมาณเดือนตุลาคม พ.ศ.2563
หลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19	ช่วงระยะเวลาหลังมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ในประเทศไทยในปี พ.ศ.2563 คือ ช่วงที่มีจำนวนผู้ป่วยเกิดขึ้นเป็นเลขตัวเดียว ในแต่ละวันในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2563 ถึง ประมาณกลางเดือนธันวาคม 2563 ซึ่งมีการระบาดระลอกใหม่ที่มีเหตุการณ์สำคัญเริ่มต้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาถึงมาตรการการบริหารจัดการในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 กองโรคไม่ติดต่อ ปี พ.ศ. 2563 ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาโดยการค้นคว้าจากเอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

2.1 โรคโควิด-19
2.2 แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ
2.3 มาตรการของรัฐบาล
2.4 มาตรการของกรมควบคุมโรค
2.5 การบริหารจัดการงานของกลุ่มบริหารงานทั่วไป กองโรคไม่ติดต่อ
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 โรคโควิด-19

โรคโควิด-19 หรือไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 คือ ไวรัสในกลุ่มโคโรนา ที่เพิ่งมีการค้นพบใหม่ (ไม่เคยมีการพบเชื้อนี้ในคนมาก่อน) โดยพบครั้งแรกที่เมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน ในช่วงปลายปี 2019 (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

จากข้อมูล ณ วันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2563 พบว่ามีผู้ป่วยโรคปอดอักเสบจากเชื้อไวรัสนี้จำนวน 1,354 ราย เสียชีวิต 41 ราย นอกจากนี้ไวรัสสามารถแพร่กระจายจากคนสู่คนได้ผ่านทางการไอ จาม สัมผัสน้ำมูก น้ำลาย ดังนั้น จึงต้องระมัดระวังไม่ให้ผู้ป่วยที่มีอาการทางเดินหายใจสงสัยจากเชื้อโควิด-19 ไปสัมผัสใกล้ชิดหรือใช้สิ่งของร่วมกันกับผู้อื่น เพื่อลดความเสี่ยงในการแพร่กระจายเชื้อ

ผู้ป่วยที่ต้องสงสัยโรคโควิด-19 จะมีอาการไข้ ร่วมกับ อาการทางเดินหายใจ เช่น ไอจาม มีน้ำมูก เหนื่อยหอบ และมีประวัติเดินทางมาจากเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน หรือเมืองที่มีการประกาศเป็นพื้นที่ระบาด ภายใน 14 วันก่อนเริ่มมีอาการป่วย

หากมีอาการไข้ ไอ เจ็บคอ น้ำมูกไหล หายใจเหนื่อย ภายใน 14 วัน หลังกลับมาจากเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน โปรดไปพบแพทย์และยื่นบัตรคำแนะนำด้านสุขภาพสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในประเทศไทย กับแพทย์ผู้ทำการรักษาพร้อมแจ้งประวัติการเดินทาง ท่านอาจได้รับเชื้อโรคก่อนเดินทางมายังประเทศไทย กรุณาแจ้ง รายละเอียดต่างๆ กับแพทย์ผู้ทำการรักษา เช่น อาการป่วย วันที่เริ่มมีอาการป่วย วันเดินทางมาถึงประเทศไทย สถานที่พัก เพื่อแพทย์จะได้วินิจฉัยได้ถูกต้องและรักษาได้ทันท่วงที แพทย์ผู้ทำการรักษาจะรายงานต่อหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่หรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข เพื่อดำเนินการป้องกันควบคุมโรคโดยเร็ว (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

การล้างมือเพื่อขจัดสิ่งสกปรกต่างๆ เหงื่อ ไขมัน ที่ออกมาตามธรรมชาติ และลดจำนวนเชื้อโรคที่อาศัยอยู่ชั่วคราวบนมือ การล้างมืออย่างถูกวิธีต้องล้างด้วยสบู่ก้อนหรือสบู่เหลว ใช้เวลาในการฟอกมือนานประมาณ 15 วินาที การล้างมือในกรณีรีบด่วน ไม่สะดวกในการล้างมือด้วยน้ำและมือไม่ปนเปื้อนสิ่งสกปรกหรือสารคัดหลั่งจากผู้ป่วย ให้ทำความสะอาดมือด้วยแอลกอฮอล์เจล การล้างมือด้วยแอลกอฮอล์เจล ประมาณ 10 มิลลิลิตร ใช้เวลาประมาณ 15-25 วินาที (ในกรณีใช้แอลกอฮอล์เจล (Alcohol Gel) ไม่ต้องล้างมือซ้ำด้วยน้ำและไม่ต้องเช็ดด้วยผ้าเช็ดมือ)

วิธีการใส่หน้ากากอนามัยที่ถูกต้อง ควรให้ด้านสีเข้มออกด้านนอกเสมอ คลุมให้ปิดจมูก ปาก คาง คล้องหูขยับให้พอดีกับใบหน้า กดลวดขอบบนให้สนิทกับสันจมูก โดยเปลี่ยนทุกวันและทิ้งลง ในภาชนะที่มีฝาปิด เพื่อป้องกันการติดเชื้อ ทั้งจากตนเองและผู้อื่น (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

เมื่อรู้สึกว่าจะไอ จาม ควรหากระดาษชำระ หรือทิชชู มาปิดปาก เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อโรคกระจาย แล้วนำไปทิ้งในถังขยะปิดให้เรียบร้อย

เมื่อรู้สึกว่าจะไอ จาม แล้วไม่มีกระดาษชำระ ควรใช้การไอ จามใส่ข้อศอก โดยยกแขนข้างใดข้างหนึ่งมาจับไหล่ตัวเองฝั่งตรงข้าม และยกมุมข้อศอกปิดปากและจมูกตนเองก่อนไอ จาม ทุกครั้งไม่ควรไอ จามใส่มือ

หลังจากไอ จามเสร็จแล้ว ควรรีบล้างมือให้สะอาดทุกครั้ง ด้วยสบู่หรือแอลกอฮอล์ ฆ่าเชื้อ เพื่อกำจัดเชื้อโรคไม่ให้แพร่กระจาย

2.2 แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

คำว่า “บริหารจัดการ” มาจากคำหลัก 2 คำ คือ “บริหาร” และ “จัดการ” ซึ่งทั้ง 2 คำ มีความหมายตามที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ดังนี้

คำว่า “บริหาร” เป็นคำกิริยา มีหลายความหมาย ได้แก่ ออกกำลัง ปกครอง ดำเนินการจัดการ (อนันต์ นพคุณ ศจี, 2542)ในขณะที่คำว่า “จัดการ” เป็นคำกิริยาเช่นเดียวกัน มีความหมายว่า สั่งงาน ควบคุมงาน ดำเนินการ หากพิจารณาจากคำในภาษาอังกฤษ พบว่า คำว่า “บริหาร” มาจากคำว่า “administrative” ซึ่งหมายถึง สิ่งที่สัมพันธ์กับการจัดการและงานซึ่งจำเป็นต้องมีการควบคุม การบริหารงานให้เป็นไปตามแผนหรือการจัดการอย่างเป็นระบบ เช่น การบริหารงาน การบริหารปัญหา เป็นต้น ในขณะที่ คำว่า “การจัดการ” มาจากคำว่า “management” ซึ่งหมายถึง การควบคุมหรือการจัดการบางสิ่ง อย่างเป็นระบบ เมื่อพิจารณาจากตารางทางด้านการบริหาร ศจี อนันต์นพคุณ ได้สรุปความหมาย จากนักวิชาการต่าง ๆ ไว้ว่า “การบริหาร” หมายถึง ศิลปะของการทำงานให้บรรลุเป้าหมายโดยอาศัยบุคคลอื่นเป็นผู้ทำ บางครั้งใช้คำว่า “การจัดการ” แทน เนื่องจากทั้งสองคำมาจากคำภาษาอังกฤษที่มี ความหมายเช่นเดียวกันคือ “administration” และ “management” แต่ในการใช้ นิยมใช้ต่างกัน “administration” นิยมใช้เกี่ยวกับเรื่องนโยบาย และนิยมใช้ในการบริหารราชการ ส่วน “management” เป็นการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ และนิยมใช้ในการบริหารธุรกิจ (ศจี อนันต์นพคุณ, 2542) ในขณะที่ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2552) กล่าวถึง คำว่า การบริหาร (administration) และคำว่า การจัดการ (management) ไว้ดังนี้

คำว่า การบริหาร (administration) มีรากศัพท์มาจากภาษาลาติน “administrate” หมายถึง ช่วยเหลือ (assist) หรืออำนวยการ (direct) การบริหารมีความสัมพันธ์หรือมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “minister” ซึ่งหมายถึง การรับใช้หรือผู้รับใช้ หรือ ผู้รับใช้รัฐ คือ รัฐมนตรี สำหรับความหมายดั้งเดิมของคำว่า administer หมายถึง การติดตามดูแลสิ่งต่าง ๆ ส่วนคำว่า การจัดการ (management) นิยมใช้ในภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อมุ่งแสวงหากำไร (profits) หรือกำไรสูงสุด (maximum profits) สำหรับผลประโยชน์ที่จะตกแก่สาธารณะถือเป็นวัตถุประสงค์รองหรือเป็นผลพลอยได้ (by product) เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงแตกต่างจากวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหน่วยงานภาครัฐที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการสาธารณะทั้งหลาย (public services) แก่ประชาชน การบริหารภาครัฐทุกวันนี้หรืออาจเรียกว่า การบริหารจัดการ (management administration) เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจมากขึ้น (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2552) ความหมายที่สอง เป็นการนำ “กระบวนการบริหาร” มาเป็นตัวกำหนดแนวทางการให้ความหมายในที่นี้ “การบริหารหรือการบริหารจัดการ” หมายถึง การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติใดๆ ของหน่วยงานภาครัฐ และ/

หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ถ้าเป็นหน่วยงานภาคเอกชน หมายถึงของหน่วยงาน และ/หรือบุคคล) ที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของ และหน่วยงาน โดยครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ เช่น

การบริหารนโยบาย (policy) (2) การบริหารอำนาจหน้าที่ (authority) (3) การบริหารคุณธรรม (morality) (4) การบริหารที่เกี่ยวข้องกับสังคม (society) (5) การวางแผน (planning) (6) การจัดองค์การ (organizing) (7) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (staffing) (8) การอำนวยการ(directing) (9) การประสานงาน (coordinating) (10) การรายงาน (reporting) และ (11) การงบประมาณ (budgeting)

จากความหมายที่กล่าวถึงทั้งหมดข้างต้น แสดงให้เห็นว่า “การบริหาร (administration)” และ “การจัดการ (management)” เป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน สามารถใช้แทนกันได้ “การบริหาร” นิยมใช้ในภาครัฐ ส่วน “การจัดการ” นิยมใช้ในภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจ นอกจากนี้ “การบริหาร” บางครั้งก็เรียกว่า “การบริหารจัดการ” การให้ความหมายของ “การบริหารจัดการ” นั้น ได้มีการนำหลักวิชาการด้านการบริหาร มาเป็นกรอบในการกำหนดความหมายเพื่อให้ความหมายครอบคลุมเนื้อหาสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหาร ชัดเจน เข้าใจง่าย เป็นวิชาการ และมีกรอบแนวคิด (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2552)

แนวคิดทางการบริหารจัดการ (management concepts)

การนำเสนอในส่วนนี้ แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วนย่อยประกอบด้วย แนวคิดการบริหารจัดการที่มีหลักเกณฑ์ (Scientific management) แนวคิดการบริหารจัดการแบบมนุษยสัมพันธ์ (Human relations) และแนวคิดการบริหารจัดการสมัยใหม่ (Modern management concept) ตามรายละเอียด ดังนี้

1. <u>แนวคิดการบริหารจัดการที่มีหลักเกณฑ์ (Scientific management)</u>

โชติ บดีรัฐ และวันชัย มีชาติ ได้กล่าวถึง แนวคิดของ Frederick Winslow Taylor และ Henri Fayol สรุปได้ว่า

แนวคิดทางการบริหารที่มีหลักเกณฑ์ของ Taylor มีพื้นฐานอยู่บนหลักการ ที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ (1) การคิดค้นและกำหนดสิ่งที่ดีที่สุด (2) การคัดเลือกและพัฒนาคนงาน (3) การพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีทำงานควบคู่กับการพิจารณาคนงาน และ (4) การประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและคนงาน ผู้บริหารตามแนวคิดของ Taylor จะมีความเป็นผู้นำอย่างแท้จริง ต้องรับภาระหนักกว่าคนงาน ต้องใช้สมองคิดวิเคราะห์ปัญหาของกลุ่ม จัดเตรียมและกำหนดวิธีการทำงานที่ดีกว่า ง่ายกว่า และได้ผลมากกว่าให้กับกลุ่ม

สำหรับ Fayol ได้เขียนหลักการบริหารจากประสบการณ์การเป็นนักบริหารมาเป็นเวลานาน สรุปได้เป็น 3 ส่วน

(1) หน้าที่เกี่ยวกับการบริหาร (management functions) หน้าที่ทางการบริหารแบ่งได้ 5 ประการ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (organizing) การบังคับบัญชาสั่งการ (commanding) การประสานงาน (coordinating) และการควบคุม (controlling)

(2) ลักษณะของผู้บริหาร ต้องมีความพร้อมด้วยความสามารถทางร่างกาย จิตใจ ไหวพริบ การศึกษาหาความรู้ เทคนิคในการทำงาน และประสบการณ์ต่าง ๆ

(3) หลักการบริหาร (management principles) สำหรับใช้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร 14 ประการ ได้แก่ หลักอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (authority and responsibility) หลักของการมีเอกภาพในการบังคับบัญชา (unity of command) หลักการมีเอกภาพในการสั่งการ (unity of direction) หลักการธำรงไว้ซึ่งสายการบังคับบัญชา (scalar chain) หลักการแบ่งงานกันทำ (division of work) หลักเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัย (discipline) หลักการถือผลประโยชน์ของบุคคลเป็นรองจากผลประโยชน์ส่วนรวม (subordination of individual interest to the general personnel) หลักของการให้ผลประโยชน์

ตอบแทน (remuneration) หลักการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง (centralization) หลักของการมีระเบียบข้อบังคับ (order) หลักของความเสมอภาค (equity) หลักของความมีเสถียรภาพในการว่าจ้างงาน (stability of tenure of personnel) หลักของความคิดริเริ่ม (initiative) และหลักของความสามัคคี (esprit de corps)

จากบทสรุปข้างต้น แสดงให้เห็นว่าทั้ง Taylor และ Fayol ต่างก็มีความเชื่อตรงกันว่า หากใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์มาจัดการเกี่ยวกับบุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ อย่างถูกต้องแล้ว จะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหาร สำหรับความแตกต่างนั้น Taylor มุ่งเน้นการบริหารในระดับโรงงาน เน้นกลไกการทำงานระหว่างหัวหน้าคนงานและคนงาน ในขณะที่ Fayol ได้แยกแยะหน้าที่ของการบริหาร ลักษณะของผู้บริหาร และหลักการบริหารไว้อย่างชัดเจน (โชติ บดีรัฐ, 2558)

2. <u>แนวคิดการบริหารจัดการแบบมนุษยสัมพันธ์ (Human relations)</u>

โชติ บดีรัฐ ได้กล่าวถึงผลการศึกษาของ George Elton Mayo and Fritz Rothisberger ที่พบว่าปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ส่งผลต่อการทำงานของคนงานทั้งทางด้านกายภาพ เช่น แสงสว่าง อุณหภูมิ ความชื้น ชั่วโมงการทำงาน ระยะเวลาของการหยุดพัก ฯลฯ และทางด้านความรู้สึกที่เป็นเรื่องราวทางจิตใจของคนงาน รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนงานด้วยกัน จากข้อค้นพบของ Mayo สรุปได้ 4 ประการคือ (1) พฤติกรรมของบุคคลในหน้าที่งานที่จัดไว้ให้นั้น ไม่ได้เกิดจากการตอบแทนที่เป็นตัวเงินเพียงอย่างเดียว แต่มีความต้องการทางด้านจิตใจที่ต้องการการตอบสนองอยู่ด้วย (2) กลไกของคนไม่สามารถเทียบให้เป็นหน่วยมาตรฐานเหมือนเครื่องจักรหรือวัตถุดิบได้ แต่คนเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีจิตใจเมื่อทำงานไประยะหนึ่งก็ต้องการการพักผ่อน ควบคู่กับความต้องการที่จะได้เงินมาตอบสนองตามต้องการทางด้านร่างกายในเรื่องอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และอื่น ๆ (3) เพื่อให้คนงานได้รับความพึงพอใจ มีขวัญกำลังใจสูง มีความเต็มใจในการทำงานให้ได้ผลผลิตสูง นักพฤติกรรมศาสตร์จึงสนใจศึกษาเรื่องราวของบทบาทหน้าที่ ฐานะ สัญลักษณ์ที่แสดงถึงฐานะต่าง ๆ และลักษณะความเป็นไปได้ของกลุ่มที่ไม่เป็นทางการที่มีผลกระทบต่อองค์การในทรรศนะที่กว้างกว่า และ (4) เรื่องที่ได้รับความสนใจในการศึกษาต่อมา ได้แก่ ลักษณะของผู้นำการพัฒนาพนักงาน และการติดต่อสื่อสาร จากบทสรุปข้างต้นแสดงให้เห็นว่า แนวคิดการบริหารแบบมนุษยสัมพันธ์เป็นการพยายามเพิ่มประสิทธิภาพขององค์การโดยการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรมนุษย์มีการศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อการบริหารคนในองค์การได้อย่างทั่วถึง (บดีรัฐ โชติ, 2558)

3. <u>แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการสมัยใหม่ (Modern management concept)</u>

โชติ บดีรัฐ ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการสมัยใหม่ไว้ 5 รูปแบบ ได้แก่ (1) แนวคิดการบริหารจัดการตามทฤษฎี Z ของดร.วิลเลี่ยม จี อูชิ (William. G. Ouchi.1981) (2) แนวคิดในเชิงระบบ (3) วิธีการบริหารแบบการตัดสินใจ (4) วิธีการบริหารแบบระบบเพื่อการปรับตัว และ (5) วิธีการบริหารตามสถานการณ์ (บดีรัฐ โชติ, 2558)

(1) แนวคิดการบริหารจัดการตามทฤษฎี Z (Ouchi's Theory Z) สาระสำคัญของแนวคิดนี้คือการเปรียบเทียบองค์การแบบอเมริกัน และองค์การแบบญี่ปุ่น ที่มีความแตกต่างกันกล่าวคือ องค์การแบบอเมริกัน จะมีการจ้างงานในระยะสั้น เน้นการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญเฉพาะด้าน การเลื่อนตำแหน่งในองค์กรเป็นไปอย่างรวดเร็ว การตัดสินใจเป็นการตัดสินใจของปัจเจกบุคคลในองค์การ และการดูแลพนักงานเป็นการดูแลเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ในขณะที่องค์การแบบญี่ปุ่น จะมีการจ้างงานแบบตลอดชีพ ทำงานเป็นทีม เลื่อนตำแหน่งช้า การตัดสินใจเป็นการตัดสินใจโดยใช้มติเอกฉันท์ และการดูแลพนักงานเป็นการดูแลทั้งคนหรือดูแลทุกส่วนของบุคคล

(2) แนวคิดในเชิงระบบ แนวคิดที่สำคัญของทฤษฎีประกอบด้วย องค์การจะประกอบด้วยระบบย่อยที่ทำงานร่วมกัน ระบบจะปรับปัจจัยนำเข้า (input) จากสภาพแวดล้อม ระบบจะทำหน้าที่ในการแปรสภาพ

(process) ปัจจัยนำเข้ามาเป็นปัจจัยนำออกขององค์การ องค์การจะสร้างผลผลิต (output) ขององค์การและส่งมอบผลผลิตนั้นเข้าสู่สภาพแวดล้อม และสุดท้ายองค์การจะรับข้อมูลป้อนกลับ จากสภาพแวดล้อมนำไปสู่การปรับตัวขององค์การ

(3) วิธีการบริหารแบบการตัดสินใจ แนวคิดนี้ใช้เครื่องมือที่เรียกว่า “การวิเคราะห์เชิงปริมาณ” ข้อดีของแนวคิดนี้ คือ มีเครื่องมือสำหรับการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ แต่มีข้อจำกัดคือ ปัจจัยที่ไม่สามารถวัดได้แน่นอนถูกมองข้ามไป

(4) วิธีการบริหารแบบระบบเพื่อการปรับตัว แนวคิดนี้นำวิธีการเชิงระบบมาใช้และหาวิธีการที่จะทำให้องค์การสามารถปรับตัวให้สมดุลกับการเปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากการกระทำต่าง ๆ ทั้งที่เกิดขึ้นจากภายในและภายนอกองค์การ แต่อย่างไรก็ตาม การบริหารตามแนวคิดนี้ องค์การต้องมีความเข้มแข็งและมั่นคงพร้อมที่จะรับความกดดันทั้งจากภายในและภายนอก วิธีการนี้นับว่าเป็นวิธีการที่มีความสมบูรณ์ที่สุด โดยสามารถรวมเอาทุกวิธีเข้าด้วยกัน มีความคล่องตัว สามารถปรับตัวรับสิ่งใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

(5) วิธีการบริหารตามสถานการณ์ วิธีการนี้ช่วยให้มีการเชื่อมโยงทฤษฎีการบริหารที่เป็นวิชาการ ให้มีโอกาสได้นำไปใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ โดยตรง เพราะจุดมุ่งหมายของวิธีการตามสถานการณ์ก็คือ “ตัวสถานการณ์” หรือชุดของเหตุการณ์ซึ่งมีอิทธิพลต่อองค์การมากที่สุดในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง และด้วยการมุ่งเน้นตามสถานการณ์นี้เองจะช่วยให้ผู้บริหารเกิดความเข้าใจได้ว่า ภายใต้สถานการณ์เฉพาะนั้น ๆ ผู้บริหารควรใช้เทคนิคการบริหารอะไร จึงจะทำให้องค์การสามารถบรรลุผลสำเร็จมากที่สุด

นอกจากนี้ อารักษ์ พรหมณี ได้กล่าวถึงแนวคิดการบริหารจัดการสมัยใหม่ในกระบวนการทางรัฐประศาสนศาสตร์ว่า โครงสร้าง กระบวนการ ระบบเทคนิควิธีการ และหน้าที่ในการบริหารจัดการมีความเหมือนกันทั้งในภาครัฐและเอกชน แต่การประสบความสำเร็จอาจจะแตกต่างกันเนื่องจาก ปรัชญาการบริหารงานของภาคธุรกิจเอกชนมีความมุ่งหมายทางด้านผลประโยชน์ส่วนบุคคลที่จะได้รับ ในขณะที่ภาครัฐอยู่ที่ประโยชน์สาธารณะของประชาชน โดยแนวคิดการบริหารจัดการสมัยใหม่มีองค์ประกอบ 3 ประการที่สำคัญ ได้แก่ การมุ่งเน้นประสิทธิผลหรือผลสัมฤทธิ์ (effectiveness) การมุ่งเน้นคุณภาพ (quality) หรือความพึงพอใจของผู้รับบริการ (customer satisfaction) และการมุ่งเน้นหลักความรับผิดชอบ (accountability) ซึ่งองค์ประกอบทั้งสามนี้สอดประสานกับสภาพแวดล้อมทางการบริหารที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้องค์การต้องปรับตัวตามเพื่อความเข้มแข็งและการอยู่รอดมีความสามารถในเชิงแข่งขัน หลักการบริหารสมัยใหม่ที่องค์การภาครัฐส่วนใหญ่นำแนวคิดไปใช้หรือประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม ได้แก่ การปรับรื้อระบบ (re-engineering), การลดขนาดองค์กร(downsizing), กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ (benchmarking), การรื้อและสร้างโครงสร้างใหม่ (reinventing), การบริหารการเปลี่ยนแปลง (change management), การบริหารคุณภาพโดยรวม (total quality management), ธรรมาภิบาล (good governance), การวัดผลเชิงดุลยภาพ (balanced scorecard), การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT analysis), การจัดการเชิงกลยุทธ์ (strategic management), การจัดการความรู้ (knowledge management), การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ (results based management), การเสริมสร้างสมรรถนะ (competencies) เป็นต้น (อารักษ์พรหมณี, 2555)

2.3 มาตรการของรัฐบาล (ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.))

การระบาดของโควิด-19 ในประเทศไทย เริ่มตั้งแต่วันที่ 13 มกราคม 2563 โดยเป็นประเทศที่มีผู้ป่วยยืนยันรายแรกนอกประเทศจีน การคัดกรองผู้เดินทางเข้าประเทศพบผู้ป่วยประปรายตลอดเดือนมกราคม

2563 ซึ่งเป็นผู้ที่เดินทางมาจากหรือเป็นผู้พำนักอยู่ในประเทศจีนแทบทั้งสิ้น การแพร่เชื้อท้องถิ่นที่มีรายงานรายแรก มีการยืนยันเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2563 จำนวนผู้ป่วยยัง มีน้อยตลอดเดือนกุมภาพันธ์ 2563 แต่จำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นมากในกลางเดือนมีนาคม 2563 ซึ่งมีการระบุสาเหตุจากกลุ่มการแพร่เชื้อจากหลายกลุ่ม ซึ่งกลุ่มใหญ่สุดเกิดขึ้นในการแข่งขันชกมวยไทย **ณ สนามมวยเวทีลุมพินี** เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2563 ผู้ป่วยยืนยันแล้วเพิ่มเกิน 100 คนต่อวัน ในอีก 1 สัปดาห์ต่อมา

การตอบสนองของรัฐบาลต่อการระบาด เริ่มจากการคัดกรองและการติดตามการสัมผัสมีการคัดกรองโควิด-19 ตามท่าอากาศยานนานาชาติ ตลอดจนที่โรงพยาบาลสำหรับผู้ป่วยที่มีประวัติเดินทางหรือสัมผัส มีการสอบสวนโรคกรณีที่เกิดกลุ่มการระบาด กระทรวงศึกษาธิการเน้นการเฝ้าระวังตนเอง การรักษาความสะอาดโดยเฉพาะการล้างมือและการเว้นระยะห่างหรือใส่หน้ากากอนามัย แม้บุคคลที่เดินทางมาจากประเทศเสี่ยงสูงจะได้รับคำแนะนำให้กักตนเอง แต่ยังไม่มีคำสั่งจำกัดการเดินทางจนวันที่ 5 มีนาคม 2563 และวันที่ 19 มีนาคม 2563 มีประกาศเพิ่มเติมให้ต้องมีเอกสารการแพทย์รับรองการเดินทางระหว่างประเทศและคนต่างด้าวต้องมีประกันสุขภาพ ปลายเดือนมีนาคม 2563 สถานที่สาธารณะและธุรกิจห้างร้านได้รับคำสั่งให้ปิดในกรุงเทพมหานครและอีกหลายจังหวัด นายกรัฐมนตรีประยุทธ์ จันทร์โอชา **ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน** มีผลวันที่ 26 มีนาคม 2563 และมีประกาศห้ามออกนอกเคหะสถานยามวิกาล ตั้งแต่คืนวันที่ 3 เมษายน 2563 พระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉินยังสั่งงดจำหน่ายสุราชั่วคราวและให้ประชาชนชะลอการเดินทางข้ามจังหวัด ซึ่งยกเลิกเป็นส่วนใหญ่ ในเดือนกรกฎาคมและเปิดสถานศึกษาในเดือนสิงหาคม 2563 อย่างไรก็ดี รัฐบาลยังไม่ยกเลิกสถานการณ์ฉุกเฉิน ต่อมาพบการระบาดของโรครอบใหม่ในจังหวัดสมุทรสาครประมาณกลางเดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 ทำให้ยอดผู้ติดเชื้อในประเทศเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 20

รัฐบาลถูกวิจารณ์อย่างหนักจากการรับมือวิกฤตการณ์ในหลายด้าน ในต้นเดือนกุมภาพันธ์ 2563 หลังเกิดความกังวลต่อการกักตุนและโก่งราคาขายหน้ากากอนามัย รัฐบาลเข้าควบคุมราคาและแทรกแซงการจัดจำหน่าย แต่ยังไม่สามารถป้องกันการขาดแคลนตามโรงพยาบาลต่าง ๆ ได้ และเกิดกรณีอื้อฉาวจากกรณีที่ประชาชนสงสัยว่ามีการฉ้อราษฎร์บังหลวง นอกจากนี้ รัฐบาลยังถูกวิจารณ์เกี่ยวกับนโยบายข้อกำหนดการเดินทางระหว่างประเทศและการกักโรคอย่างไม่เด็ดขาดและล่าช้า และการสื่อสารแบบกลับไปกลับมา รัฐบาลจึงได้ประกาศจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ ศบค. เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่แถลงข่าวสารความเคลื่อนไหวของโรคโควิด 19 ประจำวัน ให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารช่องทางหลักและช่องทางเดียว ตลอดจนกำหนดนโยบายที่สำคัญในการควบคุมโรคโควิด-19 ในภาพรวมของประเทศ

มาตรการที่สำคัญ

1. การกักตัวผู้ที่เดินทางมาจากต่างประเทศ หรือ State Quarantine (SQ)

เนื่องจากโรคโควิด-19 เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 และ ศบค. กำหนดให้ผู้ที่เดินทางมาจากต่างประเทศทุกคน ต้องได้รับการตรวจคัดกรอง แยกกัก หรือกักกัน เพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคซึ่งมาจากท้องถิ่นอื่น หรือเมืองท่านอกราชอาณาจักร กรณีโรคโควิด-19

หน่วยงานรัฐจึงจัดเตรียมและจัดหาสถานที่สำหรับเป็นที่กักตัวผู้ที่เดินทางมาจากต่างประเทศ ให้อยู่ในการกำกับดูแล เพื่อการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามหลักเกณฑ์และแนวทาง การควบคุมป้องกันโรค โดยความร่วมมือระหว่างกระทรวงกลาโหม และกระทรวงสาธารณสุข โดยการจัดบริการ SQ ซึ่งเป็นการกักกันผู้เดินทางทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาในราชอาณาจักร โดยใช้สถานประกอบการธุรกิจโรงแรมและ

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทยทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ และไม่มีอาการที่เข้าเกณฑ์สอบสวนโรคโควิด-19 (Patient under investigation) โดย ลักษณะของ SQ ต้องมีองค์ประกอบหลัก 6 หมวด ประกอบไปด้วย 1) โครงสร้างอาคารวิศวกรรมความปลอดภัยและระบบสื่อสารสารสนเทศ 2) บุคลากร (ต้องได้รับการอบรมก่อนปฏิบัติงาน) 3) วัสดุ อุปกรณ์สำนักงาน และอื่นๆ 4) ยา เวชภัณฑ์ และอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล 5) การจัดการสิ่งแวดล้อม และเป็นมิตรกับชุมชน และ 6) โรงพยาบาลคู่สัญญาปฏิบัติการร่วมและความสะดวกสบายเพิ่มเติม

2. การตรวจคัดกรอง เฝ้าระวัง และสอบสวนโรคโควิด 19 (กรมควบคุมโรค, 2563)

กรมควบคุมโรค ได้กำหนดมาตรการในการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในประเทศไทย เพื่อให้ทราบขนาดของปัญหา ตรวจจับการระบาด และติดตามแนวโน้มของการเกิดโรคติดเชื้อในกลุ่มประชากรเสี่ยงและพื้นที่เสี่ยงได้อย่างทันเวลา การเฝ้าระวัง แบ่งเป็น

- การเฝ้าระวังในกลุ่มผู้ป่วย หรือมีอาการเข้าได้กับนิยาม (Patient Under Investigation: PUI)
- การตรวจคัดกรองในประชากรเสี่ยงตามจุดคัดกรองและด่านเข้าออกระหว่างประเทศ (Screening)
- การเฝ้าระวังในกลุ่มเป้าหมายเฉพาะหรือพื้นที่เฉพาะ (Sentinel Surveillance)
- การเฝ้าระวังเหตุการณ์ในสถานที่เสี่ยง เก็บตัวอย่างส่งตรวจเมื่อเข้าเกณฑ์ PUI และเป็นกลุ่มก้อนรายงานผ่าน EBS (Event-Based Surveillance)

กรณีพบผู้ป่วยยืนยันอย่างน้อย 1 รายขึ้นไปจะมีการสอบสวนโรค โดยทีมปฏิบัติการสอบสวนโรคดำเนินการสอบสวนโรคซึ่งเป็นบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข และมีแนวทางในการปฏิบัติซึ่งอาจพิจารณาปรับเปลี่ยนวิธีการสอบสวนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เกณฑ์ในการสอบสวนสำหรับหน่วยงานมี 4 ระดับ ได้แก่ ระดับอำเภอ จังหวัด สคร./สปคม. และส่วนกลาง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์การออกสอบสวนโรคกรณีผู้ป่วยยืนยัน (Confirmed case) และการค้นหาติดตามผู้สัมผัส

อำเภอ	จังหวัด	สคร./สปคม.	ส่วนกลาง
เกณฑ์การออกสอบสวนโรคกรณีผู้ป่วยยืนยัน (Confirmed case)			
ทุกราย	ทุกราย	รายแรกของจังหวัด ผู้ป่วยยืนยันเป็นกลุ่มก้อน 24 ราย ผู้ป่วยเสียชีวิต บุคลากรทางการแพทย์	ผู้ป่วยยืนยันเป็นกลุ่มก้อนตั้งแต่ 5 รายขึ้นไป กรณีที่ได้รับการร้องขอจากสคร./สปคม.
เกณฑ์การค้นหาและติดตามผู้สัมผัส			
ทุกราย	ผู้สัมผัสของผู้ป่วยยืนยันรายแรกของอำเภอ ร่วมติดตามผู้สัมผัสในพื้นที่ที่รับผิดชอบ	ผู้สัมผัสของผู้ป่วยยืนยันรายแรกของจังหวัด เมื่อจังหวัดร้องขอ ร่วมติดตามผู้สัมผัสในพื้นที่ที่รับผิดชอบ	ผู้สัมผัสของผู้ป่วยยืนยันที่เป็นกลุ่มก้อนตั้งแต่ 5 รายขึ้นไป กรณีที่ได้รับการร้องขอจากสคร./สปคม.

กระบวนการสอบสวนโรค โดยแบ่งเป็น 3 กิจกรรม ดังนี้

1. <u>การติดตามผู้สัมผัสใกล้ชิด (Close contact tracing)</u> ผู้สัมผัสใกล้ชิด ประกอบด้วย (1) ผู้ที่อยู่ใกล้หรือมีการพูดคุยกับผู้ป่วยในระยะ 1 เมตร เป็นเวลานานกว่า 5 นาที หรือถูกไอจามรดจากผู้ป่วย (2) ผู้ที่อยู่ในบริเวณที่ปิด ไม่มีการถ่ายเทอากาศมากนัก ร่วมกับผู้ป่วย โดยอยู่ห่างจากผู้ป่วยในระยะ 1 เมตร เป็นเวลานานกว่า 15 นาที เช่น ในรถปรับอากาศ หรือห้องปรับอากาศ และผู้สัมผัสใกล้ชิด ได้แก่ (1) ผู้สัมผัสใกล้ชิดเสี่ยงสูง หมายถึง ผู้สัมผัสที่มีโอกาสสูงในการรับหรือแพร่เชื้อกับผู้ป่วยที่มีโอกาส

สัมผัส สารคัดหลั่งจากทางเดินหายใจของผู้ป่วย โดยไม่ได้ใส่ personal protective equipment (PPE) ตามมาตรฐาน และ (2) ผู้สัมผัสใกล้ชิดเสี่ยงต่ำ หมายถึง ผู้สัมผัสที่มีโอกาสต่ำในการรับหรือแพร่เชื้อกับผู้ป่วย ได้แก่ ผู้สัมผัสใกล้ชิดที่ไม่เข้าเกณฑ์ผู้สัมผัสใกล้ชิดเสี่ยงสูง

2. การค้นหาเชิงรุก (Active case finding) เมื่อพบผู้ป่วยยืนยันที่ไม่สามารถหาแหล่งโรคที่มาจากพื้นที่ระบาดได้อย่างชัดเจน มีความเป็นไปได้สูง ที่ผู้ป่วยจะได้รับเชื้อมาจากภายในชุมชนที่ใช้ชีวิตหรืออาศัยอยู่ ซึ่งในชุมชนนั้นอาจจะมีผู้ป่วยรายอื่น หรือมีการระบาดเกิดขึ้นอยู่ในพื้นที่ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องค้นหาเชิงรุกภายในชุมชนนั้น ๆ เพื่อค้นหา และดำเนินการแยกผู้ป่วยโดยเร็ว โดยการค้นหาเชิงรุกจะขยายวงให้ครอบคลุมชุมชนที่ผู้ป่วยใช้ชีวิต หรืออาศัยอยู่ โดยไม่จำกัดอยู่เพียงผู้ที่มาสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย ขอบเขตการค้นหาเชิงรุกจะกว้างเท่าใดนั้น ให้พิจารณาโดยใช้หลักที่ว่าจะค้นหาผู้ป่วยรายอื่น ซึ่งมีโอกาสไปสัมผัสกับแหล่งโรคเดียวกัน (common exposure) กับผู้ป่วยยืนยัน เช่น หากมีนักเรียน ป.6 เป็นผู้ป่วยยืนยัน ในการค้นหาผู้สัมผัส มักจะจำกัดวงเพื่อนสนิท หรือเพื่อนในห้องเรียนเดียวกัน แต่หากเป็นการค้นหาเชิงรุกจะต้องขยายวงการค้นหา เช่น ให้ครอบคลุมทั้งโรงเรียน เนื่องจากผู้ป่วยรายนั้นอาจได้รับเชื้อมาจากการใช้สาธารณูปโภคส่วนรวม เช่น ลิฟต์ โรงอาหาร โรงยิม ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ จึงอาจมีนักเรียนหรือบุคลากรคนอื่นที่ได้รับเชื้อจากบริเวณเดียวกันนี้ด้วย

3. การค้นหาผู้ติดเชื้อไม่มีอาการในชุมชน (Asymptomatic infection finding) เป็นการค้นหาผู้ติดเชื้อไม่มีอาการ ในผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ (สถานที่ ชุมชน/หมู่บ้าน) ที่พบผู้ป่วยต่อเนื่องในระยะเวลาอย่างน้อย 28 วัน ขึ้นอยู่กับความถี่ ความหนาแน่นของประชากร และตามสถานการณ์ของพื้นที่ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำด้วย ในกรณีที่พบผู้ป่วยต่อเนื่องในระยะเวลาอย่างน้อย 28 วัน ทีมสอบสวนโรคจะต้องดำเนินการค้นหาผู้ติดเชื้อไม่มีอาการ (Asymptomatic infection finding) ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ (สถานที่/ชุมชน/หมู่บ้าน) โดยขนาด การค้นหาขึ้นอยู่กับความถี่ที่พบผู้ป่วย ความหนาแน่นของประชากร และสถานการณ์ของพื้นที่ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล ร่วมกับการใช้มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social distancing) ในการควบคุมโรค

การตรวจคัดกรองเพื่อค้นหาการติดเชื้อในกลุ่มประชากรเสี่ยงหรือสถานที่เสี่ยง นอกเหนือจากการ เฝ้าระวังที่กำหนดไว้ โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด และข้อตกลงของ สปสช. ระดับเขต

2.4 มาตรการของกรมควบคุมโรค

2.4.1 มาตรการด้านการป้องกันตนเองของประชาชน (กรมควบคุมโรค, 2564)

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประชาชนทั่วไปและประชาชนกลุ่มเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อโรคโควิด-19 ได้แก่ หญิงตั้งครรภ์ กลุ่มเด็กเล็กที่มีอายุต่ำกว่า 5 ปีลงมา ผู้สูงอายุและคนที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดหัวใจและสมอง โรคระบบทางเดินหายใจ โรคภูมิแพ้ ซึ่งมีโอกาสเสียชีวิตมากกว่าคนทั่วไป หากมีการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เพื่อป้องกันตนเองจากการเจ็บป่วยและลดความเสี่ยงต่อการเสียชีวิต จึงมีแนวทางการปฏิบัติเพื่อการป้องกันโรคโควิด-19 สำหรับประชาชนทั่วไปและกลุ่มเสี่ยง โดยแนวปฏิบัติมี 10 ข้อ ดังนี้

1 ออกจากบ้านเมื่อจำเป็นเท่านั้น หากออกนอกบ้านให้เว้นระยะห่างจากคนอื่นอย่างน้อย 1-2 เมตร หลีกเลี่ยงการเข้าไปในพื้นที่ที่มีคนหนาแน่น แออัด หรือพื้นที่ปิด

2 สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าตลอดเวลา เมื่ออยู่นอกบ้าน
3 ใช้รถสาธารณะเมื่อจำเป็นเท่านั้น และหลีกเลี่ยงชั่วโมงเร่งด่วน หากต้องซ้อนมอเตอร์ไซด์ควรนั่งหันข้าง
4 ล้างมือบ่อยๆ ด้วยสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ทุกครั้ง ก่อนรับประทานอาหาร หลังใช้ส้วม หรือหลังจากไอ จาม หรือหลังสัมผัสจุดเสี่ยงที่มีผู้ใช้งานร่วมกันในที่สาธารณะ เช่น กลอนหรือลูกบิดประตู ราวจับหรือราวบันได เป็นต้น
5 หลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสใบหน้า ตา ปาก จมูก โดยไม่จำเป็น
6 ผู้ที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ผู้สูงอายุที่อายุมากกว่า 70 ปี ผู้มีโรคเรื้อรัง เช่น เบาหวาน โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคปอด และเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ให้เลี่ยงการออกนอกบ้าน เว้นแต่จำเป็น ให้ออกนอกบ้านน้อยที่สุด ในระยะเวลาสั้นที่สุด
7 แยกของใช้ส่วนตัว ไม่ควรใช้ของร่วมกับผู้อื่น
8 เลือกทานอาหารที่ร้อนหรือปรุงสุกใหม่ๆ ควรทานอาหารแยกสำรับ หรือหากทานอาหารร่วมกันให้ใช้ช้อนกลางส่วนตัว ออกกำลังกายสม่ำเสมอ และพักผ่อนให้เพียงพอ
9 หากเดินทางกลับจากประเทศหรือพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ควรกักตัวเองที่บ้าน 14 วัน และปฏิบัติตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข
10 หมั่นสังเกตอาการตนเอง หากมีอาการไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก จมูกไม่ได้กลิ่น ลิ้นไม่รับรส ให้ไปรับการตรวจรักษาที่โรงพยาบาลใกล้บ้านทันที

2.4.2 มาตรการด้านการป้องกันสำหรับสถานที่ทำงานหรือสถานประกอบการ (กรมควบคุมโรค, 2564)

เมื่อสถานที่ทำงานหรือสถานประกอบการ พบผู้ป่วยยืนยันโรคโควิด-19 ซึ่งเป็นโรคที่แพร่กระจายผ่านการไอ จาม สัมผัสใกล้ชิด ถูกละอองเสมหะ น้ำมูก น้ำลายของผู้ป่วย มีหลักสำคัญที่ต้องปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดต่อไปยังบุคคลอื่นๆ ในสถานประกอบการ ดังต่อไปนี้

1. <u>การป้องกัน เฝ้าระวัง และแยกผู้ป่วย</u> เช่น (กรมควบคุมโรค, 2564)
    - ผู้ประกอบการควรให้ความรู้ คำแนะนำ หรือจัดหาสื่อประชาสัมพันธ์การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคแก่พนักงานในหน่วยงาน
    - สำรวจความเสี่ยงของพนักงานอยู่เสมอ ว่ามีประวัติเดินทางไปในต่างประเทศหรือสถานที่ในประเทศไทยที่ถูกประกาศว่าเป็นสถานที่พบผู้ป่วยโรคติดเชื้อโควิด-19 หรือไม่ หากพบพนักงานเดินทางไปยังสถานที่ ที่พบผู้ป่วยโรคติดเชื้อโควิด-19 ตามวัน เวลาที่มีการประกาศ ควรให้หยุดงานทันที แยกตัวเองเพื่อสังเกตอาการเป็นเวลา 14 วัน และรายงานตัวตามที่มีการประกาศ
    - สำหรับสถานประกอบการที่มีพนักงานทำงานหนาแน่น และโรงงานที่มีแผนก การผลิต ควรจัดให้มีการตรวจคัดกรองอุณหภูมิพนักงานทุกคนก่อนเข้าทำงาน หากพบพนักงานป่วยด้วยอาการไข้มากกว่า 37.5 องศา ไอ จาม เจ็บคอ หรือมีน้ำมูก ควรให้พนักงานหยุดทำงานทันที
    - จัดให้มีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของสถานประกอบการ ในการโทรแจ้งและติดต่อกับหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ หรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อดำเนินการควบคุมโรคตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุขต่อไป
2. <u>การแยกผู้สัมผัสใกล้ชิดผู้ป่วย</u> (กรมควบคุมโรค, 2564)

ในกรณีที่พบพนักงานยืนยันติดเชื้อโรคโควิด-19 ในสถานประกอบการ ให้ประสานหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ หรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อทำการสำรวจคนร่วมงาน ที่อยู่ในข่ายสัมผัสโรค ซึ่งต้องให้

หยุดงานทันทีและกักกันตนเอง ณ ที่พักอาศัยหรือที่ที่คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดกำหนดไว้ เพื่อสังเกตอาการเป็นเวลา 14 วัน หลังจากใกล้ชิดผู้ป่วยครั้งสุดท้าย

3. <u>การทำความสะอาดสถานที่</u> (กรมควบคุมโรค, 2564)
    1) เพิ่มความตระหนักให้กับพนักงาน และพนักงานทำความสะอาด ถึงความเสี่ยงในการปนเปื้อนเชื้อ โดยให้ความสำคัญในการป้องกันตนเอง เช่น การสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า และถุงมือขณะปฏิบัติงาน และการดูแลทำความสะอาดสิ่งของที่ใช้งานบ่อยๆ เช่น โต๊ะทำงาน คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการทำงาน รวมถึงอุปกรณ์ทำความสะอาดอื่นๆ
    2) จัดให้มีการทำความสะอาดอุปกรณ์ และบริเวณที่มีผู้สัมผัสปริมาณมากอย่างสม่ำเสมอ เช่น โต๊ะทำงาน โต๊ะประชุม คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการทำงาน ที่จับประตู ห้องน้ำด้วยน้ำยาฟอกขาวความเข้มข้น 6% ผสมน้ำสะอาด (โดยใช้น้ำยา 1 ส่วนต่อน้ำ 99 ส่วน) หรือ 70% แอลกอฮอล์

2.4.3 มาตรการและข้อสั่งการที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ ได้ออกมาตรการเร่งด่วนในการป้องกันวิกฤตการณ์จากสถานการณ์โรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) ซึ่งประกาศ ณ วันที่ 19 มีนาคม 2563 มาตรการที่สำคัญ ได้แก่ มาตรการการป้องกันและสกัดกั้นการนำเชื้อเข้าสู่ประเทศไทย และมาตรการการยับยั้งการระบาดภายในประเทศ รายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 มาตรการเร่งด่วนในการป้องกันวิกฤตการณ์จากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

มาตรการ	กิจกรรมสำคัญ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1. การป้องกันและสกัดกั้นการนำเชื้อเข้าสู่ประเทศไทย	1.1 ให้ผู้ที่เดินทางมาจากประเทศซึ่งเป็นพื้นที่ระบาดต่อเนื่อง (ยังไม่ประกาศเป็นเขตติดโรคติดต่ออันตราย)ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการด้านวิชาการ ภายใต้คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติกำหนด ถูกคุมไว้สังเกตอาการ ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 14 วัน	สธ. คค. มท. กทม.	กต. รง. ศธ. อว.
	1.2 พัฒนาระบบ และกลไกการกักกันผู้ที่เป็นหรือผู้ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตราย ณ ที่พำนัก ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558	สธ. มท. กทม.	คค.
	1.3 กำหนดมาตรการลดความเสี่ยงสำหรับชาวต่างชาติที่เดินทางมาจากประเทศซึ่งเป็นพื้นที่ระบาดต่อเนื่อง เช่น มีใบรับรองแพทย์ มีประกันสุขภาพอย่างน้อย 100,000 USD มีที่พำนักที่สามารถติดต่อได้ในประเทศไทย หากไม่ปฏิบัติตามจะไม่สามารถเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยได้ รวมทั้งคนไทย ที่พำนักอาศัยต่างประเทศ ให้ชะลอการเดินทางกลับประเทศไทยจนกว่าสถานการณ์การระบาดของโรคในประเทศจะดีขึ้น	กต. คค. สธ. กห. ตช. (สตม.)	มท.
	1.4 ห้ามข้าราชการ พนักงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจเดินทางไปต่างประเทศ ยกเว้นมีเหตุจำเป็นสำคัญ และเตือนประชาชนให้งดการเดินทางไปในประเทศซึ่งเป็นพื้นที่ระบาดต่อเนื่อง	กต. คค.	ทุกหน่วยงาน
2. ยับยั้งการระบาดภายในประเทศ	2.1 เลื่อนวันหยุดสงกรานต์ (13 – 15 เมษายน 2563) เพื่อป้องกันการแพร่ระบาด โดยจะชดเชยวันหยุดให้ในช่วงเวลาที่เหมาะสม	วธ. นร.	
	2.2 ปิดสถานที่ที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดที่มีคนแออัด เบียดเสียด ง่ายต่อการแพร่เชื้อ - **ปิดชั่วคราว จนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย** สำหรับสนามมวย สนามกีฬา สนามม้า ทั่วประเทศ - **ปิดชั่วคราว 14 วัน** สำหรับ ผับ สถานบันเทิง โรงมหรสพ นวดแผนโบราณ สปา ฟิตเนส และ สถานบริการอื่นๆ ตามพระราชบัญญัติ สถานบริการ พ.ศ. 2509 และ พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 ในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 35 แห่ง พระราชบัญญัติ โรคติดต่อ พ.ศ. 2558 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	สธ. มท. กทม.	
	2.3 กำหนดมาตรการจำกัดการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าว โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสงกรานต์	รง. กต.	
	2.4 งดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย (สถาบันการศึกษา) โรงเรียน โรงเรียนนานาชาติ และสถาบันกวดวิชา หรือปรับวิธีการเรียนการสอนเป็นทางออนไลน์ ตั้งแต่วันพุธที่ 18 มีนาคม 2563 เป็นระยะเวลา 14 วัน และให้สถานศึกษาดำเนินการป้องกันโรคตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด เมื่อสถานศึกษากลับมาเปิดสอนตามปกติ	ศธ. อว. คศ.	

มาตรการ	กิจกรรมสำคัญ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	2.5 งดกิจกรรมรวมคนจำนวนมากที่มีความเสี่ยงสูงต่อการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เช่น การจัดคอนเสิร์ต การจัดงานแสดงสินค้าต่างๆ การจัดประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปีของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรม และกีฬา เว้นแต่เป็นกิจกรรมที่มีความจำเป็นสำคัญ	มท. กทม. กก. วธ.	ภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง
	2.6 งดกิจกรรมที่มีการเคลื่อนย้ายคนข้ามจังหวัดของหน่วยงานที่มีคนจำนวนมาก ได้แก่ ค่ายทหาร เรือนจำ โรงเรียน รวมถึงจำกัดการเคลื่อนย้ายของแรงงานต่างด้าว หรือหากจำเป็นต้องเคลื่อนย้ายต้องมีมาตรการป้องกันการแพร่ของโรค เช่น การตรวจคัดกรองคนก่อนเคลื่อนย้าย	กห. ยธ. ศธ. อว. รง. มท.	สธ.
	2.7 ให้สถานที่ทำงาน ทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ เอกชน ลดความแออัด โดยเหลื่อมเวลาทำงาน เหลื่อมเวลาพักรับประทานอาหาร และจัดที่นั่งให้ห่างกันอย่างน้อย 1 เมตร โดยให้หน่วยราชการทุกหน่วยทำแผนเหลื่อมเวลาการทำงานและรายงานผลการปฏิบัติต่อศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) ทุกสัปดาห์	ก.พ. ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
	2.8 ส่งเสริมให้ใช้ระบบอินเตอร์เน็ต เช่น ประชุมทางไกล เพื่อให้บุคลากรทำงานที่บ้านทดแทนภาวะปกติ ประชุมทางไกลผู้ถือหุ้นของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และส่งเสริมระบบธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และการซื้อขายออนไลน์ สำหรับประชาชนทั่วไป โดยให้หน่วยราชการทุกหน่วยทำแผนการทำงานจากบ้านและรายงานผลการปฏิบัติต่อศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) ทุกสัปดาห์	ดศ. พณ. กค.	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	2.9 ลดความเสี่ยงของการแพร่เชื้อในสถานที่ที่มีประชาชนใช้บริการจำนวนมาก ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า ตลาด สถานที่ราชการ และรัฐวิสาหกิจ เช่น คัดกรองอุณหภูมิก่อนเข้าอาคาร การวางเจลล้างมือในจุดที่มีการใช้ร่วมกัน การทำความสะอาดพื้นผิวและห้องสุขา จำกัดจำนวนคนเข้าใช้บริการในแต่ละช่วงเวลา	ภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง	
	2.10 ร้านค้า ร้านอาหาร ให้มีมาตรการป้องกันการแพร่เชื้อเช่นการทำความสะอาดพื้นผิวสัมผัส ห้องสุขา การคัดกรองอุณหภูมิก่อนเข้าร้าน การดูแลสุขภาพและป้องกันการติดเชื้อของพนักงาน เช่น ให้ใช้หน้ากากผ้า จัดเจลล้างมือให้พนักงานอย่างพอเพียง กำหนดการจัดการขยะอย่างถูกวิธี	สธ. มท. กทม.	พณ. รง.
	2.11 ลดความเสี่ยงของการแพร่เชื้อในระบบขนส่งสาธารณะภายในประเทศ และเพิ่มความถี่ของการเดินรถ	คค.	สธ. มท. กทม.
	2.12 ส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปใช้หน้ากากผ้าเมื่อเดินทางเข้าสถานที่ ที่มีคนจำนวนมาก และเร่งผลิตหน้ากากผ้าให้เพียงพอ	มท. สธ. กทม.	รง. อก.
	2.13 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร โดยคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด และคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานคร ใช้อำนาจตาม พระราชบัญญัติ โรคติดต่อ พ.ศ. 2558 มาตรา 35 และมาตราอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อจำกัดดูแลการเคลื่อนย้ายที่จำทำให้เกิดการแพร่ระบาด หรือกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการจำกัดพื้นที่เสี่ยงตามข้อมูลที่มีการ	มท. สธ. กทม.	ทุกหน่วยงาน

มาตรการ	กิจกรรมสำคัญ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	แพร่ระบาดและแจ้งมาตรการที่จะดำเนินการต่อศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) ทราบและให้ความเห็นชอบโดยเร็ว พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกวัน		
	2.14 ให้มีการกำหนดให้ชาวต่างประเทศ รวมทั้งคนไทยที่เดินทางมาจากต่างประเทศ ให้มีการใช้แอปพลิเคชั่นติดตามตัว	มท. สธ. ดศ. กทม.	ทุกหน่วยงาน
	2.15 ให้เร่งดำเนินการจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการควบคุมโรคในทุกอำเภอ เขต หมู่บ้าน ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่โดยด่วน และให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยในการดำเนินการเฝ้าระวัง	มท. สธ.	

หมายเหตุ การควบคุมการระบาดของโรค อาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ. โรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้มี อำนาจโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการโรคติดต่อประจำจังหวัด และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องดำเนินการกักกัน คุมไว้สังเกต การปิดสถานที่ เลื่อนหรืองดกิจกรรม อันมีผลต่อการแพร่ระบาดของโรค โดยเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ทั้งในระดับจังหวัด และกรุงเทพมหานคร

มาตรการและแนวทางการดำเนินการในกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนเพื่อการป้องกันและควบคุมการแพร่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) (ฉบับลงวันที่ 19 มีนาคม 2563) (มาตรการและแนวทางการดำเนินการเพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) ประกาศ ณ วันที่ 19 มีนาคม 2563, 2563)

เพื่อให้คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด คณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานคร ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดหรืออาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการได้อย่างทันท่วงที กรมควบคุมโรคในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ จึงได้กำหนดมาตรการและแนวทางการดำเนินการในกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนเพื่อป้องกันการแพร่ของโรคโควิด 19 เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานคร โดยมีมาตรการและแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ โดยย่อมีดังนี้

กรณีสถานที่ซึ่งมีความเสี่ยงที่จะเกิดการแพร่ของโรคโควิด 19 ให้ปิดเป็นการชั่วคราวจนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย เช่น สนามมวย สนามม้า สนามกีฬา สถานที่จัดหรือแข่งกีฬา สถานที่ชนไก่ หรือสถานที่ซึ่งใช้สำหรับการเล่นต่าง ๆ ซึ่งใช้สัตว์ต่อสู้หรือแข่งกัน เช่น ชนโค ชนไก่ กัดปลา แข่งม้า ฯลฯ ทั้งนี้ ให้แจ้งต่อเจ้าของผู้ครอบครอง หรือผู้รับผิดชอบสถานที่ดังกล่าว

กรณีสถานที่ซึ่งให้ปิดเป็นการชั่วคราวเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เช่น สถานบันเทิง สถานที่อื่นใดที่มีลักษณะแออัด เบียดเสียด หรือใกล้ชิดกัน ซึ่งง่ายต่อการแพร่ของเชื้อโรคหรือมีความเสี่ยงที่จะเกิดการแพร่ของโรคโควิด 19 สั่งปิดสถานที่ดังกล่าวไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 14 วัน โดยให้แจ้งต่อเจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้รับผิดชอบสถานที่ดังกล่าว ให้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติหรือแนวทางการป้องกันหรือควบคุมโรคที่กรมควบคุมโรคกำหนดอย่าง

กรณีสถานที่ซึ่งมีความจำเป็นต่อการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชน หรือสถานที่ซึ่งใช้จัดกิจกรรมที่มีการรวมตัวกันของบุคคลจำนวนมาก ให้พิจารณาดำเนินการ ให้งดหรือเลื่อนการจัดกิจกรรม ในสถานที่ดังกล่าวออกไปหรือกำหนดเงื่อนไขหรือมาตรการในการใช้สถานที่ดังกล่าวตามความจำเป็นและความเหมาะสม

กรณีเป็นสถานที่ซึ่งพบผู้ที่เป็นโรคโควิด 19 หรือสถานที่ซึ่งผู้ที่เป็นโรคโควิด 19 ได้พำนักหรือพักอาศัย ทำกิจกรรม มีภารกิจ หรือเข้าไปในสถานที่นั้นภายในระยะเวลา 14 วันก่อนพบว่าบุคคลดังกล่าวเป็นโรคโควิด 19 ให้สั่งปิดสถานที่ดังกล่าวไว้เป็นการชั่วคราว เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 14 วัน

ให้ผู้ที่เป็นหรือผู้ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคโควิด 19 หรือเป็นผู้สัมผัสหรือเป็นพาหะของโรคโควิด 19 มารับการตรวจ รักษา รับการชันสูตรทางการแพทย์ และเพื่อความปลอดภัยอาจแยกกัก กักกัน หรือคุมไว้สังเกต ณ สถานที่ที่เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อกำหนด จนกว่าจะพ้นระยะติดต่อของโรคหรือสิ้นสุดเหตุอันควรสงสัย

ให้เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้พักอาศัยในสถานที่ดังกล่าวกำจัดความติดโรคหรือทำลายสิ่งใด ๆ ที่มีเชื้อโรคหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีเชื้อโรค หรือแก้ไขปรับปรุงการสุขาภิบาลให้ถูกสุขลักษณะ เพื่อควบคุมและป้องกันการแพร่ของโรคโควิด 19 ทั้งนี้ ผู้ได้รับคำสั่งต้องดำเนินการตามคำสั่งดังกล่าวจนกว่าเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อจะมีคำสั่งยกเลิก

ห้ามผู้ใดกระทำการหรือดำเนินการใด ๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดสภาวะที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งอาจเป็นเหตุให้โรคโควิด 19 แพร่ออกไป

โดยเกณฑ์การพิจารณาตามระดับความรุนแรงของการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับประเทศ ประกาศ ณ วันที่ 24 ธันวาคม 2563 โดยกรมควบคุมโรค กิจกรรมที่ควรดำเนินการตามระดับความรุนแรงของการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 ระดับประเทศ และเกณฑ์การพิจารณาตามระดับความรุนแรงของการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับจังหวัด (อ้างอิงจากแถลงการณ์ของ ศบค. วันที่ 24 ธันวาคม 2563) แสดงไว้ในตารางภาคผนวก 1 2 และ 3 ตามลำดับ

การแจ้งข้อมูลต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ตาม พ.ร.บ.โรคติดต่อ พ.ศ.2558 กรณีโรคโควิด 2019 ประกาศ ณ วันที่ 22 มีนาคม 2563 โดย คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ (มาตรการและแนวทางการดำเนินการเพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) ประกาศ ณ วันที่ 19 มีนาคม 2563, 2563) รายละเอียดในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การแจ้งข้อมูลต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ตาม พ.ร.บ.โรคติดต่อ พ.ศ.2558 กรณีโรคโควิด

ด่วนที่สุด
ที่ สธ ๐๔๓๐.๓/ว ๒๒๐

คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ
ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘
กรมควบคุมโรค
ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง การแจ้งข้อมูลต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ กรณีโรคโควิด 19

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งในกรณีที่มีโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวังหรือโรคระบาดเกิดขึ้น พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๔ แผ่น

ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) เป็นโรคติดต่ออันตราย โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓ ซึ่งส่งผลให้บุคคล ๔ กลุ่มมีหน้าที่ต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ตามความในมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบกับประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งในกรณีที่มีโรคติดต่ออันตรายหรือโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาดเกิดขึ้น พ.ศ. ๒๕๖๐ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ ขอเรียนว่า เพื่อให้การเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคโควิด 19 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน กรมควบคุมโรคในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ จึงขอแจ้งหลักเกณฑ์และวิธีการตามบทบัญญัติของมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบกับประกาศกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานของท่านสื่อสารประชาสัมพันธ์และกำกับติดตามผู้มีหน้าที่ตามกฎหมาย ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดอย่างเคร่งครัด ดังนี้

๑. กรณีเจ้าบ้านหรือผู้ควบคุมดูแลบ้าน หรือแพทย์ผู้ทำการรักษาพยาบาลที่บ้าน ตามมาตรา ๓๑ (๑) พบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคโควิด 19 เกิดขึ้นในบ้าน ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อสังกัดกรมควบคุมโรค หรือเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อสังกัดหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ภายใน ๓ ชั่วโมงนับแต่พบผู้ที่เป็นหรือผู้ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคโควิด 19

๒. กรณีผู้รับผิดชอบในสถานพยาบาล ตามมาตรา ๓๑ (๒) พบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคโควิด 19 เกิดขึ้นในสถานพยาบาล ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อสังกัดกรมควบคุมโรค ภายใน ๓ ชั่วโมงนับแต่พบผู้ที่เป็นหรือผู้ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคโควิด 19

๓. กรณีผู้ทำการชันสูตรหรือผู้รับผิดชอบในสถานที่ที่ได้มีการชันสูตร ตามมาตรา ๓๑ (๓) ได้มีการชันสูตรทางการแพทย์หรือทางการสัตวแพทย์ตรวจพบว่ามีหรืออาจมีเชื้ออันเป็นเหตุของโรคโควิด 19

ให้แจ้งต่อ...

ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อสังกัดกรมควบคุมโรค ภายใน ๓ ชั่วโมงนับแต่ได้มีการชันสูตรทางการแพทย์หรือทางการสัตวแพทย์ตรวจพบว่ามีหรืออาจมีเชื้ออันเป็นเหตุของโรคโควิด 19

๔. กรณีเจ้าของหรือผู้ควบคุมสถานประกอบการหรือสถานที่อื่นใด ตามมาตรา ๓๑ (๔) พบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคโควิด 19 เกิดขึ้นในสถานที่นั้น ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อสังกัดกรมควบคุมโรค หรือเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อสังกัดหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ภายใน ๓ ชั่วโมงนับแต่พบผู้ที่เป็นหรือผู้ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคโควิด 19

๕. หลักเกณฑ์การพิจารณาว่าบุคคลใดเป็นผู้ที่เป็นหรือผู้ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคโควิด 19 ตาม ๑ - ๔ ให้พิจารณาจากการมีไข้ ร่วมกับอาการอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก หายใจหอบเหนื่อย และมีข้อมูลว่าบุคคลดังกล่าวเข้าข่ายเป็นผู้มีความเสี่ยงหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคโควิด 19 เช่น มีประวัติการเดินทางมาจากท้องที่หรือเมืองท่านอกราชอาณาจักรที่เป็นแหล่งติดโรคติดต่ออันตราย หรือเดินทางมาจากท้องที่หรือเมืองท่านอกราชอาณาจักรที่เป็นพื้นที่ที่มีการระบาดต่อเนื่องหรือพื้นที่ที่พบผู้เป็นโรคโควิด 19 ตามรายงานขององค์การอนามัยโลก มีประวัติการทำงาน การร่วมกิจกรรม หรือประวัติการสัมผัสหรือใกล้ชิดกับผู้ที่เป็นโรคโควิด 19 รวมถึงหลักเกณฑ์อื่นใดที่กรมควบคุมโรคประกาศกำหนด

๖. การแจ้งตาม ๑ - ๔ ให้แจ้งโดยวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) แจ้งโดยตรงต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ
(๒) แจ้งทางโทรศัพท์ เช่น สายด่วนกรมควบคุมโรค ๑๔๒๒
(๓) แจ้งทางโทรสาร
(๔) แจ้งเป็นหนังสือ
(๕) แจ้งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์
(๖) วิธีการอื่นใดที่อธิบดีกรมควบคุมโรคประกาศกำหนดเพิ่มเติม

๗. หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งนอกเหนือจากที่ระบุไว้ใน ๑ - ๖ ให้ปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งในกรณีที่มีโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาดเกิดขึ้น พ.ศ. ๒๕๖๐ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

๘. กรณีที่บุคคลตาม ๑ - ๔ ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งในกรณีที่มีโรคติดต่ออันตรายโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาดเกิดขึ้น พ.ศ. ๒๕๖๐ บุคคลดังกล่าวต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท ตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุวรรณชัย วัฒนายิ่งเจริญชัย)
อธิบดีกรมควบคุมโรค
กรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ

ฝ่ายเลขานุการ
โทร. ๐ ๒๕๙๐ ๓๑๗๐
โทรสาร ๐ ๒๕๙๑ ๘๔๒๙

2.4.4 มาตรการของกองโรคไม่ติดต่อ ที่กรมสั่งการและกองโรคไม่ติดต่อได้ดำเนินการ

1. ให้บุคลากรปฏิบัติงานนอกสำนักงานและปฏิบัติงานเหลื่อมเวลา ภายใต้มาตรการป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
2. จัดส่งบุคลากรปฏิบัติงานในสถานการณ์ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข กรมควบคุมโรคกรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ณ พื้นที่กักกันโรคแห่งรัฐ (State Quarantine)
3. ปฏิบัติตามคำสั่ง เรื่อง กำหนดตำแหน่งบังคับบัญชาข้าราชการพลเรือนสามัญและมอบหมายให้ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่

4. ให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์ประสานงานบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กรมควบคุมโรค ตามระบบบัญชาการเหตุการณ์
5. ให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์ประสานงานบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กรมควบคุมโรค
6. ปฏิบัติตามคำสั่งกรมควบคุมโรค เรื่อง จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข กรมควบคุมโรค กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
7. ร่วมปฏิบัติงานตามคำสั่งศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข กรมควบคุมโรค เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานกลุ่มภารกิจตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team : SAT)
8. ร่วมปฏิบัติงานตามคำสั่งศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข กรมควบคุมโรค เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานกลุ่มภารกิจมาตรฐานการกักกัน (Quarantine)
9. ร่วมปฏิบัติงานตามคำสั่งศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข กรมควบคุมโรค เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานกลุ่มภารกิจปฏิบัติการสอบสวนควบคุมโรค (Operation)
10. แจ้งประชาสัมพันธ์ตามประกาศกรมควบคุมโรค เรื่อง แนวทางการปกิบัติตนของข้าราชการและบุคลากรในสังกัดกรมควบคุมโรค อันเนื่องมาจากการแพร่ระบาด (ระลอกใหม่) ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
11. รายงานข้อมูลกำลังคน กรมควบคุมโรค ช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาด (ระลอกใหม่) ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
12. ปฏิบัติตามแนวทางการลงเวลาปฏิบัติงานของบุคลากรกรมควบคุมโรค ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาด (ระลอกใหม่) ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
13. ปฏิบัติตามคำสั่งศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข กรมควบคุมโรค กรณี โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เรื่องแต่งตั้งผู้อำนวยการกองโรคไม่ติดต่อเป็นคณะทำงานกลุ่มภารกิจบริหารจัดการ (Administration : Admin) (เพิ่มเติม) เพื่อปฏิบัติงาน ในสถานการณ์ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข กรมควบคุมโรค กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

2.5 การบริหารจัดการงานของกลุ่มบริหารงานทั่วไป กองโรคไม่ติดต่อ

กลุ่มบริหารงานทั่วไป กองโรคไม่ติดต่อ มีบทบาทหน้าที่/ภารกิจ ในการศึกษา พัฒนาแนวทางและรูปแบบของงานบริหาร และดำเนินการเกี่ยวกับงานธุรการ งานสารบรรณ งานการเงินและบัญชี งบประมาณ งานเงินเดือนค่าจ้าง งานพัสดุ งานอาคารสถานที่และยานพาหนะ งานการเจ้าหน้าที่ รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานอื่นๆ ของกองโรคไม่ติดต่อ โดยมีงานและหน้าที่ความรับผิดชอบหลัก ดังนี้

- งานธุรการ งานสารบรรณ งานเลขานุการ งานอาคารสถานที่ และงานยานพาหนะ
- งานการเงินและบัญชี
- งานการเจ้าหน้าที่
- งานพัสดุ
- งานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

มีรายละเอียดการดำเนินงานตามแผนงาน และแบบมอบหมายงาน ที่ได้จัดทำขึ้นไว้โดยสรุปดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 บทบาทภารกิจของงานในกลุ่มบริหารทั่วไป กองโรคไม่ติดต่อ

งานธุรการ งานสารบรรณ งานเลขานุการ งานอาคารสถานที่ และงานยานพาหนะ	งานการเงินและบัญชี งานงบประมาณ	งานการเจ้าหน้าที่	งานพัสดุ	งานอื่นที่ได้รับมอบหมาย
1. การปฏิบัติงานด้านเลขานุการผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ 2. การขออนุมัติเดินทางไปราชการของผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ 3. การรับ-เสนอ-ติดตาม-ส่งหนังสือราชการ 4. การจัดเก็บหนังสือระหว่างปฏิบัติงาน 5. การควบคุมและเร่งรัดงานรับส่งหนังสือรับเข้าจากภายนอก 6. การดำเนินงานยานพาหนะ 7. การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่	1. การเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายรวม 2. การจัดทำงบประมาณ 3. การเบิกจ่ายเงินเดือนค่าจ้างและอื่นๆ 4. การตรวจสอบและเบิกจ่าย 5. การจัดทำเงินทดรองราชการ กองโรคไม่ติดต่อ 6. การจัดทำบัญชีและรายงาน 7. การจัดวางระบบควบคุมภายใน 8. การตรวจสอบเอกสารเบิก - จ่าย ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมนอกสถานที่	1. การสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง การรับย้าย/โอน การบรรจุกลับ เข้ารับราชการ 2. การจัดทำเลื่อนเงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าจ้าง ข้าราชการพนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ 3. การดำเนินงานจัดสรรเครื่องราชอิสริยาภรณ์ 4. การดำเนินการจัดทำคำบรรยายลักษณะงาน 5. การดำเนินการแต่งตั้งเพื่อเลื่อนระดับให้สูงขึ้นของข้าราชการ 6. การจัดทำวันลา 7. การจัดทำหนังสือรับรอง 8. การจัดทำข้อมูลบุคคล 9. การจัดทำโครงสร้างอัตรากำลัง ประจำปี 10. ข้าราชการที่พ้นทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ	1. การดำเนินงานจัดซื้อ/จัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (E-bidding) 2. การจัดซื้อ/จ้าง โดยวิธีคัดเลือก 3. การจัดซื้อ/จ้าง โดยวิธีเฉพาะเจาะจง 4. การควบคุม และการเบิกจ่ายพัสดุ 5. งานตรวจสอบพัสดุ	1. การดำเนินการตามแผนการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการของหน่วยงาน 2. การลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงาน 3. การจัดการข้อร้องเรียน

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์โควิด 19 ในส่วนภูมิภาคมีความเข้มข้นกว่าแนวทางของศบค. ที่ประกาศออกมา เช่น จังหวัดเลย มีแนวทางการดำเนินงานที่เข้มข้นมากกว่า ศบค. เช่น การปิดพรหมแดนจังหวัดเมื่อเกิดการติดเชื้อในจังหวัด (กายสิทธิ์ & บุญมา, 2564) ส่วนแนวทางการเยียวยาเป็นไปตามที่รัฐบาลกำหนด มีการปรับนิยามแนวทางการดำเนินงานต่อเนื่อง มีกระบวนการติดตาม ควบคุม คัดกรอง กักตัวที่บ้านผู้สัมผัสเสี่ยงสูง กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มเดินทางข้ามจังหวัด หรือโรงเรียนหนองบัวแดงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) ที่ได้กำหนดรูปแบบแนวทางและมาตรการป้องกันเพื่อเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา เพื่อให้พร้อมที่จะเปิดภาคเรียนและเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยเน้นความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและเอื้ออำนวยให้เกิดการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนและบุคลากรของสถานศึกษาสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปลอดภัยจากโรคโควิด-19 นอกจากนี้ยังมีการปรับการเรียนการสอนเป็นรูปแบบออนไลน์ ของโรงเรียนวชิรธรรมสาธิต (ทองปรีชา จิรกิติ์, 2563) ที่เป็นไปตามนโยบายและแนวทางของรัฐบาลในการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์และมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดในสถานศึกษาเพื่อความปลอดภัยสูงสุดของนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา

การปรับมาตรการให้เข้ากับสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อลดผลกระทบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดการโควิด-19 มีปัญหาและอุปสรรคหลายประการได้แก่ ด้านบุคลากร มีการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้ เฉพาะด้าน ด้านงบประมาณ ขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์ ในการป้องกันโรครวมถึง ค่าตอบแทนบุคลากรชุดปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ขาดแคลนเครื่องมืออุปกรณ์ในการลงพื้นที่ ของเจ้าหน้าที่ ทำให้อาจเสี่ยงต่อการติดเชื้อได้ และด้านสื่อประชาสัมพันธ์ ที่มีไม่เพียงพอขาดความน่าสนใจ (เกลี้ยงนิล สอยฤทัย, 2563) นอกจากนี้ การรับรู้ของบุคลากรยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินมาตรการ เช่น ผลการศึกษาของ นภชา สิงห์วีร-ธรรมและคณะ พบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงจากการปฏิบัติงานและการรับรู้ความรุนแรง ของโรคโควิด-19 อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการรับรู้ของหน่วยงานต่อการดำเนินงานควบคุมโรคอยู่ในระดับมาก สำหรับทันตาภิบาล ที่มีสถานที่ทำงานต่างกัน มีการรับรู้ของหน่วยงานต่อการดำเนินงานควบคุมโรคโควิด-19 แตกต่างกัน

การป้องกันส่วนบุคคลมีความสำคัญไม่แพ้กัน การใช้หน้ากากป้องกันการรับเชื้อ เน้นให้ผู้ป่วยต้องใส่หน้ากากอนามัย และแยกตัวจากชุมชน เป็นเรื่องหลัก แต่ เมื่อมีผู้ป่วยจำนวนมาก และมีผู้แพร่เชื้อที่ไม่มีอาการหรือมีอาการน้อย ปะปนอยู่ในชุมชน อีกทั้งการระบาดของโรคนี้แพร่ได้เร็ว และผู้ติด เชื้อมีอาการรุนแรงมากได้ จึงจำเป็นต้องให้คนไม่ป่วย และคนไม่ติด เชื้อ ใส่หน้ากากป้องกันการแพร่เชื้อและการรับเชื้อด้วย (ศิรินาวิน สยมพร, 2563)

ดังนั้น จึงมีผู้เสนอกรอบยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านสาธารณสุขของประเทศไทยในการตอบสนองต่อการระบาดของโรคโควิด-19 (วลัยพร พัชรนฤมล และคณะ, 2563) โดยมีเป้าหมาย **“ลดการติดเชื้อ ลดการป่วย และลดการตายจากโควิด 19”** การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ต้องครอบคลุม strategic area 7 ด้าน ได้แก่

1. การติดตามสถานการณ์และแนวโน้มการระบาดของโรค
2. การกำหนดมาตรการทางสังคมตามสถานการณ์ปัจจุบัน และหลักฐานเชิงประจักษ์
3. การกำหนดมาตรการทางสาธารณสุขเพื่อเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรค
4. การเตรียมความพร้อม ศักยภาพและทรัพยากรของระบบบริการสุขภาพ

5. การส่งเสริมการจัดการความรู้ การวิจัยและพัฒนา
6. การสื่อสารและประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชน
7. การบริหารจัดการเชิงบูรณาการเพื่อการจัดการกับการระบาดของโรค โดยเป็นการวิเคราะห์การดำเนินงานที่ผ่านมา พร้อมทั้งระบุส่วนขาดของการดำเนินงาน และให้ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาต่อไป เพื่อเป็นแนวทางสำหรับประเทศและพื้นที่หากเกิดการระบาดในอนาคต

การศึกษาการบริหารจัดการองค์กรในยุค New Normal กับการเปลี่ยนแปลงในระบบการทำงานหลังจากการเกิดโรคไวรัสโควิด-19 (พระครูวีรศาสน์ประดิษฐ์ et al., 2565) พบว่าการให้ความสำคัญกับกระบวนการบริหารจัดการ (management process) ภายในองค์กรที่ปัจจุบันต้องเผชิญกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงจากการเกิดโรคไวรัสโควิด-19 อันส่งผลกระทบต่อองค์กรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้นั้น ควรการปรับให้มีการ Work From Home หรือ Remote Work, การประชุมผ่านวิดีโอคอล, การส่งงานผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์, การตั้งกฎระเบียบด้านความสะอาดให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน, การโฟกัสกันที่ผลงานเป็นสำคัญ และการสำรวจข้อคิดเห็น หรือไอเดียต่างๆสม่ำเสมอ โดยผ่าน 5 กลยุทธ์ คือ ระบบการทำงานที่ยืดหยุ่น มีปรับตัวสู่ยุคดิจิทัล ชี้ให้เห็นคุณค่ากับผลงานวัฒนธรรม รูปแบบการจ้างงาน และสวัสดิการที่เลือกได้ วิถีการทำงานในยุคใหม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับองค์กร ภายใต้สภาพแวดล้อม และสถานการการเปลี่ยนแปลงต่างๆในปัจจุบัน ที่ส่งผลกระทบกับองค์กรทั้งโดยตรงและโดยอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์ที่ไม่สามารถควบคุมได้ ทั้งนี้องค์กรต้องมีความเข้มแข็งในองค์ประกอบกระบวนการบริหารจัดการ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งความเข้มแข็งของทรัพยากรการบริหารจัดการ ก็จะทำให้องค์กรสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและไม่หยุดนิ่ง

นงนุช อุณอนันต์ และธัชพงศ์ เศรษฐกิจ (นงนุช อุณอนันต์, ธัชพงศ์ เศรษฐบุตร, 2020) ได้ศึกษากลยุทธ์การบริหารองค์กรฝ่าวิกฤตโควิด – 19 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้กลยุทธ์ในการบริหารองค์กรธุรกิจต่างๆ ในประเทศไทย ช่วงที่เกิดวิกฤตโควิด – 19 ที่ทำให้ธุรกิจสามารถอยู่รอดและฝ่าวิกฤตในครั้งนี้ไปได้ ผลการศึกษาพบว่า ในที่สุดแล้ววิกฤติไวรัสโควิด – 19 จะต้องคลี่คลายและยุติลง แสต่วิถีชีวิตของงคนไทยยุคหลังโควิด – 19 คงต้องเปลี่ยนไปมาก เช่นเดียวกับบทบาทของผู้นำองค์กร และพนักงานก็จะต้องเปลี่ยนแปลงไป งานประจำที่มีให้ทำทุกวัน และทำซ้ำๆ จะลดลงอย่างชัดเจน เมื่อธุรกิจก้าวสู่ยุคดิจิทัล สถานการณ์การระบาดของโควิด – 19 ยังเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วซึ่งธุรกิจต้องเตรียมพร้อมกับพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป การทานต้องมีความยืดหยุ่นสูง รวมทั้งวิธีการทางการตลาดที่ธุรกิจใชต้องเปลี่ยนไปเป็นอย่างมาก หาธุรกิจปรับตัวได้ก็จะทำให้ธุรกิจสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ส่งผลให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศิราณี เมฆลอย (ศิราณี เมฆลอย, 2565) ได้ศึกษาการบริหารจัดการองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด-19 ในองค์การคลังสินค้า กระทรวงพาณิชย์ พบว่าการเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากร พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นในเรื่องระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ด้านความสัมพันธ์การบริหารจัดการองค์การ และคุณภาพชีวิตการทำงาน พบว่า การบริหารจัดการองค์การในด้านลักษณะของหน่วยงาน (r = . 943) และคุณภาพชีวิตการทำงานในด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย (r = .856) มีความสัมพันธ์ใน

ระดับสูงจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 ของบุคลากรในองค์การคลังสินค้า กระทรวงพาณิชย์ (R2=0.84, R2 Adjusted=0.83, Sr2=5.34, F=28.52, p<0.001) มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 โดยผู้นำองค์การต้องมีวิสัยทัศน์และพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมั่นคง พร้อมทั้งการนำกลยุทธ์การบริหารสู่การปฏิบัติในรูปแบบความปกติใหม่เน้นความปลอดภัยจากโรคระบาดและมีการวางแผนเพื่อเตรียมรับมือความไม่แน่นอนในปัจจุบันและอนาคตต่อไป ซึ่งการที่องค์การจะสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีในสถานที่ทำงานนั้น ไม่ได้เป็นเรื่องของหน่วยงานเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นเรื่องของความร่วมมือทั้งสองฝ่ายคือ ในส่วนของ นายจ้างหรือฝ่ายองค์กรและฝ่ายลูกจ้างหรือพนักงาน โดยที่ทั้งสองฝ่ายต้องมีแนวทางในการดำเนินงานเพื่อ มุ่งสู่เป้าหมายของการมีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดีร่วมกัน และเกิดความพึงพอใจทั้งสองฝ่าย รวมทั้ง คุณภาพชีวิตในการทำงาน ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งเพราะคนเป็นทรัพยากรที่มีค่าและมีความสำคัญ ต่อองค์กร ดังนั้น สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในสถานที่ทำงานต้องมีความเหมาะสมและเอื้อต่อการ ทำงาน คือ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีรู้สึกที่ดีต่องาน มีความมั่งคง ทำให้เกิดความสุข โดยจะส่งผลดีทั้งตัวบุคคล และองค์กร

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “มาตรการด้านการบริหารจัดการองค์กรในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 กองโรคไม่ติดต่อ ปี พ.ศ. 2563” ในครั้งนี้ ทำการศึกษาโดยกลุ่มบริหารทั่วไป กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค โดยมีรายละเอียดขั้นตอนและวิธีดำเนินการศึกษา ดังนี้

2.1 รูปแบบการศึกษา

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 รูปแบบการศึกษา

การศึกษาย้อนหลัง (Retrospective Cohort Study) แบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Study) (วรพงศธร ธวัชชัย, 2543) นี้ ใช้วิธีการศึกษาข้อมูลรายงานผลการดำเนินงานและมาตรการการบริหารจัดการองค์กร ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 กองโรคไม่ติดต่อ ปี พ.ศ. 2563 ทั้งในช่วงก่อนมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ระหว่างมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 และหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารผลการดำเนินงานและรายงานผลการดำเนินงานร่วมกับการสำรวจความคิดเห็น (Survey) ของกลุ่มเป้าหมายเพื่อการศึกษาประสิทธิผลของมาตรการว่ามีข้อดี/ข้อเสียอย่างไร การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้บริหารองค์กร หัวหน้างาน (Stakeholder) ที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ต่างๆ ในกลุ่มบริหารงานทั่วไป และตัวแทนหัวหน้ากลุ่มงาน ของกองโรคไม่ติดต่อ ปี พ.ศ. 2563 ตามแบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำผลไปวิเคราะห์และหาข้อสรุปต่อไป

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของกองโรคไม่ติดต่อ ปี พ.ศ. 2563

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบุคลากรกองโรคไม่ติดต่อทั้งหมดที่ตอบแบบสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อมาตรการฯ และ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย ผู้บริหารกองโรคไม่ติดต่อ จำนวน 4 คน หัวหน้างานในกลุ่มบริหารทั่วไป จำนวน 4 คน คือ หัวหน้างานธุรการ อาคารสถานที่ และยานพาหนะ หัวหน้างานการเจ้าหน้าที่ หัวหน้างานพัสดุ หัวหน้างานการเงินและบัญชี และตัวแทนหัวหน้ากลุ่มงานในกองโรคไม่ติดต่อ จำนวน 2 คน ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มพัฒนาองค์กร และหัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และแผนงาน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลมี 2 แบบ ดังนี้

1. แบบสำรวจความความคิดเห็นที่มีต่อการจัดมาตรการระหว่างการแพร่ระบาดโรคโควิด 19 ประกอบไปด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

   ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อ นามสกุล สถานะการฏิบัติงาน กลุ่มงาน

   ข้อมูลเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ การ work from home งานที่สามารถ work from home ได้ งานที่ไม่สามารถ work from home ได้

   ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนมาตรการ work from home ได้แก่ อุปกรณ์สำหรับการปฏิบัติงาน work from home อุปกรณ์เชื่อมต่อสัญญาณอินเตอร์เน็ต ในการปฏิบัติงาน work from home เทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงาน work from home (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

   ความคิดเห็น ได้แก่ ความต้องการให้หน่วยงานสนับสนุนการปฏิบัติงาน work from home ปัญหา อุปสรรคในการ work from home และข้อเสนอแนะ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อสัมภาษณ์ ผู้บริหาร จำนวน 4 คน (ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการกองโรคไม่ติดต่อ) หัวหน้างานกลุ่มบริหารทั่วไป จำนวน 4 คน (หัวหน้างานธุรการ งานสารบัญ อาคารสถานที่ และงานยานพาหนะ หัวหน้างานการเงินและบัญชี หัวหน้างานพัสดุ และหัวหน้างานการเจ้าหน้าที่) และหัวหน้ากลุ่ม จำนวน 2 คน (หัวหน้ากลุ่มพัฒนาองค์กรและหัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และแผนงาน) รวมทั้งหมด 10 คน โดยสัมภาษณ์ประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

   ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อ นามสกุล

   การบริหารจัดการงานก่อนมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ได้แก่ การเตรียมอุปกรณ์ การดูแลติดตามป้องกันการระบาดของโรค / ทำความสะอาดจุดสัมผัสร่วมที่อาจทำให้ติดโรค และการ ปรับแผนงาน กิจกรรม เบิกจ่ายงบประมาณ

   การบริหารจัดการงานระหว่างมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ได้แก่ ผลกระทบต่อการบริหารงาน มาตรการป้องกันส่วนบุคคล และมาตรการป้องกันขององค์กร

   การบริหารจัดการงานหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ได้แก่ การปรับการบริหารจัดการ และมาตรการป้องกันขององค์กร

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดประชุมบุคลากรกลุ่มเป้าหมาย เพื่อชี้แจงให้ทุกคนทราบถึงแนวทางการดำเนินโครงการ เพื่อรวบรวมเอกสาร รายงานผลการดำเนินงาน และมาตรการการบริหารจัดการในสถานการณ์แพร่ระบาดของ โควิด-19 กองโรคไม่ติดต่อ ปี พ.ศ. 2563 ทั้งในช่วงก่อนมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ระหว่างมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 และหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 เพื่อรวบรวมข้อมูล
2. ร่วมกันวางแผนนัดวัน เวลา เพื่อสัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 10 คน
3. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่กลุ่มงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในกองโรคไม่ติดต่อ เพื่อเก็บรวมรวมข้อมูลแบบสำรวจความคิดเห็นแบบออนไลน์

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลแบบสำรวจความคิดเห็น ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS version 26 ส่วนข้อมูลที่รวบรวมได้จากสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) (วรพงศธร ธวัชชัย, 2543) ตามขั้นตอนและวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (จันทวานิช สุภางค์, 2549)

บทที่ 4 ผลการศึกษา

การศึกษา เรื่อง “มาตรการด้านการบริหารจัดการองค์กรในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 กองโรคไม่ติดต่อ ปี พ.ศ. 2563” มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษามาตรการด้านการบริหารจัดการองค์กรก่อน/หลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19
2. ศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรต่อมาตรการขององค์กร

ผลการศึกษาประกอบไปด้วย 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ผลการดำเนินงานตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งแบ่งเป็นมาตการป้องกันส่วนบุคคลและมาตรการป้องกันขององค์กร และผลการดำเนินงานในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังการแพร่ระบาดโควิด-19

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อมาตรการขององค์กรระหว่างการแพร่ระบาดโควิด-19 ซึ่งแบ่งเป็นผลการสำรวจเชิงปริมาณ และผลการสัมภาษณ์เชิงลึก

ส่วนที่ 1 มาตรการด้านการบริหารจัดการองค์กรก่อน/หลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19

กองโรคไม่ติดต่อได้มีมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดโควิด 19 แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ มาตรการป้องกันขององค์กรและมาตรการป้องกันส่วนบุคคล ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบมาตรการป้องกันส่วนบุคคลและมาตรการป้องกันขององค์กร

มาตรการป้องกันส่วนบุคคล	มาตรการป้องกันขององค์กร
มาตรการทั่วไป - จัดให้มีคำแนะนำการเฝ้าระวังป้องกันเชื้อโควิด-19 ติดประกาศในจุดที่เห็นได้สะดวก เพื่อสื่อสารให้กับเจ้าหน้าที่และบุคคลภายนอกที่ต้องเข้ามาประสานและติดต่อในสำนักงานได้รับทราบ - กำหนดให้เจ้าหน้าที่ พนักงานทุกคน และบุคคลภายนอกที่เข้ามา ต้องสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า 100% ตลอดเวลา ห้ามคนไม่สวมหน้ากากเข้ามาในสำนักงาน - มีการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย สอบถามประวัติเสี่ยง ประวัติการเดินทางในช่วง 14 วัน ที่ผ่านมา และอาการของเจ้าหน้าที่ และบุคคลภายนอกที่เข้ามาในสำนักงาน ณ จุดคัดกรอง **เว้นระยะห่าง** - เดินทางขอให้ใช้รถยนต์ส่วนบุคคล หากเดินทางด้วยรถสาธารณะให้ใช้มาตรการเว้นระยะห่าง - การใช้ระบบการให้บริการโดยไม่ลงจากรถ (drive - through service) การใช้ระบบสังคมไร้เงินสด (Cashless Society) การใช้ระบบยื่นเอกสารแบบ online - กำหนดการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 - 2 เมตร ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ หรือทำกิจกรรมใด ๆในพื้นที่สวนกลางของสถานที่ทำงาน เช่น การต่อแถวซื้ออาหาร	**การทำงานที่บ้าน (Work From Home)** - พิจารณาปรับรูปแบบการทำงาน เช่น มีการจัดให้ทำงานที่บ้าน (Work from home) กรณีที่งานนั้นสามารถทำที่บ้านได้ มีการจัดการประชุมทางโทรศัพท์หรืออินเตอร์เน็ตแทนการจัดประชุมที่เจ้าหน้าที่ต้องมารวมตัวกัน - ทำงานที่บ้าน ทำตารางการทำงาน ตามเปอร์เซ็นต์ที่ได้รับนโยบายจากกรม ว่าต้องดำเนินการกี่วัน จัดทำรายละเอียดรวบรวมส่งกองบริหารทรัพยากรบุคคล โดยใช้แบบมอบหมายงาน และมีการรายงานผลการปฏิบัติงาน ต่อหัวหน้ากลุ่มงาน เพื่อให้งานการเจ้าหน้าที่ รวบรวมส่งกรมควบคุมโรค โดยจัดให้มี woke form home ตามมาตรการกรม ช่วงแรก 30/70 (กอง 730% บ้าน70%)และช่วงหลังเมื่อสถานการณ์ดีขึ้น เปลี่ยนเป็น 30/70 (กอง 70, บ้าน 30%)แจ้งเวียนประกาศและดำเนินการตามมาตรการโดยการแจ้งทางไลน์หน่วยงาน ให้กลุ่มทำตารางภาพรวมของทุกคนในกลุ่มตามเปอร์เซ็นต์ที่ให้ทำ woke for home ว่ากี่เปอร์เซ็นต์ เป็นรายเดือนส่งมาที่กลุ่มบริหารทั่วไป เพื่อรวบรวมส่งกองบริหารทรัพยากรบุคคล และให้กลุ่มจัดทำแบบมอบหมายงานและรายงานการปฏิบัติงาน

มาตรการป้องกันส่วนบุคคล	มาตรการป้องกันขององค์กร
การนั่งในห้องประชุม การนั่งในจุดติดต่องาน การใช้จุดพักผ่อน เป็นต้น - จัดทำกระจก/แผ่นใสกั้นในจุดที่เจ้าหน้าที่ต้องสื่อสารพูดคุยกับผู้อื่น ทั้งภายใน และภายนอกในระยะประชิดตัว (กรณีที่มีจุดทำงานในลักษณะนี้) **ใส่หน้ากากอนามัย** ใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาที่อยู่ในหน่วยงาน หรืออยู่รวมกัน **ล้างมือ** จัดให้มีจุดวางแอลกอฮอล์หรือเจลล้างมือ ให้บริการอย่างเพียงพอ ในบริเวณจุดคัดกรองทางเข้า-ออก ของสำนักงาน **กักตัว** ระยะเวลากักตัว 14 วัน หากเข้าไปในพื้นที่เสี่ยง หรือสัมผัสผู้ที่ติดเชื้อ ให้สังเกตุอาการของตัวเอง กักตัว 14 วัน ไม่ใช้ของร่วมกับผู้อื่น ใส่แมทสตลอดเวลา ไม่ทานอาหารร่วมกับผู้อื่น หากมีไข้และอาการเข้าข่าย ว่าเป็น มาโรงพยาบาลเพื่อตรวจ **Application ไทยชนะ** โหลดแอปไทยชนะ มีมาตรการจากกรม ให้เข้าแอปไทยชนะ และนำข้อมูลหน่วยงาน เพื่อได้คิวอาร์โค้ช มาใช้ให้คนในหน่วยงานสแกนคิวอาร์โค้ด ก่อนเข้าที่ทำงาน เพื่อเป็นการเช็คว่ามีความหนาแน่นของบุคลากรในหน่วยงานมากเกินไปหรือไม่ เพื่อลดความเสี่ยงจากการแออัด	ส่งมาที่งานการเจ้าหน้าที่ **สนับสนุนการดำเนินงานของกรมควบคุมโรคในการควบคุมป้องกันโรคโควิด-19** - รับโทรศัพท์ เบอร์ 1422 จำนวน 4 คน - ทำงานข้อมูล Quarantine จากสนามบิน จำนวน 9 คน - ทำงานเป็นเลขา EID ชาติ จำนวน 1 คน - Sup.M&E ทำมาตรการ/ข้อคำสั่ง จำนวน 1 คน - ทำมาตรการ/ข้อคำสั่ง จำนวน 1 คน - SAT COVID สปคม. จำนวน 14 คน - วิทยากร COVID-19 จำนวน 4 คน - ทำงานข้อมูล PUI ศูนย์นวัตกรรมฯ จำนวน 2 คน - ตั้งจุดคัดกรองบุคลากรกรมควบคุมโรค ก่อนเข้าทำงาน จำนวน 14 คน - รับโทรศัพท์ เบอร์ 3000 จำนวน 23 คน - อยู่เวร State Quarantine จำนวน 7 คน - อยู่เวร SAT กรมควบคุมโรค จำนวน 2 คน - ออกแบบสื่อสารภายในกรม จำนวน 3 คน - Stand by SAT กรม จำนวน 12 คน - Stand by ภารกิจอื่นๆ จำนวน 5 คน - อยู่เวร SAT COVID สปคม. จำนวน 3 คน - ช่วยคัดกรองฯ งาน TO BE NUMBER ONE (9 ก.พ.) จำนวน 6 คน - ช่วยคัดกรองฯ งานสินค้าอัญมณี (25-29 ก.พ.) จำนวน 10 คน

ระหว่างมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กลุ่มบริหารทั่วไป กองโรคไม่ติดต่อ และกลุ่มงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เปลี่ยนไป เพราะต้องปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันโรคโควิด-19 ทั้งในส่วนของกรมควบคุมโรค ของจังหวัดนนทบุรี และของรัฐบาล และมีผลกระทบต่อการบริหารงานและการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ด้านบุคลากร

- ต้องมีการปรับวิธีการทำงาน ทำให้มีจำนวนคนมาทำงานที่กองโรคไม่ติดต่อในแต่ละวันน้อยลง บางส่วนต้องทำงานที่บ้าน (Work From Home) เพื่อลดระยะห่างของบุคลากรในที่ทำงาน ทำให้การติดต่อประสานงานกับผู้รับผิดชอบงานค่อนข้างยุ่งยาก บางครั้งต้องรอเวลา เพราะการติดต่อประสานงานกัน เช่น การประชุม จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย โดยการประชุมกลุ่มงานผ่านระบบ ระบบ VIDEO Conference โดยใช้ Application ต่างๆ ซึ่งการทำงานที่บ้าน (Work From Home) จำเป็นต้องมีระบบคอมพิวเตอร์และอินเตอร์เน็ต ที่มีความรวดเร็วในการใช้งาน
- บุคลากรมีความเครียดเพิ่มมากขึ้น ทั้งบุคลากรที่ต้องปฏิบัติงานที่บ้าน อาจมีความเครียดที่ต้องถูกจำกัดอยู่ในสถานที่เฉพาะ บางคนมีที่พักที่ค่อนข้างคับแคบ การอยู่ในพื้นที่คับแคบนานๆ อาจเกิดความเครียดขึ้นได้ นอกจากนี้บุคลากรที่ต้องเดินทางมาปฏิบัติงานที่กองโรคไม่ติดต่อ โดยใช้บริการขนส่งสาธารณะ เช่น ระบบ

รถไฟฟ้า อาจทำให้เกิดความเครียดว่าอาจติดโรคได้จากการอยู่ในสถานที่แออัด คับแคบ กับคนจำนวนมากๆ หรือบุคลากรบางคนที่มีอาการไข้ ไอ เจ็บคอ อาจสงสัยว่าตนเองจะป่วยและอาจเป็นสาเหตุในการนำเชื้อโรคไปสู่ผู้อื่น ทำให้เกิดความเครียดขึ้นได้ เมื่อบุคลากรเกิดความเครียดจะทำให้ประสิทธิภาพของการทำงานลดลง

- มีจำนวนบุคลากรที่ลาป่วยมากขึ้น เพราะบางคนอาจสงสัยว่าตนเองอาจจะป่วยทำให้ต้องขาดงานเพื่อดูแลตนเอง อาจทำให้การบริหารจัดการงานที่รับผิดชอบลดประสิทธิภาพลง
- บุคลากรบางคนที่ป่วยหรือสัมผัสผู้ป่วยหรือสัมผัสโรค จำเป็นต้องถูกกักตัว 14 วัน ทำให้ภาระงานขาดความต่อเนื่องหรือล่าช้ากว่าปกติ
- ผลกระทบจากโควิด-19 ด้านเศรษฐกิจ อาจทำให้ครอบครัวหรือคนในครอบครัวของบุคลากรตกงาน ไม่มีงานทำ หรือถูกลดรายได้ อาจส่งผลให้บุคลากรเกิดความเครียดเพิ่มมากขึ้น
- กองโรคไม่ติดต่อ ต้องส่งบุคลากรไปช่วยปฏิบัติงานเพื่อควบคุม ป้องกันโรค ครั้งละหลายวันทำให้จำนวนบุคลากรที่มาปฏิบัติงานน้อยลง งานที่บุคลากรรับผิดชอบ อาจเกิดความล่าช้า

ด้านงบประมาณ

- เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้กรมควบคุมโรคมีมาตรการป้องกันควบคุมโรคระบาดโดยการห้ามจัดการประชุมที่มีคนเข้าร่วมจำนวนมาก และห้ามเดินทางข้ามจังหวัด เพราะอาจเป็นสาเหตุของการแพร่กระจายเชื้อโรค ทำให้แผนการใช้งบประมาณในการจัดการประชุม/ฝึกอบรม จำเป็นต้องงดหรือเลื่อนออกไป ทำให้การใช้งบประมาณไม่ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้
- กรมควบคุมโรค จำเป็นต้องให้ความสำคัญในการใช้งบประมาณเพื่อควบคุมป้องกันโรคโควิด-19 เป็นอันดับต้นๆ ทำให้การขอใช้งบประมาณเหลือจ่ายของกรม เป็นไปได้ยาก ต้องมีการวางแผนการใช้งบประมาณใหม่ เพื่อนำเงินที่ไม่ได้ใช้ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ตามภารกิจของกองโรคไม่ติดต่อ โดยการปรับแผนการใช้งบประมาณ

ด้านสังคม

- การเกิดสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรเพื่อป้องกันควบคุมโรค เช่น การแบ่งช่วงไปพักรับประทานอาหารกลางวัน หรือการเว้นระยะห่างในการนั่งรับประทานอาหารกลางวัน ทำให้บุคลากรมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันน้อยลงทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรได้ เช่น จำเป็นต้องงดการจัดงานปีใหม่ งดการจัดงาน Organization Development

ด้านแผนการดำเนินการ

- งานบางงานมีผลกระทบ คือ ลงพื้นที่ติดตามประเมินผลงานไม่ได้ ทำให้ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน อาจทำให้เป้าหมายการทำงานลดลง
- มีการปรับแผนกิจกรรมมาเป็นการจัดซื้อ จัดจ้างมากขึ้น เปลี่ยนงานประชุม มาเป็นจัดทำสื่อ เพื่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์
- ต้องปรับแผน/กิจกรรมในการทำงานลง เพื่อให้บรรลุผลงานในด้านเบิกจ่าย งานบางงานสะดุด อย่างเช่นงานพัสดุ ต้องลงในระบบอินเตอร์เน็ต งานการเงินต้องกรอกข้อมูลในระบบ รวมถึงต้องมีเอกสารอ้างอิงในการทำงาน ซึ่งการทำงานที่บ้านไม่ได้ปริมาณงานเท่าที่ควร

การสนับสนุนการดำเนินงานของกรมควบคุมโรคในการควบคุมป้องกันโรคโควิด-19

สถานการณ์หลังการระบาด มีการส่งบุคลากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกรมควบคุมโรคในการควบคุมป้องกันโรคโควิด-19 แต่มีจำนวนไม่มาก ที่ต้องปฏิบัติงานหลักๆ คือ การจัดเจ้าหน้าที่ กองโรคไม่ติดต่อ

เพื่อปฏิบัติหน้าที่คัดกรองบุคลากรของกรมควบคุมโรค ก่อนขึ้นอาคารสำนักงานเป็นการสลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันทำงาน

สรุปผลการเฝ้าระวังบุคลากรกองโรคไม่ติดต่อที่เป็นกลุ่มเสี่ยง

มีบุคลากรของกองโรคไม่ติดต่อ 1 คน เป็นแพทย์ ได้ไปตรวจรักษาคนไข้ซึ่งทราบประวัติภายหลังว่าไปข้องเกี่ยวกับสนามมวยลุมพินีที่เกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด บุคลากรดังกล่าวจึงกักตัวเองอยู่ที่บ้าน เพื่อรอผลตรวจหาเชื้อโควิด จากคนไข้ที่ได้ตรวจและไปยุ่งเกี่ยวกับสนามมวยลุมพินี ต่อมาทราบผลการตรวจหาเชื้อโควิดแล้วผลเป็นลบ บุคลากรดังกล่าวจึงมาทำงานตามปกติ นอกจากนี้กลุ่มบริหารทั่วไปได้ปรับการบริหารงานต่าง ๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันในระยะ ก่อน ระหว่าง และ หลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การดำเนินงานของกลุ่มบริหาร ก่อน ระหว่าง และ หลังสถานการณ์ระบาด

สถานการณ์ก่อนการระบาด	สถานการณ์ระหว่างการระบาด	สถานการณ์หลังการระบาด
งานการเจ้าหน้าที่ **ปรับทะเบียนบุคลากรให้ทันสมัยทุกวัน** - เช็คยอด / รายงานจำนวนบุคลากรที่มาปฏิบัติงานในแต่ละกลุ่ม ทุกวัน - รวบรวมใบอนุญาตการลาที่ถูกต้องในรอบสัปดาห์ ติดตามบุคลากรที่ลาเกี่ยวข้องกับการป่วยหรือไม่ - ตรวจสอบวันลา / การสแกนนิ้วมือประจำวัน - ลงข้อมูลวันลาในระบบ - จัดทำสรุปวันลาของบุคลากรในรอบเดือน - ทำบันทึกสรุปการลาแจ้งผู้บังคับบัญชาและแจ้งเวียนกลุ่ม **กลุ่มแผนงานและประเมินผล/งานการเงิน** **ปรับแผนงาน กิจกรรม เบิกจ่ายงบประมาณ** - ติดตามแผนและผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการประจำปี - ติดตามแผนและผลการดำเนินงานเบิกจ่ายงบประมาณตามแผนงาน/โครงการประจำปี - ปรับแผนงาน/กิจกรรม เพื่อให้สามารถดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณตามแผนงาน/โครงการประจำปีให้ได้ตามเป้าหมายของกรมควบคุมโรค	**งานการเจ้าหน้าที่** **ตรวจสอบวันลา** - เช็คยอด / รายงานจำนวนบุคลากรที่มาปฏิบัติงานในแต่ละกลุ่มทุกวัน - รวบรวมใบอนุญาตการลาที่ถูกต้องในรอบสัปดาห์ ติดตามบุคลากรที่ลาเกี่ยวข้องกับการป่วยหรือไม่ - ตรวจสอบวันลา - จัดทำสรุปวันลาของบุคลากรในรอบเดือน - ทำบันทึกสรุปการลาแจ้งผู้บังคับบัญชาและแจ้งเวียนกลุ่ม **ตรวจสอบบุคลากรที่มาจากสถานที่เสี่ยง** - ติดตาม/ตรวจสอบบุคลากรกองโรคไม่ติดต่อ ที่เดินทางมาจากสถานที่เสี่ยง เพื่อเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรค - จัดทำทะเบียนการติดตาม/ตรวจสอบบุคลากรกองโรคไม่ติดต่อที่เดินทางมาจากสถานที่เสี่ยงเพื่อเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรค - แจ้งข้อมูลบุคลากรกองโรคไม่ติดต่อ ที่เดินทางมาจากสถานที่เสี่ยง ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรค **งานธุรการ** **เตรียมอุปกรณ์** - เตรียมอุปกรณ์ป้องกันตนเอง เช่น หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ สเปร์แอลกอฮอล์ จัดวางไว้ในที่ใช้งานได้สะดวกและเข้าถึงได้ง่าย ให้เพียงพอต่อการใช้งานแก่บุคลากร - จัดทำและประชาสัมพันธ์แนวทางปฏิบัติตนสำหรับบุคลากรเพื่อป้องกันโรค - จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ให้พร้อมสำหรับติดต่อประสานงานกับ	**งานการเจ้าหน้าที่** **การสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง การรับย้าย/โอน การบรรจุกลับ เข้ารับราชการ** - วิเคราะห์ สำรวจ ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขและบุคลากรทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องในการร่วมดำเนินการควบคุมป้องกัน COVID-19 ที่ผ่านมา ที่ยังไม่ใช่ข้าราชการ เพื่อเตรียมเข้ารับการบรรจุและแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการพลเรือน ตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข - นำเข้าคณะกรรมการบริหารงานบุคคลเพื่อพิจารณา - รวบรวมเอกสาร หลักฐาน ในการร่วมดำเนินการควบคุมป้องกันโควิด-19 ที่ผ่านมาของบุคลากรเพื่อเตรียมเข้ารับการบรรจุและแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการพลเรือน - สรุปผลการรวบรวมเอกสาร หลักฐาน ในการร่วมดำเนินการควบคุมป้องกันโควิด-19 ที่ผ่านมาของบุคลากรเพื่อเตรียมเข้ารับการบรรจุและแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการพลเรือน แจ้งกองการเจ้าหน้าที่ ขออนุมัติตำแหน่ง - ดำเนินการตามกระบวนการสรรหาและบรรจุ แต่งตั้งข้าราชการบรรจุใหม่ - รายงานผล เมื่อผู้ได้รับการบรรจุ/แต่งตั้ง มารายงานตัวปฏิบัติหน้าที่ ให้กองบริหารทรัพยากรบุคคลทราบ **การจัดทำเลื่อนเงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าจ้าง ข้าราชการพนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ** - สำรวจข้อมูลบุคลากร ณ วันที่ 1 เมษายน และ 1 กันยายน 2563 และสำรวจข้อมูลบุคลากรทางการแพทย์

สถานการณ์ก่อนการระบาด	สถานการณ์ระหว่างการระบาด	สถานการณ์หลังการระบาด
	บุคลากรที่ปฏิบัติงานที่บ้าน (Work From Home) เช่น เครื่องมือสื่อสาร นัดหมายการติดต่อประสานราชการ - จัดเตรียม/จัดทำแผนความต่อเนื่องภารกิจขององค์กร (Business Continuity Plan : BCP) - จัดเตรียมมาตรการควบคุมป้องกันโรคโควิด-19 ของกองโรคไม่ติดต่อ หากเกิดการระบาดในระยะต่างๆ - จัดเตรียมข้อมูลข่าวสาร/Update สถานการณ์การระบาดของโรคและมาตรการที่ต้องปฏิบัติของกรมควบคุมโรค และประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทราบในช่องทางต่างๆ **ดูแลติดตามป้องกันการระบาดของโรค / ทำความสะอาดจุดสัมผัสร่วมที่อาจทำให้ติดโรค** - เฝ้าระวังเหตุการณ์เพื่อป้องกันการเกิดโรคหรือเกิดการระบาดที่อาจเกิดขึ้นกับบุคลกรกอง โรคไม่ติดต่อ มีการติดตามสอบถามบุคลากรที่มีไข้ ไอ หรือเดินทางไปในสถานที่เสี่ยง - ติดตาม/เฝ้าระวังบุคลกรกองโรคไม่ติดต่อ ที่มีไข้ ไอ หรือเดินทางไปในสถานที่เสี่ยง พร้อมให้คำแนะนำ - ทำความสะอาดจุดสัมผัสร่วมที่อาจทำให้ติดโรค เช่น ลูกบิดประตู โต๊ะประชุม ห้องประชุม เป็นประจำอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง **งานเทคโนโลยีสารสนเทศ กองโรคไม่ติดต่อ** **ตรวจสอบอุปกรณ์** - ผู้รับผิดชอบงานเทคโนโลยีสารสนเทศ กองโรคไม่ติดต่อ สำรวจตรวจสอบอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคลากรที่ปฏิบัติงานที่สำนักงานและปฏิบัติงานที่บ้าน (Work From Home) ให้มีความพร้อมใช้งาน - ผู้รับผิดชอบงานเทคโนโลยีสารสนเทศ กองโรคไม่ติดต่อ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่าง	ที่เกี่ยวข้องในการร่วมดำเนินการควบคุมป้องกันโควิด-19 ที่ผ่านมา เพื่อเข้าพิจารณาความดีความชอบ - นำเข้าคณะกรรมการบริหารกองโรคไม่ติดต่อ เพื่อพิจารณาการเลื่อนเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างประจำ - จัดทำผลการพิจารณาเลื่อนเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน - จัดทำหนังสือแจ้งผลการพิจารณาฯ แจ้งกองการเจ้าหน้าที่ **การจัดทำวันลา** - รวบรวมใบอนุญาตการลาที่ถูกต้องในรอบสัปดาห์ ตรวจสอบ / รวบรวมรายงานผลการปฏิบัติงานที่บ้าน (Work From Home) - ตรวจสอบวันลา - จัดทำสรุปวันลาของบุคลากรในรอบเดือน - ทำบันทึกสรุปการลาแจ้งผู้บังคับบัญชาและแจ้งเวียนกลุ่ม **การจัดทำโครงสร้างอัตรากำลัง ประจำปี** - จัดเตรียมข้อมูลเพื่อประกอบการพิจราณาการปรับโครงสร้างอัตรากำลังของหน่วยงานในกรณีปกติ และเพื่อรองรับงานในอนาคต โดยเฉพาะที่อาจต้องใช้บุคลากรเพิ่มเติมเพื่อรองรับการแพร่ระบาดของโควิด-19 ระลอกใหม่ - นำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการบริหารของกองโรคไม่ติดต่อ เพื่อพิจารณาการปรับโครงสร้างอัตรากำลังของหน่วยงาน - แจ้งกลุ่มงานดำเนินการจัดทำข้อมูลของกลุ่มงาน - รวบรวมข้อมูล กรอบอัตรากำลัง บทบาท และหน้าที่ของกลุ่มงาน เพื่อรวบรวม และจัดทำในภาพรวมของหน่วยงาน - จัดทำหนังสือเสนอผู้อำนวยการลงนาม และแจ้ง กองบริหารงานบุคคลทราบ **ข้าราชการที่พ้นทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ** - ได้รับคำสั่งบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ โดยเฉพาะที่เข้ารับการ

สถานการณ์ก่อนการระบาด	สถานการณ์ระหว่างการระบาด	สถานการณ์หลังการระบาด
	บุคลากรที่ปฏิบัติงานที่สำนักงานและปฏิบัติงานที่บ้าน (Work From Home) ให้มีความพร้อมใช้งาน - ผู้รับผิดชอบงานเทคโนโลยีสารสนเทศ กองโรคไม่ติดต่อ จัดอบรม/ประชาสัมพันธ์การใช้วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคลากรที่ปฏิบัติงานที่สำนักงานและปฏิบัติงานที่บ้าน (Work From Home) ให้มีความพร้อมใช้งาน - ผู้รับผิดชอบงานเทคโนโลยีสารสนเทศ กองโรคไม่ติดต่อ จัดอบรม/ประชาสัมพันธ์การใช้วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคลากรที่ปฏิบัติงานที่สำนักงานและปฏิบัติงานที่บ้าน (Work From Home) ให้มีความพร้อมใช้งาน **งานอื่น ๆ** **การติดตาม อาการป่วยของบุคลากร** - ติดตาม/เฝ้าระวังบุคลกรกองโรคไม่ติดต่อ ที่มีไข้ ไอ ป่วย หรือเดินทางไปในสถานที่เสี่ยง พร้อมให้คำแนะนำ - ช่วยเหลือให้คำปรึกษาด้านการป้องกันโรค หรือด้านอื่นๆ ที่บุคลากรต้องการ	บรรจุและแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการพลเรือน ตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ในการร่วมดำเนินการควบคุมป้องกันโควิด-19 ที่ผ่านมา - ดำเนินการแจ้งข้าราชการ และผู้ดูแลการทดลองงานรับทราบคำสั่งและชี้แจงกระบวนการทดลองงาน ตามกฎ ก.พ. ให้ครบ 3 กระบวนการ ได้แก่ การอบรมปฐมนิเทศ การเรียนรู้ด้วยตนเอง (E-learning) และการอบรมสัมมนาร่วมกัน หลักสูตร "การเป็นข้าราชการที่ดี" - กำกับ ติดตามให้ข้าราชการบรรจุใหม่ดำเนินการจัดทำแบบทดลองงานรอบที่ 1 (3 เดือน) - กำกับ ติดตามให้ข้าราชการบรรจุใหม่ดำเนินการจัดทำแบบทดลองงานรอบที่ 2 (6 เดือน) - ดำเนินการแจ้งเวียนคำสั่งให้ข้าราชการปฏิบัติราชการ (พ้นทดลอง) ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ - แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์กองโรคไม่ติดต่อ - จัดทำประกาศแจ้งช่องทางการร้องเรียน/ร้องทุกข์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้บุคคลทราบ - รายงานผลการดำเนินงานรอบ 6 เดือน และ 12 เดือน **งานธุรการ** **สรุปผลเพื่อทบทวนหลังปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR)** 1. จัดประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อทบทวนหลังปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) 2. สรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อทบทวนหลังปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) 3. สรุปปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ **งานบริหารในภาพรวม**

สถานการณ์ก่อนการระบาด	สถานการณ์ระหว่างการระบาด	สถานการณ์หลังการระบาด
		การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ - ติดตั้งวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อป้องกันควบคุมโรค เช่น ให้แม่บ้านเพิ่มการทำความสะอาดจุดแสกนนิ้วมือ เข้า-ออกที่ทำงาน จุดสัมผัสร่วม การเปลี่ยนการเข้าออกที่ทำงานด้วยการเซ็นต์ชื่อแทนการแสกนนิ้วมือ การจัดตั้งจุดการทำความสะอาดมือด้วย Gel Alcohol จัดตั้งจุดบริการแจกหน้ากากอนามัย (Mask) ฟรี สำหรับผู้ที่มีอาการไข้ ไอ จาม - ติดป้ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโรค COVID-19 เพื่อให้ความรู้ในการป้องกันโรคแก่บุคลากร - ติดป้ายห้ามเข้ามาภายในกองโรคไม่ติดต่อ ทั้งบุคลากรและบุคคลภายนอก ที่ไม่สวมหน้ากากอนามัย (Mask)

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อมาตรการขององค์กรระหว่างการแพร่ระบาดโควิด-19

ผลการสำรวจเชิงปริมาณ (Quantitative data)

ผลการสำรวจในตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดได้แก่ ข้าราชการ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 48.7 บุคลากรส่วนใหญ่ปฏิบัติงานที่บ้าน หรือ work from home ในช่วงการแพร่ระบาด จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 88.5 (ตารางที่ 7) ส่วนใหญ่มีอุปกรณ์สำหรับการ work from home จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 82.1 (ตารางที่ 8) บุคลากรส่วนใหญ่มีอุปกรณ์เชื่อมต่อสัญญาณอินเตอร์เน็ต จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 89.7 (ตารางที่ 9) จำนวน online platform ในการ work from home บุคลากรใช้งาน 1-5 platforms จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 และอีกครึ่งใช้มากกว่า 5 platforms (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 6 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ (N = 78)

กลุ่มงาน	ข้าราชการ	พนักงานกระทรวงสาธารณสุข	พนักงานราชการ	ลูกจ้างโครงการ	รวม
	จำนวน (คน)				
	ร้อยละ				
กลุ่มเทคโนโลยี และระบาดวิทยา	5	0	4	2	**11**
	45.5	0.0	36.4	18.2	**14.1**
กลุ่มบริหารทั่วไป	6	4	6	3	**19**
	31.6	21.1	31.6	15.8	**24.4**
กลุ่มพัฒนาความมือในประเทศและระหว่างประเทศ	2	0	2	6	**10**
	20.0	0.0	20.0	60.0	**12.8**
กลุ่มพัฒนาคุณภาพบริการ	12	0	0	0	**12**
	100.0	0.0	0.0	0.0	**15.4**
กลุ่มพัฒนานโยบายระดับประชากร	4	0	4	0	**8**
	50.0	0.0	50.0	0.0	**10.3**
กลุ่มพัฒนาองค์กร	4	0	3	2	**9**
	44.4	0.0	33.3	22.2	**11.5**
กลุ่มยุทธศาสตร์ แผนและประเมินผล	5	1	3	0	**9**
	55.6	11.1	33.3	0.0	**11.5**
รวม	**38**	**5**	**22**	**13**	**78**
	48.7	**6.4**	**28.2**	**16.7**	**100.0**

ตารางที่ 7 บุคลากรที่ปฏิบัติงานที่บ้าน หรือ work from home

การ work from home	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ได้ work from home	69	88.5
ไม่ได้ work from home	9	11.5
รวม	**78**	**100.0**

ตารางที่ 8 บุคลากรที่มีอุปกรณ์สำหรับการ work from home

อุปกรณ์สำหรับการปฏิบัติงาน work from home	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มี	64	82.1
ไม่มี	14	17.9
รวม	**78**	**100.0**

ตารางที่ 9 บุคลากรที่มีอุปกรณ์เชื่อมต่อสัญญาณอินเตอร์เน็ตในการ work from home

อุปกรณ์เชื่อมต่อสัญญาณอินเตอร์เน็ต ในการปฏิบัติงาน work from home	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มี	70	89.7
ไม่มี	8	10.3
รวม	**78**	**100.0**

ตารางที่ 10 ระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการ work from home

ระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการ work from home	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ใช้ 1 - 5 platform (s)	39	50.0
ใช้มากกว่า 5 platforms	39	50.0
รวม	**78**	**100.0**

งานที่สามารถ work from home ได้

1. งานวิชาการต่างๆ เช่น หลักสูตรคู่มือ/แนวทาง จัดทำเอกสารโครงการ เอกสารประกอบการประชุม การตรวจสื่อ/หนังสือ ในการประชาสัมพันธ์ งานเขียน ถอดเทปสรุปรายงานการประชุม การให้คำปรึกษา ศึกษาค้นคว้าสืบค้นข้อมูลประกอบการทำงาน Policy brief ตัดต่อวิดีโอการสอน งานดึงข้อมูล งานเขียนโปรแกรม งานติดต่อสื่อสาร งานติดตามประสานงานข้อมูล งานทบทวนคู่มือ SOP การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สื่อผ่านช่องทางต่างๆ เช่น Facebook Line ฯลฯ จัดทำสคริปต์ ประสานวิทยากร ออกแบบประเมินความพึงพอใจ การเขียนรายงาน การจัดทำหลักสูตร เตรียมอบรม

2. การเข้าร่วมประชุม อบรม ผ่านระบบออนไลน์ รวมทั้งการประสานงาน

3. งานรวบรวมโครงการ ติดตามประเมินผล ปรับแผน ทบทวนการดำเนินงานตัวชี้วัด Review งานแผนยุทธศาสตร์แห่งชาติฯ การจัดทำแผน สรุปผลการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ งานวิจัย งานภารกิจฉุกเฉินตามคำสั่ง

4. งานสารบรรณ เช่น รับ ส่ง หนังสือทางระบบสารบรรณอิเล็กทรินิกส์ การจัดทำหนังสือราชการที่ไม่เร่งด่วน และเอกสารที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน

5. งานด้านระบบสารสนเทศและเครือข่าย

6. งานการเงิน เช่น การจัดทำแบบฟอร์มรายงานการเงิน CCS บันทึกรายการแจ้งโอน ปรับแผนแต่ละโครงการในทะเบียนคุมงบประมาณ ตรวจความถูกต้องรายการเบิก/จ่ายในแต่ละกิจกรรมแต่ละโครงการแต่ละ

ผลผลิตในทะเบียนคุมงบประมาณ รายงานผลการเบิกจ่ายประจำปี กระทบยอดระหว่างทะเบียนคุมงบประมาณ (Excel)กับ รายงาน (GFMIS) ทีละรายการเพื่อจัดทำรายงานกระทบยอด (GFMIS)รายเดือน และจัดทำรายงานการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี 2564 เสนอต่อผู้อำนวยการ จัดทำเงินเดือน

7. งานบุคลากร เช่น จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำวันกรณีบุคลากรwork from home ติดตามการลงข้อมูล สรุปผลสำรวจต่างๆ

8. งานพัสดุ เช่น งานจัดซื้อจัดจ้าง

9. งานอื่น ๆ เช่น งานธุรการ งานอาคารสถานที่ งานยานพาหนะ

งานที่ไม่สามารถ work from home ได้

1. งานที่ได้รับมอบหมายใหม่ที่ต้องร่วมกันคิด ปรึกษา และให้ข้อแนะนำและทำให้ดู รวมทั้งงานภารกิจภาวะฉุกเฉินตามคำสั่ง
2. งานรายงานตัวชี้วัด PMQA EOC
3. งานเอกสารที่ต้องเสนอผู้บริหาร รวมทั้งลงนามในเอกสารการเงิน
4. งานออกเอกสารราชการ ที่ต้องมีการพิมพ์เป็นกระดาษ การประสานงานระหว่างกลุ่มงาน งานตอบสนอง OIC งานออกหนังสือ รับหนังสือ
5. งานบริหารทรัพยากรบุคคล เช่น การลงข้อมูลต่างๆ , ประสานงานกับฝ่ายต่างๆ ภายในกองและกรม
6. การปริ้นเอกสาร
7. การประชุมย่อยที่ต้องลงรายละเอียด รวมถึงการประสานงานต่างกองที่จำเป็นต้องไปพบด้วยตนเอง ประชุม กวป กกบ
8. หนังสือราชการที่ต้องมีการลงนามในกรณีเร่งด่วน เช่น หนังสือเชิญภายนอก คำสั่งแต่งตั้ง หรือหนังสืออื่นๆ ที่ต้องใช้เวลาในการดำเนินการ
9. การเตรียมงานก่อนถึงวันประชุมราชการ หรือประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่น เอกสารประกอบการประชุม รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม การไปบรีฟเนื้อหากับประธานการประชุม รวมถึงการบริหารจัดการทั่วไป (เตรียมอาหารว่าง อาหารกลางวัน)
10. งานที่ได้รับมอบหมาย ที่จำเป็นต้องอยู่ประจำสำนักงาน หรือห้องปฏิบัติการ เช่น เวร Operation COVID-19, SAT กรมควบคุมโรค
11. จัดทำ/ออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ และการจัดทำแผนสื่อสารประชาสัมพันธ์"
12. การติดต่องานที่ธนาคาร
13. งานการเงิน มีการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และมีลายเซ็นชื่อกำกับ ได้แก่ การจัดทำรายงานเงินสดคงเหลือประจำวัน รายงานฐานะเงินทดรองราชการ การจัดทำรายงานงบเทียบยอดเงินฝากธนาคาร การจัดชุดตามใบสำคัญ ส่งกองบริหารการคลัง เอกสารทุกประเภท ที่ต้องให้ผู้มีอำนาจลงนาม
14. ด้านดูแลคอมพิวเตอร์และเครือข่าย
15. การจัดซื้อ/จ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง ตรวจรับ

ความต้องการให้หน่วยงานสนับสนุนการปฏิบัติงาน work from home

1. **ด้านวัสดุอุปกรณ์ เช่น** ยืม notebookกลับบ้าน คอมพิวเตอร์ ไวไฟ โต๊ะ เก้าอี้ ที่เหมาะสม WIFI amplifier drive สำหรับเก็บข้อมูล โปรแกรมสำหรับการประชุมออนไลน์ เครื่องปริ้น
2. **ด้านการเงิน** เช่น ค่าโทรศัพท์ติดต่อประสานงาน ค่าอินเตอร์เน็ต

3. **ด้านการวางแผนงาน/แนวทางการปฏิบัติงาน** เช่น แนวทางการจัดตาราง WFH ที่ชัดเจน ระบุร้อยละ WFH ให้ชัดเจน เพื่อให้กลุ่มงานสามารถจัดตารางได้เป็นแนวทางเดียวกัน รวมทั้งการให้ข้อมูลข่าวสารขั้นตอนการทำงานWFH การจัดทำจดหมายราชการในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่รวดเร็ว สามารถ mix ได้ เช่น ทำงานครึ่งวัน WFH ครึ่งวัน เพิ่มความยืดหยุ่น แจ้งตารางเวรอย่างน้อย 1 เดือน เพื่อบุคลากรจะได้วางแผนล่วงหน้า
4. **ระบบสนับสนุนอื่น ๆ** เช่น มีระบบการจัดการภายในองค์กรแบบออนไลน์ เช่น Office Anywhere มีระบบคลาวด์แพลตฟอร์ม โดยมีศูนย์กลางเก็บข้อมูลขององค์กร มีระบบเติมแพกเกจ Internet (สามารถซื้อแบบองค์กรได้) และการแจ้งให้บุคลากรทุกฝ่ายสแตนบายตลอดระยะเวลาทำงาน

ปัญหา อุปสรรคในการ work from home

1. **ด้านอุปกรณ์** เช่น ไม่มี notebook ส่วนตัว รวมทั้งเครื่องปริ้น อินเตอร์เนตไม่เสถียร ไม่พร้อม ล้าสมัย ไม่มีโต๊ะเก้าอี้ที่เหมาะสม การประชุมออนไลน์ลดโอกาสได้รับข้อคิดเห็นจากผู้ร่วมประชุมท่านอื่น
2. **ด้านสถานที่** ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงานที่บ้าน ห้องไม่ได้ถูกแบ่งสัดส่วนระหว่างทำงานกับที่พักผ่อน ทำให้รบกวนเวลาพักผ่อนของผู้ร่วมอาศัย
3. **ด้านการสื่อสาร** ความล่าช้าในการติดต่อประสานงาน ทำให้การจัดทำเอกสารประชุมล่าช้า การประสานงานที่ยาก โดยเฉพาะงานที่ต้องใช้ขั้นตอนทางราชการ รอลงนามเอกสารทำให้ล่าช้าไปอีก ข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ที่สำนักงาน การขอข้อมูลล่าช้า การประสานงานเร่งด่วนจึงมีอุปสรรคเป็นอย่างมาก
4. **งานจัดซื้อจัดจ้าง** ไม่สามารถใช้ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ได้

ข้อเสนอแนะ

1 ให้ผู้ที่ WFH ทุกคนสามารถติดต่อได้ง่าย
2 ควรพัฒนาอุปกรณ์ notebook หรือ potker wifi ที่สามารถใช้ได้จริงในงานเพื่อพัฒนาศักยภาพที่ดีกว่านี้
3 ปัจจุบันใช้โน้ตบุ๊กส่วนตัวไปใช้ที่ทำงานและใช้สัญญาณinternetในมือถือส่วนตัวและใช้โทรศัพท์มือถือส่วนตัวในการติดต่อประสานงานต่างๆและมีความรับผิดชอบในการทำงานและทำงานสำเร็จลุล่วงได้ตามเป้าหมาย
4 WFH ไม่ใช่เหตุผลของการไม่เข้าร่วมประชุม หรือการประสานงาน ต้องชี้แจงให้ชัดว่าแตกต่างจากการลาพักผ่อน หรือลากิจ อย่างไรก็ตามไม่ควรยุ่งยากมาก หากยุ่งยากมากคนจะเลือกที่จะมาทำงานปกติ
5 ควรมีการส่งเสริมอุปกรณ์ด้านไอ้ที เช่น คอมพิวเตอร์โน๊ตบุ๊ค และอินเตอร์เน็ตบ้านความเร็วสูง
6 ควรปรับปรุงระบบอินเตอร์เน็ต ที่ทำงาน
7 ปรับปรุงระบบอินเตอร์เน็ต ที่ทำงานและอุปกรณ์ในการทำงานของพนักงานให้มีประสิทธิภาพ
8 ควรให้การสนับสนุนอุปกรณ์การทำงานที่บ้าน
9 ต้องกำหนดวางแผนงานการปฏิบัติให้ชัดเจนไม่ซับซ้อนไม่ทำให้เพิ่มขั้นตอนในการทำงานที่ยุ่งยากมากกว่าเดิม

ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นแบบเชิงลึก (In-Depth Interview)

ความคิดเห็นของบุคลากรในระดับต่าง ๆ เกี่ยวกับมาตรการการดำเนินงานกองโรคไม่ติดต่อ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกนี้ โดยผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 4 คน (ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการกองโรคไม่ติดต่อ) หัวหน้างานกลุ่มบริหารทั่วไป จำนวน 4 คน (หัวหน้างานธุรการ งานสารบัญ อาคารสถานที่และ

งานยานพาหนะ หัวหน้างานการเงินและบัญชี หัวหน้างานพัสดุ และหัวหน้างานการเจ้าหน้าที่) และหัวหน้ากลุ่ม จำนวน 2 คน (หัวหน้ากลุ่มพัฒนาองค์กรและหัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และแผนงาน) รวมทั้งหมด 10 คน โดยสรุปความคิดเห็นตามประเด็นต่าง ๆ ได้ดังตารางที่ 11

กองโรคไม่ติดต่อได้สนับสนุนการดำเนินงานกรมควบคุมโรค ด้านต่าง ๆ ดังนี้

<u>ด้านบุคลากร</u> - ส่งบุคลากรให้เป็นวิทยากรเพื่อไปถ่ายทอดความรู้ในการป้องกันตนเองแก่ประชาชน สนับสนุนคนรับโทรศัพท์ทั้งภายในและต่างประเทศ และสนับสนุนคนเพื่อไปอยู่เวร SAT และ State Quarantine

<u>ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ</u> - ปรับคืนงบประมาณมาที่ส่วนกลางของกองโรคไม่ติดต่อ ที่เหลือคืนกรมควบคุมโรค เพื่อมาช่วยงานโควิด-19

<u>ด้านรูปแบบการทำงาน</u> - ปรับการทำงานที่บ้าน มีการติดตามการทำงาน ผลการปฏิบัติงาน มีการแบ่งงานกันทำและช่วยเหลือซึ่งกันและกันอาจใช้วิธีจับคู่บัดดี้ที่ช่วยกันทำงานได้ ถ้าต้องถูกกักตัว 14 วัน แผนคือทำงานผ่าน online ใช้เทคโนโลยีการทำงานให้มากขึ้น และหากทำไม่ไหวให้ส่งเรื่องมาที่ทำงานต้องทำเป็นระบบคู่บัดดี้ ในกรณีถ้าต้องอยู่เวรโควิด-19 ให้ส่งงานให้คู่บัดดี้ ปรับการแบ่งงานใครจะช่วยอะไรได้บ้าง ต้องมีตัวหลักและตัวสำรอง

<u>แนวทางในการดำเนินงานสำหรับบุคลากรที่ติดเชื้อโควิด-19</u>

1. ต้องรีบแจ้งหัวหน้ากลุ่มงาน
2. ส่งงานออนไลน์และแจ้งกลุ่มบริหารทั่วไป
3. คณะกรรมการของกองโรคไม่ติดต่อสอบสวนรายละเอียดในเบื้องต้น และรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้น ตลอดจนแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและควบคุมป้องกันโรคต่อไป
4. ส่งตรวจและพิสูจน์ว่ามีการติดโควิด-19 จริงไหม ถ้าเป็นจริงให้กักตัว 14 วัน
5. ให้แต่ละกลุ่มจัดการบริหารเอง เช่น ดูงานเร่งด่วนส่งงานอยู่ใน Google Drive

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่ม และหัวหน้างานกลุ่มบริหารทั่วไปที่มีต่อกรบริหารจัดการระหว่างมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19

การบริหารจัดการระหว่างมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19	ผู้บริหาร	หัวหน้ากลุ่ม	หัวหน้างานกลุ่มบริหารทั่วไป
ด้านบุคลากรและรูปแบบการทำงาน	- ให้ทำงาน WFH ในช่วงกักตัว 10 วัน - บุคลากรจำนวนที่มาปฏิบัติงานจริงในสำนักงานลดลง เนื่องจาก มีการกำหนดให้ปฏิบัติงานช่วยเหลืองานโควิด เช่น state quarantine, ทีม SAT, ทีมรับโทรศัพท์สายด่วนโควิด ทีมคัดกรองที่สปคม. และมีการติดเชื้อโควิดหรือสัมผัสเสี่ยงสูง ทำให้ต้องมีการกักตัวเพื่อรักษา/เฝ้าระวัง - กำหนดแผนการสนับสนุนกำลังคนต่องานโควิด มีแผนปรับการทำงานเป็น work from home ตามเกณฑ์ที่กรมควบคุมโรคกำหนดว่าร้อยละเท่าไร - จัดบุคลากรช่วยงานส่วนกลางกรม ร่วมทีม SAT ร่วมทีม SQ	- ไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงาน ยังปฏิบัติงานเหมือนเดิม แต่ละคนแบ่งหน้าที่กันชัดเจน - คนลดลง เนื่องจากการทำงานที่บ้าน (Work From Home) มีการจัดการทำงานตามแนวทางของกรม เรื่องงานดูว่าถ้างานไหนเร่งด่วนก็จะเข้ามาช่วยกันทำงาน และทำงานทาง Online มากขึ้น - กรณีถูกกักตัว 14 วัน มีแผนความเสี่ยงทำเหมือน WFH จัดการทำงานตามแนวทางของกรมควบคุมโรค - การประสานงานภายในกลุ่มไม่มีปัญหา ภายนอกกลุ่มขอความร่วมมือการสื่อสารผ่าน line ได้รับการตอบรับจากผู้เกี่ยวข้องล่าช้าเพราะทำงานที่บ้าน (Work From Home)	- ปรับแผนการทำงาน ใช้รูปแบบการผลิตสื่อมากขึ้นเพราะจัดประชุมและออกนอกพื้นที่ไม่ได้ - ถ้าเป็นงานด่วนคนที่อยู่จะทำงานแทน ติดต่อผ่านทาง application line - สำรองข้อมูลไว้ที่ flash drive และ google drive ติดต่อกันทุกวันจำนวนบุคลากรเข้าสำนักงานลดลงเนื่องจากต้องทำงานจากที่บ้าน (Work From Home) ไม่มีปัญหาต่อการทำงาน เพราะทุกคนมีเครื่องมือสื่อสารที่รวดเร็ว - ในกรณีกักตัว 14 วันจะมอบหมายให้ผู้ที่ไม่ป่วยทำงานแทนหรือหรือให้คนที่ถูกกักตัวทำงานที่บ้านส่งงานผ่าน application line - ให้เจ้าหน้าที่แต่ละคนทำคู่มือการทำงานของตนเองไว้
ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ	- งบประมาณที่ได้รับในการดำเนินงานลดลงมากกว่าครึ่งของงบปกติก่อนมีการระบาดของโรค - บางโครงการที่ไม่เร่งด่วนต้องยุติหรือระงับโครงการที่สำคัญหรือเร่งด่วนได้ปรับลดงบประมาณลงโดยอาจปรับกิจกรรมที่ใช้งบน้อยกว่า งานประชุมปรับจาก onsite เป็นการประชุม online หรือ hybrid		- ปรับคืนงบประมาณมาที่ส่วนกลางของกองโรคไม่ติดต่อ ที่เหลือคืนกรมควบคุมโรค เพื่อมาช่วยงานโควิด-19

การบริหารจัดการระหว่างมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19	ผู้บริหาร	หัวหน้ากลุ่ม	หัวหน้างานกลุ่มบริหารทั่วไป
	มากขึ้น - ปรับแผน ให้มีการใช้งบประมาณ สำหรับอุปกรณ์ทำลายเชื้อ ชุด PPE ต่าง ๆ		
ด้านมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	- มาตรการทั่วไป - Universal Precaution ตาม Infographic ของกรม ได้แก่ เว้นระยะห่าง ใส่หน้ากากอนามัย ล้างมือ กักตัว ใช้ App ไทยชนะ ใช้มาตรการ D_M_H_T รวมถึงการคัดกรองก่อนเข้าสำนักงานทั้งบุคลากรและผู้มาติดต่อ ผู้สัมผัสเสี่ยงสูง ให้ work from home ถ้าบุคลากรมีไข้ หรือไปพื้นที่เสี่ยงให้ไปพบแพทย์และตรวจโควิด - Work From Home มีการปรับตามคำสั่งของกรมควบคุมโรค ในสัดส่วนที่แตกต่างกันตามจำนวนหรือแนวโน้มการระบาดของโรคโควิด-19 บุคลากรต้องจัดทำสรุปผลการปฏิบัติงานในบ้านแก่หัวหน้ากลุ่มและผู้บริหารตามลำดับชั้น - ปรับการดำเนินงาน happy workplace โดยบูรณาการกับมาตรการป้องกันโควิด มีมาตรฐานการทำความสะอาดสถานที่ทำงานเพิ่มขึ้นตามมาตรการป้องกันโควิด มีการจัดตั้งโต๊ะรับประทานอาหารบริเวณระเบียงที่อากาศปลอดโปร่งและรักษาระยะห่างสนับสนุนบุคลากร บุคลากรทุก		- มาตรการของกรมที่ออกมาทำให้บุคลากรและหน่วยงาน มีการเตรียมความพร้อมเรื่องการป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 การดูแลทำความสะอาดจุดที่มีความเสี่ยง หรือจุดสัมผัสร่วม

การบริหารจัดการระหว่างมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19	ผู้บริหาร	หัวหน้ากลุ่ม	หัวหน้างานกลุ่มบริหารทั่วไป
	คนได้รับการแจกจ่ายหน้ากากผ้าสนับสนุน แอลกอฮอล์ทำความสะอาดพื้นผิว แอลกอฮอล์เจลล้างมือ จัดหาชุดตรวจ ATK ให้ทุกคนประเมินผ่าน app H4U ประสานการรับวัคซีนป้องกันโควิด		
ข้อเสนอแนะ	- กองโรคไม่ติดต่อควรประสานหรือต่อรองกับผู้เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดมากขึ้น เช่น กำลังคนที่บางครั้งไม่สามารถสนับสนุนงานโควิดได้เต็มที่เนื่องจากบุคลากรกักตัว ทำให้บุคลากรที่ทำงานของกองโรคไม่ติดต่อน้อยเกินไป งานล่าช้า - กรมจะต้องมีการชี้แจงระบบการประสานการเข้ารับการรักษาโควิด แบบ hospitel , home isolation - กรมจะต้องจัดหาอุปกรณ์ เครื่องใช้ ให้จนท.(รวมทั้งงานsupport) สามารถทำงานจากนอกสำนักงานได้ ในกรณีสถานการณ์ฉุกเฉินมีความจำเป็นต้องวางแผนต่อเนื่อง ต้องมีการสำรวจทักษะการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารของเจ้าหน้าที่ใหม่ และฝึกซ้อมการใช้เป็นประจำถึงจะมีทักษะ ในยามจำเป็น - กรมควรมีคู่มือ แนวทางประจำกองต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติได้ทันทีและควรปรับตามมาตรการให้ทันการ	- กรมควบคุมโรคควรวิเคราะห์การจัดการแบ่งงานภาพรวมว่าควรเป็นอย่างไรให้แต่ละกองทราบและสื่อสารกันได้ - กรมควบคุมโรคควรเพิ่มมาตรการต่างๆในเชิงระบบ เช่น ควรมีการปรับรูปแบบการทำงานใหม่ของงานบริหาร เช่น paperless การใช้ระบบออนไลน์ การจองห้องประชุม การอนุมัติ การลา ลงนามอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น - โรคไม่ติดต่อน่าจะมีการปรับปรุงใหม่ การลา การอนุมัติลา ควรเลิกระบบกระดาษได้หรือไม่ - กรมหรือกองควรสนับสนุนค่าอินเตอร์เน็ตสนับสนุนคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊คและมีระบบการยืม-ส่งคืน - กองโรคไม่ติดต่อ ควรดำเนินการเรื่องความรวดเร็วทางเทคโนโลยี Internet โปรแกรมประชุม Application online เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ การจัดการสิ่งแวดล้อมการป้องกันโรคให้ทั่วถึงมากยิ่งขึ้น	- กองโรคไม่ติดต่อควรให้ความสำคัญกับงานสนับสนุน เช่น งานพัสดุ และการสนับสนุนการทำงานจากที่บ้าน (Work From Home) - บุคลากรแต่ละกลุ่มงานควรมีการประสานงานกันภายในให้มากขึ้นก่อนที่จะติดต่อกับกลุ่มงานอื่น - กรมควบคุมโรคต้องเพิ่มมาตรการต่างๆในเชิงระบบ เพื่อให้มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ชัดเจน สนับสนุนการทำงานที่บ้านมากยิ่งขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงให้เกิดวิถีชีวิตใหม่ (new normal) - กรมจะต้องจัดสรรห้องประชุมออนไลน์ให้เพียงพอ ควรนำระบบ paperless มาใช้อย่างจริงจัง ระบบหนังสือรับส่งควรเป็นกระดาษน้อยลง การปรับปรุงระบบอนุมัติต่าง ๆ - กรมควบคุมโรคควรเพิ่มและให้มีการเบิกจ่ายค่าอินเตอร์เน็ตของบุคลากรที่ทำงานที่บ้าน (Work From Home) ได้ เพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของเจ้าหน้าที่ที่ทำงานที่บ้าน

การบริหารจัดการระหว่างมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19	ผู้บริหาร	หัวหน้ากลุ่ม	หัวหน้างานกลุ่มบริหารทั่วไป
สิ่งที่ได้เรียนรู้จากสถานการณ์นี้	- เนื้อหาวิชาการโควิดมีการเปลี่ยนแปลงเร็ว เมื่อนำมาใช้จะใช้ความรู้ที่ Update กว่าใน BCP โควิด - บุคลากรที่มาทำงานที่กองโรคไม่ติดต่อลดลง ใช้การประสานทาง โทรศัพท์หรือไลน์ ทำให้คุณภาพงานลดลงได้ - งบประมาณในการดำเนินงานน้อยเกินไป ทำให้งานที่สามารถดำเนินงานได้มีจำนวนลดลง ไม่ทันต่อการป้องกันควบคุมโรค - บางกลุ่มงาน ใช้สถานการณ์ อ้างว่าไม่สามารถจัดประชุมได้ ทำให้งานล่าช้า ควรให้เปลี่ยนมาเป็นการประชุมออนไลน์ และจัดเวร จนท.ที่สะดวกเข้าสนง. ให้ดำเนินการด้านเอกสารแทน นอกจากนี้ควรจัดระบบลงนามอิเล็กโทรนิกส์ สำหรับหนังสือเชิญทั่วไป ที่ไม่ใช่เอกสารการเงิ - ข้อจำกัดการที่โควิด 19 เป็นโรคระบาดใหม่ยังไม่มีวัคซีนในขณะนั้น บุคลากรและประชาชนหวาดวิตก - มาตรการ lock down ทำให้งานประจำของกองที่วางแผน อาจจะไม่ได้ตามเป้าหมาย เช่น การลงพื้นที่ ติดตามงาน การนิเทศงาน	- เจ้าหน้าที่ในกองโรคไม่ติดต่อได้รับการพัฒนาตนเองด้านต่างๆ เช่น การใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารกันมากขึ้น ได้เรียนรู้ระบบการระบาดของโรคติดต่อในอนาคตมากขึ้น - มีการวางแผนเมื่อเกิดความเสี่ยงจากเหตุการณ์ต่างๆ_มีทักษะในภาวะฉุกเฉิน ตลอดจนมีการวางแผนประคองกิจการที่ดีขึ้น - ทำให้เจ้าหน้าที่มีการปรับตัว มีเงื่อนไขการทำงานน้อยลง สามารถทำงานได้ทุกที่ - เจ้าหน้าที่สามารถทำงานได้หลายอย่าง ค่าใช่จ่ายลดลง - เจ้าหน้าที่รู้จักการป้องกันโรคติดต่อมากขึ้น - เจ้าหน้าที่มีประสบการณ์การทำงานมากขึ้น - เจ้าหน้าที่ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการ	- ทำให้เห็นความมีน้ำใจของเพื่อนร่วมงาน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันของเจ้าหน้าที่มากขึ้น - ทำให้มีการพัฒนางานด้านการสื่อสาร การทำงาน และความใส่ใจในการทำงานแบบ online มากขึ้น - มีการเตรียมความพร้อมในสถานการณ์เรื่องอัตรากำลัง - บุคลากรมีการเตรียมความพร้อมเรื่องข้อมูลอยู่เสมอ

บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษามาตรการด้านการบริหารจัดการองค์กรในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 กองโรคไม่ติดต่อ ปี พ.ศ.2563 นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อศึกษามาตรการด้านการบริหารจัดการองค์กรก่อน/หลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อมาตรการขององค์กรระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 โดยการเก็บข้อมูลทั้งเชิงประมาณ และเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ความคิดเห็นของบุคลากรระหว่างสถานการณ์ ในการจัดทำแนวทางที่เหมาะสม ผลการศึกษาแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ มาตรการด้านการบริหารจัดการองค์กรก่อน/หลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 และความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อมาตรการขององค์กรระหว่างการแพร่ระบาดโควิด-19

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 มาตรการด้านการบริหารจัดการองค์กรก่อน/หลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19

มาตรการของกองโรคไม่ติดต่อระหว่างที่มีการแพร่ระบาดฯ ได้แบ่งเป็น 2 ระดับได้แก่ มาตรการป้องกันส่วนบุคคลและมาตรการป้องกันขององค์กร

มาตรการป้องกันส่วนบุคคล ได้แก่ มาตรการทั่วไป DMHTT การเว้นระยะห่าง การสวมหน้ากากอนามัย การล้างมือบ่อย ๆ การกักตัว 14 วัน (สำหรับกลุ่มเสี่ยง) และสังเกตอาการ รวมถึงการใช้ application ไทยชนะ ซึ่งเป็นมาตรการของกรมควบคุมโรคมาใช้ให้คนในหน่วยงานสแกน QR Code ก่อนเข้าที่ทำงาน

มาตรการป้องกันขององค์กร ที่สำคัญได้แก่ การปรับรูปแบบการทำงานโดยให้ทำงานที่บ้าน หรือ work from home โดยมีการจัดตารางการเข้าสำนักงานที่สอดคล้องกับนโยบายกรมควบคุมโรค นอกจากนี้ยังมีการทำแผนบริหารความเสี่ยง แผนประคองกิจการ และบูรณาการแนวทางการดำเนินงานร่วมกับ Happy workplace

สำหรับการบริการจัดการองค์กรก่อน/หลังสถานการณ์การระบาดค่อนข้างมีความแตกต่างในหลายด้าน ได้แก่ งานการเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีการบริหารจัดการที่มีภารกิจมากขึ้นหลังสถานการณ์ดังกล่าว จากเดิมจะปฏิบัติงานหลักคือการปรับทะเบียนบุคลากรให้ทันสมัยทุกวัน เช่น การตรวจสอบวันลา ลงข้อมูล สรุป รายงานจำนวนวันลา แต่พอหลังสถานการณ์ฯ มีภารกิจเพิ่มขึ้น เนื่องจากกรมควบคุมโรคมีการบรรจุพนักงานราชการเป็นข้าราชการ เพื่อปฏิบัติงานโควิด ดังนั้นภารกิจที่เพิ่มขึ้นจึงมีมากหลายเท่าตัว เช่น ดำเนินการ การสรรหา บรรจุแต่งตั้ง การรับย้าย/โอน การบรรจุกลับ เข้ารับราชการ การจัดทำเลื่อนเงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าจ้าง ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ การจัดทำวันลา การจัดทำโครงสร้างอัตรากำลัง ประจำปี และการดำเนินงานสำหรับข้าราชการที่พ้นทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ

5.1.2 ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อมาตรการขององค์กรระหว่างการแพร่ระบาดโควิด-19

การบริหารจัดการขององค์กรในช่วงการแพร่ระบาดมีความสำคัญมาก เนื่องจากเจ้าหน้าที่และองค์กรจะต้องมีการปรับรูปแบบการทำงานให้เป็นแบบออนไลน์มากขึ้น บุคลากรมีค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น เช่น การจ่ายค่าอินเตอร์เน็ต บางรายขาดแคลนอุปกรณ์สนับสนุน เช่น คอมพิวเตอร์ หรือแม้กระทั่งบางงานไม่เอื้อต่อการ work from home เช่น งานพัสดุที่ต้องลงนามจริง เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดข้อจำกัดมากขึ้น บุคลากรส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ หรือผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มหัวหน้างานต่างมีความคิดเห็นคล้ายกัน คือ ควรมีการปรับรูปแบบการดำเนินงานในเชิงระบบ เช่น การนำแนวคิด paperless มาใช้ (ลงนามอิเล็กทรอนิกส์อนุมัติออนไลน์ เป็นต้น) เพื่อสนับสนุนความคล่องตัวในการทำงาน การประชุมออนไลน์เพื่อลดข้อจำกัดเรื่องการเดินทาง และการเว้นระยะห่าง นอกจากนี้บุคลากรยังคิดเห็นว่ากรมหรือกองควรสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน work from home แต่สิ่งที่หลายคนได้เรียนรู้คือ การปรับตัว การประสานงานผ่านสื่อ

อิเล็กทรอนิกส์ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องโรค มีการวางแผนเมื่อเกิดความเสี่ยงจากเหตุการณ์ต่างๆ มีทักษะในภาวะฉุกเฉิน ตลอดจนมีการวางแผนประคองกิจการที่ดีขึ้น

5.2 อภิปรายผล

ผลการศึกษา ที่พบว่า ก่อนมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 กลุ่มบริหารงานทั่วไป กองโรคไม่ติดต่อ ปฏิบัติหน้าที่ภารกิจในการศึกษา พัฒนาแนวทางและรูปแบบของงานบริหาร และดำเนินการเกี่ยวกับงานธุรการ งานสารบรรณ งานการเงินและบัญชี งบประมาณงาน เงินเดือนค่าจ้าง งานพัสดุ งานอาคารสถานที่และยานพาหนะ งานการเจ้าหน้าที่ รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานอื่นๆ ของกองโรคไม่ติดต่อ ตามที่ได้รับมอบหมาย ตามปกติ สอดคล้องกับผลการศึกษาของบุญมา สุนทราวิรัตน์และกายสิทธิ์ แก้วยาสี (กายสิทธิ์ & บุญมา, 2564) ที่กล่าวว่า แนวทางการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส 2019 จังหวัดเลยมีความเข้มข้นมากกว่า ศบค. เช่นปิดพรหมแดนจังหวัดเมื่อเกิดการติดเชื้อในจังหวัด ส่วนแนวทางการเยียวยาเป็นไปตามที่รัฐบาลกำหนด มีการปรับนิยามแนวทางการดำเนินงานต่อเนื่อง จังหวัดเลยพบผู้ติดเชื้อจำนวน 5 ราย มีกระบวนการติดตาม ควบคุม คัดกรอง กักตัวที่บ้านผู้สัมผัสเสี่ยงสูง กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มเดินทางข้ามจังหวัด ภายหลังไม่พบผู้ติดเชื้อภายในประเทศ ศบค.จึงผ่อนคลายมาตรการจากกักตัวที่บ้านเป็นการกักตนเอง ส่วนผลกระทบที่เกิด จากโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส 2019 (โควิด-19) และมาตรการภาครัฐ เช่น ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ ความกังวลในองค์ความรู้ ความกังวล ความกลัว รายได้ลดลง ต้นทุนเพิ่มขึ้น ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ และความกังวลต่อมาตรการเยี่ยวยาที่อาจไม่ครอบคลุมแนวทางการดำเนินงานและบทเรียนที่ได้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำให้เกิดประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของโรงเรียนหนองบัวแดงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) ที่ได้กำหนดรูปแบบแนวทางและมาตรการป้องกันเพื่อเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา เพื่อให้พร้อมที่จะเปิดภาคเรียนและเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยเน้นความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและเอื้ออำนวยให้เกิดการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนและบุคลากรของสถานศึกษาสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปลอดภัยจากโรคโควิด-19

ผลการศึกษา ที่พบว่า ระหว่างมีสถานการณ์แพร่ระบาด ทำให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กลุ่มบริหารทั่วไป กองโรคไม่ติดต่อ และกลุ่มงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เปลี่ยนไป เพราะต้องปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันโรคโควิด-19 ทั้งในส่วนของกรมควบคุมโรค ของจังหวัดนนทบุรี และของรัฐบาล และมีผลกระทบต่อการบริหารงานและการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสังคม และด้านแผนการดำเนินการ สอดคล้องกับผลการศึกษาของสอยฤทัย เกลี้ยงนิล (เกลี้ยงนิล สอยฤทัย, 2563)ที่กล่าวว่า มีการปรับมาตรการให้เข้ากับสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อลดผลกระทบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดการโควิด-19 มีปัญหาและอุปสรรคหลายประการได้แก่ ด้านบุคลากร มีการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ ผู้มีความรู้เฉพาะด้าน ด้านงบประมาณ ขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์ ในการป้องกันโรครวมถึง ค่าตอบแทนบุคลากรชุดปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ขาดแคลนเครื่องมืออุปกรณ์ ในการลงพื้นที่ ของเจ้าหน้าที่ ทำให้อาจเสี่ยงต่อการติดเชื้อได้ และด้านสื่อประชาสัมพันธ์ ที่มีไม่เพียงพอ ขาดความน่าสนใจ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นภชา สิงห์วีร-ธรรม และคณะ (เกลี้ยงนิล สอยฤทัย, 2563) ที่กล่าวว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงจากการปฏิบัติงานและการรับรู้ความรุนแรง ของโรคโควิด-19 อยู่ในระดับมาก

ที่สุด ส่วนการรับรู้ของหน่วยงานต่อการดำเนินงานควบคุมโรคอยู่ในระดับมาก สำหรับทันตาภิบาล ที่มีสถานที่ทำงานต่างกัน มีการรับรู้ของหน่วยงานต่อการดำเนินงานควบคุมโรคโควิด-19 แตกต่างกัน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ประเทศไทย ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2563) ที่กล่าวถึงแนวทางปฏิบัติระหว่างปิดภาคเรียน (Public health and social guidelines in schools) อีกด้วย

และผลการศึกษา ที่พบว่า หลังมีสถานการณ์แพร่ระบาด กลุ่มบริหารงานทั่วไป กองโรคไม่ติดต่อ มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจในบางงาน ที่มีการปรับแนวทางการดำเนินงาน และมีการสลับหมุนเวียนกันมาทำงานที่กองโรคไม่ติดต่อและทำงานที่บ้าน (Work From Home) ได้แก่ การดำเนินงานอาคารสถานที่ในบางส่วน งานการเจ้าหน้าที่ ในบางส่วน นอกจากนี้ ในการจัดทำโครงสร้างอัตรากำลังประจำปี จะมีการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาการปรับโครงสร้างอัตรากำลังของหน่วยงานในกรณีปกติ และเพื่อรองรับงานในอนาคต โดยเฉพาะที่อาจต้องใช้บุคลากรเพิ่มเติมเพื่อรองรับการแพร่ระบาดของโควิด-19 ระลอกใหม่ หรือโรคระบาดอื่นๆ นอกจากนี้มีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงขององค์กรเพื่อเตรียมการรองรับการเกิดความเสี่ยงในการบริหารงานจากภัยพิบัติต่างๆ สอดคล้องกับบทความวิชาการของศาสตราจารย์เกียรติคุณ แพทย์หญิงสยมพร ศิรินาวิน (สยมพร, 2563) ที่กล่าวว่า การใช้หน้ากากป้องกันการรับเชื้อ เน้นให้ผู้ป่วยต้องใส่ หน้ากากอนามัย และแยกตัวจากชุมชน เป็นเรื่องหลัก แต่ เมื่อมีผู้ป่วยจำนวนมาก และมีผู้แพร่เชื้อที่ไม่มีอาการ หรือมีอาการน้อย ปะปนอยู่ในชุมชน อีกทั้งการระบาดของโรคนี้แพร่ได้เร็ว และผู้ติด เชื้อมีอาการรุนแรงมากได้ จึงจำเป็นต้องให้คนไม่ป่วย และคนไม่ติด เชื้อ ใส่หน้ากากป้องกันการแพร่เชื้อและการรับเชื้อด้วย และสอดคล้องกับผลการศึกษาของวลัยพร พัชรนฤมล และคณะ (พัชรนฤมล วลัยพร และคณะ, 2563) ที่ได้เสนอกรอบยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านสาธารณสุขของประเทศไทยในการตอบสนองต่อการระบาดของโรคโควิด-19 โดยมีเป้าหมาย **“ลดการติดเชื้อ ลดการป่วย และลดการตายจากโควิด 19”** การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ต้องครอบคลุม strategic area 7 ด้าน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของจิรกิติ์ ทองปรีชา (ทองปรีชา จิรกิติ์, 2563) ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการการเรียนการสอนของโรงเรียนวชิรธรรมสาธิต เป็นไปตามนโยบายและแนวทางของรัฐบาลในการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์และมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดในสถานศึกษาเพื่อความปลอดภัยสูงสุดของนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. การลงชื่อเข้าออกให้ลงชื่อปฏิบัติงานด้วยการเซ็นต์ชื่อ แทนการสแกนนิ้ว ใช้ปากกาของใครของคนนั้น เพื่อลดการสัมผัสร่วม ซึ่งอาจจะทำให้บุคลากรมีความเสี่ยงที่จะติดเชื้อ COVID-19 จากเพื่อนรวมงานได้
2. คล้องบัตรประจำตัวทุกครั้งที่เข้าที่ทำงาน เพื่อเป็นการเช็คคนเข้าหน่วยงาน ว่าไม่มีบุคคลภายนอกเข้ามาโดยไม่ได้รับอนุญาต มีการแลกบัตร สำหรับผู้มาติดต่อราชการ และมีการคัดกรองวัดอุณภูมิร่างกายก่อนเข้าอาคารทุกครั้ง
3. คัดกรอง วัดไข้ ล้างมือ ติดสติกเกอร์ ก่อนขึ้นอาคาร หากมีไข้ จะให้นั่งพัก และวัดอุณภูมิอีกครั้ง หากยังมีไข้ ขอให้กลับบ้าน ไม่อนุญาตให้เข้าอาคาร
4. ควรมีการพัฒนาบุคลากรให้สามารถใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสารที่ทันสมัยได้ ตลอดจนการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมสำหรับการใช้งาน เช่น ระบบกล้อง ที่ใช้สื่อสารทางอินเตอร์เน็ต

5. กรมควบคุมโรค ควรเพิ่มมาตรการต่างๆในเชิงระบบ เพื่อให้มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงให้เกิดวิถีชีวิตใหม่ (new normal) เช่น ควรเพิ่มและให้มีการเบิกจ่ายค่าอินเตอร์เน็ตของบุคลากรที่ทำงานที่บ้าน (Work From Home) ได้
6. กรมควบคุมโรค ควรมีมาตรการในการจัดสรรห้องประชุมให้เพียงพอ เพราะเนื่องจากไม่สามารถประชุมตามปกติได้ งานต่าง ๆ จึงใช้การติดต่อประสานงาน และติดตามผลการดำเนินงานทาง Application zoom แทน
7. กรมควบคุมโรค ควรนำระบบ paperless มาใช้อย่างจริงจัง ระบบหนังสือรับส่งควรเป็นกระดาษน้อยลง จากกรม มาแต่ละกอง เพื่อลดการสัมผัสกับเชื้อโรค

บรรณานุกรม

กรมควบคุมโรค. (2563). *แนวทางการดำเนินงานคัดกรอง เฝ้าระวัง และสอบสวนโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19).*

กรมควบคุมโรค. (2564). *แนวทางปฏิบัติเพื่อการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หรือโควิด 19 สำหรับประชาชนทั่วไปและกลุ่มเสี่ยง.*

กรมควบคุมโรค. (2564). *มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคโควิด 19 สำหรับผู้ประกอบสถานประกอบการ.*

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *ข้อมูลสำหรับการป้องกันตนเองจากไวรัสโคโรน่า สายพันธุ์ใหม่ 2019 | Env.Health11.* https://hpc11.go.th/web60/cluster_environment60/?p=2189

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19* (บุญสุข สราวุฒิ, Ed.; 3rd ed.). บริษัท คิว แอดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด. http://online.anyflip.com/lqqyt/uwju/mobile/index.html

กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุข เพื่อการจัดการภาวะระบาดของโรคโควิด-19 ในข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1).* www.covid-19.moph.go.th

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *คู่มือการจัดทำแผนประคองกิจการสำหรับการปฏิบัติงานในภาวการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19).* www.dmh.go.th

เกลี้ยงนิล สอยฤทัย. (2563). *การค้นคว้าอิสระ เรื่อง รัฐ-ชุมชนกับการจัดการภัยพิบัติโรคไวรัสโควิด 19 พื้นที่ถนนข้าวสาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร.*

แก้วยาศรี กายสิทธิ์, & สุนทราวิรัตน์ บุญมา. (2564). แนวทางการดำเนินงานและผลกระทบระดับพื้นที่จังหวัดเลย . *วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน, 7*(1), 16–34. https://he02.tci-thaijo.org/index.php/ajcph/article/view/244802/169160

มาตรการและแนวทางการดำเนินการเพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) ประกาศ ณ วันที่ 19 มีนาคม 2563, 1 (2563) (testimony of คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ). https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/im_commands/im_commands06.pdf

จันทวานิช สุภางค์. (2549). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ* . สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. https://kpi-lib.com/library/books/kpibook-8952/

จุทอง สุมาลี. (2563). การจัดการภัยพิบัติโรคระบาดโควิด 19 ในพื้นที่ชุมชนริมคลองหัวหมากน้อย สำนักงานเขตบางกะปิ. *การค้นคว้าอิสระเรื่อง การจัดการภัยพิบัติโรคระบาดโควิด 19 ในพื้นที่ชุมชนริมคลองหัวหมากน้อย ส านักงานเขตบางกะปิ*, 1–16.

ทองปรีชา จิรกิติ์. (2563). *การศึกษาอิสระ เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการการเรียนการสอน ภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ระดับมัธยมศึกษา พื้นที่โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร.* .

บดีรัฐ โชติ. (2558). *เทคนิคการบริหาร*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรหมณี อารักษ์. (2555, February 22). *แนวคิดการบริหารจัดการสมัยใหม่ในกระบวนการทางรัฐประศาสนศาสตร์*. https://kantacandidate.blogspot.com/2012/02/blog-post_9753.html

พัชรนฤมล วลัยพร และคณะ. (2563). *การพัฒนากรอบยุทธศาสตร์ด้านสาธารณสุขเพื่อตอบสนองต่อการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประเทศไทย*. https://www.hsri.or.th/researcher/research/new-release/detail/12942

โรงเรียนหนองบัวแดงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *คู่มือการจัดการเรียนการสอนและมาตรการป้องกันในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)*. https://pubhtml5.com/klnj/qfbh/basic

วรพงศธร ธวัชชัย. (2543). *หลักการวิจัยทางสาธารณสุขศาสตร์. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.* http://opac-healthsci.psu.ac.th/BibDetail.aspx?bibno=459890

วิรัชนิภาวรรณ วิรัช. (n.d.). *แนวคิดและความหมายของการบริหารและการบริหารจัดการ.* Retrieved 3 September 2022, from http://www.wiruch.com/articles%20for%20article/and%20meaning%20of%20admin%20and%20mgt%20admin.htm

วิรัชนิภาวรรณ วิรัช. (2552). *การบริหารจัดการของหน่วยงานของรัฐ: การวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวชี้วัด.*

แว อวาทิพย์. (2563). *COVID-19 กับการเรียนรู้สู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในวันนี้.* วารสารสมาคมวิชาชีพสุขศึกษา, 35(1), 24–29. http://hepa.or.th/journal.php

ศิรินาวิน สยมพร. (2563). *Covid-19 ความรู้ สู่ปัญญา พัฒนาการปฏิบัติ.* https://pubhtml5.com/xiid/czfs/basic

สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่หนองคาย สาขาเมืองหนองคาย. (2563). *คู่มือการบริหารความเสี่ยงต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่หนองคาย สาขาเมืองหนองคาย.*

อนันต์นพคุณ ศจี. (2542). *กลวิธีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ.* http://library.scphtrang.ac.th/ulib658/searching.php?MAUTHOR=%20%E0%B8%A8%E0%B8%88%E0%B8%B5%20%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B9%8C%E0%B8%99%E0%B8%9E%E0%B8%84%E0%B8%B8%E0%B8%93

นงนุช อุณอนันต์, ธัชพงศ์ เศรษฐบุตร. (2020). *กลยุทธ์การบริหารองค์กรฝ่าวิกฤตโควิด-19.* The 4th International Multi-Conference of Management Science 2020, 402–409.

พระครูวีรศาสน์ประดิษฐ์, พระมหาจักรพันธ์ นะวะแก้ว, & วีระ จุฑาคุป. (2565). *การบริหารจัดการองค์กรในยุค New Normal.* Journal of MCU Buddhapanya Review, 7(1), 298–306.

วลัยพร พัชรนฤมล และคณะ. (2563). ก*ารพัฒนากรอบยุทธศาสตร์ด้านสาธารณสุขเพื่อตอบสนองต่อการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประเทศไทย.* สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. https://www.hsri.or.th/researcher/research/new-release/detail/12942

ศจี อนันต์นพคุณ. (2542). *กลวิธีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ.* http://library.scphtrang.ac.th/ulib658/searching.php?MAUTHOR=%20%E0%B8%A8%E0%B8%88%E0%B8%B5%20%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B9%8C%E0%B8%99%E0%B8%9E%E0%B8%84%E0%B8%B8%E0%B8%93

ศิราณี เมฆลอย. (2565). *การบริหารจัดการองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด-19 ในองค์การคลังสินค้า กระทรวงพาณิชย์.* Journal of Educational Innovation and Research, 6(2), 398–412.

ศิรินาวิน สยมพร. (2563). *Covid-19 ความรู้ สู่ปัญญา พัฒนาการปฏิบัติ.* https://pubhtml5.com/xiid/czfs/basic

สำนักงานสรรพสามิต สาขาเมืองหนองคาย. (2563). *คู่มือการบริหารความเสี่ยงต่อสถานการณ์ การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่หนองคาย สาขาเมืองหนองคาย.*

สุมาลี จุทอง. (2563). *การจัดการภัยพิบัติโรคระบาดโควิด 19 ในพื้นที่ชุมชนริมคลองหัวหมากน้อย สำนักงานเขตบางกะปิ.* การค้นคว้าอิสระเรื่อง การจัดการภัยพิบัติโรคระบาดโควิด 19 ในพื้นที่ชุมชนริมคลองหัวหมากน้อย ส านักงานเขตบางกะปิ, 1–16.

ภาคผนวก

เกณฑ์การพิจารณาตามระดับความรุนแรงของการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับประเทศ ประกาศ ณ วันที่ 24 ธันวาคม 2563 โดยกรมควบคุมโรค

ตารางภาคผนวก 1 เกณฑ์การพิจารณาตามระดับความรุนแรงของการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับประเทศ

เกณฑ์พิจารณา	ระดับ 1 เขียว	ระดับ 2 เหลือง	ระดับ 3 ส้ม	ระดับ 4 แดง
1.จำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ (สะสมต่อสัปดาห์)	●ไม่พบผู้ติดเชื้อในประเทศ (มีเฉพาะผู้ติดเชื้อที่มาจากต่างประเทศ)	●< 300 รายต่อสัปดาห์ (< 5 รายต่อล้านประชากรต่อสัปดาห์)	●300-900 รายต่อสัปดาห์ (5-15 รายต่อล้านประชากรต่อสัปดาห์)	●> 900 รายต่อสัปดาห์ (> 15 รายต่อล้านประชากรต่อสัปดาห์)
2. ลักษณะการกระจายของโรคตามจังหวัดและเขตสุขภาพ	●ผู้ติดเชื้อเข้ารักษาในโรงพยาบาลที่กำหนด ●ผู้สัมผัสได้รับการกักกันตามเกณฑ์	●เขตสุขภาพและไม่เกิน 1 จังหวัด และไม่เกิน 3 เขตสุขภาพ	●เขตสุขภาพละไม่เกิน 1 จังหวัด และมีการกระจายใน 4-6 เขตสุขภาพหรือ ●เขตสุขภาพมีมากกว่า 1 จังหวัด และไม่เกิน 3 เขตสุขภาพ	●มีการกระจายมากกว่า 6 เขตสุขภาพ หรือ ●เขตสุขภาพมีมากกว่า 1 จังหวัด และเกิน 3 เขตสุขภาพ
3.การกระจายของโรคตามลักษณะทางระบาดวิทยา	●ผู้เดินทางจากต่างประเทศเข้าสถานที่กักกัน ●ผู้ติดเชื้อเข้ารักษาในโรงพยาบาลที่กำหนด	●ระบาดในวงจำกัด และไม่เกิน 3 กลุ่มก้อน (Cluster) อย่างมีนัยสำคัญทางระบาดวิทยา	●ระบาดในวงจำกัดมากกว่า 3 กลุ่มก้อน (Cluster) อย่างมีนัยสำคัญทางระบาดวิทยาและมีความเชื่อมโยงกัน	●มีการระบาดในวงกว้าง หาสาเหตุหรือความเชื่อมโยงไม่ได้
4.ความพร้อมในการรองรับผู้ป่วย	●มีจำนวนเตียงเพียงพอต่อผู้ติดเชื้อทุกราย	●ผู้ติดเชื้อครองเตียงร้อยละ 40-59 ของศักยภาพ	●ผู้ติดเชื้อครองเตียงร้อยละ 60-79 ของศักยภาพ	●ผู้ติดเชื้อครองเตียงตั้งแต่ร้อยละ 80 ของศักยภาพ

หมายเหตุ การจำแนกระดับการระบาดต้องมีเกณฑ์การพิจารณาครบ 4 เกณฑ์

ตารางภาคผนวก 2 กิจกรรมที่ควรดำเนินการตามระดับความรุนแรงของการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 ระดับประเทศ

กิจกรรมที่ควรดำเนินการ เกณฑ์พิจารณา	**ระดับ 1 เขียว**	**ระดับ 2 เหลือง**	**ระดับ 3 ส้ม**	**ระดับ 4 แดง**
การปิดสถานที่ห้ามเข้าออก	• ไม่มีการปิดสถานที่	• ปิดสถานที่สงสัยว่าเป็นแหล่งระบาด • ห้ามให้บุคคลเข้าออกสถานที่สงสัยว่าเป็นแหล่งระบาด	• ปิดสถานที่สงสัยว่าเป็นแหล่งระบาด • ให้สถานที่ชุมนุมชนหรือสถานที่ซึ่งมีประชาชนหนาแน่น ในจังหวัดที่เกิดการระบาดของโรคให้ดำเนินมาตรการคัดกรอง และ DMHT อย่างเคร่งครัด	• ห้ามให้บุคคลเข้าออกในจังหวัดที่พบการระบาดของโรค • พิจารณาปิดสถานที่ชุมชนหรือสถานที่ซึ่งมีประชาชนหนาแน่นในจังหวัดที่เกิดการระบาดของโรค
การปิดกิจการธุรกิจพิธีการ	• ธุรกิจหรือกิจกรรมต่างๆ สามารถดำเนินการได้ตามปกติ	• ธุรกิจหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับการระบาดให้ดำเนินมาตรการคัดกรองและ DMHTอย่างเคร่งครัด • ธุรกิจหรือกิจการอื่นๆ สามารถดำเนิน การได้ตามปกติ	• พิจาจารณาระงับธุรกิจหรือกิจการเกี่ยวข้องกับผู้คนเป็นจำนวนมากในจังหวัดที่เกิดการระบาดของโรค • พิจารณาการทำธุรกิจ online หรือ work from home ในจังหวัดที่เกิดการระบาดของโรค • ธุรกิจหรือกิจการในจังหวัดที่ไม่มีการระบาดให้ดำเนินมาตรการคัดกรองและ DMHTอย่างเคร่งครัด	• พิจารณาระงับธุรกิจหรือกิจการเกี่ยวข้องกับผู้คนเป็นจำนวนมาก • พิจารณาการทำธุรกิจ online หรือ work from home
การจำกัดการเดินทาง	• ไม่จำกัดการเดินทาง	• มีการกำหนดเวลาการเข้าออกในพื้นที่ที่มีการระบาด • ไม่จำกัดการเดินทางบริเวณนอกพื้นที่การระบาด	• อนุญาตให้เดินทางเฉพาะที่จำเป็น • มีการกำหนดเวลาการเข้าออกในจังหวัดที่มีการระบาด • จำกัดให้บริการขนส่งสาธารณะในจังหวัดที่มีการระบาด	• อนุญาตให้เดินทางเฉพาะที่จำเป็น • จำกัดการให้บริการขนส่งสาธารณะระหว่างจังหวัด

ตารางภาคผนวก 3 เกณฑ์การพิจารณาตามระดับความรุนแรงของการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับจังหวัด (อ้างอิงจากแถลงการณ์ของ ศบค. วันที่ 24 ธันวาคม 2563)

เกณฑ์การแบ่งพื้นที่สถานการณ์ (ศบค.)	ระดับ 1 เขียว (เฝ้าระวัง)	ระดับ 2 เหลือง เฝ้าระวังสูง)	ระดับ 3 ส้ม (ควบคุม)	ระดับ 4 แดง (ควบคุมสูงสุด)
คำนิยาม	พื้นที่ที่ยังไม่มีผู้ติดเชื้อและไม่มีสิ่งบอกเหตุว่าจะมีผู้ติดเชื้อ	พื้นที่ที่มีผู้ติดเชื้อน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ราย แต่มีแนวโน้มควบคุมสถานการณ์ได้	พื้นที่ที่ติดกับพื้นที่ควบคุมสูงสุด หรือ มีผู้ติดเชื้อมากกว่า 10 ราย และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น	มีผู้ติดเชื้อจำนวนมากและมีมากกว่า 1 พื้นที่ (ย่อย)
มาตรการ				
การตรวจ Lab	ตรวจหาผู้ติดเชื้อเชิงรุกในพื้นที่เสี่ยง กลุ่มบุคคลที่เสี่ยง และกิจกรรมที่เสี่ยง	เร่งรัดการตรวจหาผู้ติดเชื้อเชิงรุกในพื้นที่เสี่ยง กลุ่มบุคคลที่เสี่ยงและกิจกรรมที่เสี่ยง	พิจารณาการตรวจหาผู้ติดเชื้อเชิงรุกในพื้นที่เสี่ยง กลุ่มบุคคลที่เสี่ยง และกิจกรรม/กิจการที่เสี่ยง	เร่งรัดการตรวจหาผู้ติดเชื้อเชิงรุกในพื้นที่เสี่ยง กลุ่มบุคคลที่เสี่ยงและกิจกรรมที่เสี่ยง
การป้องกัน	สวมหน้ากากอนามัย 100% เน้นการทำความสะอาด (มือ สถานที่ หรืออุปกรณ์ที่สัมผัสบ่อยๆ)	สวมหน้ากากอนามัย 100% เน้นการทำความสะอาด (มือ สถานที่ หรืออุปกรณ์ที่สัมผัสบ่อยๆ)	สวมหน้ากากอนามัย 100% เน้นการทำความสะอาด (มือ สถานที่ หรืออุปกรณ์ที่สัมผัสบ่อยๆ)	สวมหน้ากากอนามัย 100% เน้นการทำความสะอาด (มือ สถานที่ หรือ อุปกรณ์ที่สัมผัสบ่อยๆ)
	หลีกเลี่ยงการสัมผัสหรือการเข้าไปในสถานที่ที่มีคนจำนวนมาก	หลีกเลี่ยงการสัมผัสหรือการเข้าไปในสถานที่ที่มีคนจำนวนมาก	หลีกเลี่ยงการสัมผัสหรือการเข้าไปในสถานที่ที่มีคนจำนวนมาก	หลีกเลี่ยงการสัมผัสหรือการเข้าไปในสถานที่ที่มีคนจำนวนมาก
	มีการติดตั้งและสแกนแอพพลิเคชั่นไทยชนะอยู่เสมอ	มีการติดตั้งและสแกนแอพพลิเคชั่นไทยชนะอยู่เสมอ	มีการติดตั้งแอพพลิเคชั่นหมดชนะ ตามความเหมาะสม เพิ่มเติมจากการใช้แอพพลิเคชั่นไทยชนะ	มีการติดตั้งแอพพลิเคชั่นหมอชนะ ตามความเหมาะสม เพิ่มเติมจากการใช้แอพพลิเคชั่นไทยชนะ
สถานประกอบการ	พิจารณาปิดหรือจำกัดเวลาเปิด-ปิด สถานประกอบการที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดตามความเหมาะสม	พิจารณาปิดหรือจำกัดเวลาเปิด-ปิด สถานประกอบการที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดตามความเหมาะสม	พิจารณาจำกัดเวลาเปิด-ปิดสถานประกอบการที่มีความจำเป็น ตามความเหมาะสม พิจารณาปิดหรือจำกัดเวลาเปิด-ปิดสถานประกอบการที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาด	จำกัดเวลาเปิด-ปิดสถานประกอบการที่มีความจำเป็น ปิดสถานประกอบการที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาด
การเรียน การสอน	-	พิจารณาใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของระบบตามความเหมาะสม	ให้สถานศึกษาพิจารณาหยุดการเรียนการสอน หรือ ปรับรูปแบบการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์ตามสถานการณ์ในพื้นที่	สถานศึกษาปรับรูปแบบการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์
มาตรการ Work form Home	-	พิจารณาใช้มาตรการ Work from Home ตามความเหมาะสม	ให้มีการใช้มาตรการ Work from Home สำหรับบุคคลที่มาจากพื้นที่สีแดง	ใช้มาตรการ Work from Home อย่างเต็มขีดความสามารถ
การตั้งด่านคัดกรอง	-	-	ให้ประสานการจัดตั้งด่านคัดกรองกับจังหวัดพื้นที่ควบคุมสูงสุด (สีแดง)ตามความเหมาะสม	ให้มีการจัดตั้งด่านตรวจคัดกรอง จุดสกัด และสายตรวจ เพื่อให้มีการควบคุมและจำกัดการเข้า-ออกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เกณฑ์การแบ่งพื้นที่สถานการณ์ (ศบค.)	ระดับ 1 เขียว (เฝ้าระวัง)	ระดับ 2 เหลือง เฝ้าระวังสูง)	ระดับ 3 ส้ม (ควบคุม)	ระดับ 4 แดง (ควบคุมสูงสุด)
การลักลอบเข้าพื้นที่	-	-	เฝ้าระวังการลักลอบเข้ามาในพื้นที่ของแรงงานต่างด้าวที่มาจากพื้นที่ควบคุมสูงสูด (สีแดง) หากตรวจพบให้แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ	-
การแยกกัก	-	-	-	แยกกักผู้ติดเชื้อด้วยการจัดตั้ง รพ.สนาม ตามขีดความสามารถ (กห. สนับสนุน สธ.ในการจัดตั้ง รพ.สนาม)
การเยียวยา	-	-	-	พิจารณาเยียวยาและดูแลความเป็นอยู่ของครอบครัวของผู้ติดเชื้อตามขีดความสามารถ
การขนส่ง	-	-	-	ควบคุมการเข้า-ออกของยานพาหนะ และบุคคลสัญชาติไทย โดยมิให้กระทบต่อการค้าและการอุตสาหกรรม มากเกินความจำเป็น
การประมง	-	-	-	สามารถดำเนินการได้แต่ต้องผ่านการตรวจหาเชื้อโควิด 19 ก่อนการออกเรือ ทั้งนี้ กห. สนับสนุน สธ. ด้านบุคลากรทางการแพทย์ (ทร.) ในการตรวจหาเชื้อเชิงรุกทางทะเล

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

เรื่อง มาตรการการบริหารจัดการองค์กรในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 กองโรคไม่ติดต่อ ปี พ.ศ. 2563

(สำหรับผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ)

ส่วนที่ 1

1.1 ข้อมูลทั่วไป

หัวหน้างาน

.....

ส่วนที่ 2

2.1 การบริหารจัดการงานก่อนมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19

- เตรียมอุปกรณ์

  .....

- ดูแลติดตามป้องกันการระบาดของโรค / ทำความสะอาดจุดสัมผัสร่วมที่อาจทำให้ติดโรค

  .....

- ปรับแผนงาน กิจกรรม เบิกจ่ายงบประมาณ

  .....

2.2 การบริหารจัดการงานระหว่างมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19

- ผลกระทบต่อการบริหารงาน

1.ด้านบุคลากร

.....

2.ด้านงบประมาณ

.....

3.ด้านสังคม

.....

4.ด้านแผนการดำเนินงาน

.....

- มาตรการป้องกันส่วนบุคคล

1.มาตรการทั่วไป

.....

2.เว้นระยะห่าง

.....

3.ใส่หน้ากากอนามัย

.....

4.ล้างมือ

.....

5.กักตัว

.....

6.ใช้ App ไทยชนะ

.....

- มาตรการป้องกันขององค์กร

1. Work From Home

.....

2.3 การบริหารจัดการงาน<u>หลัง</u>สถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19

- การปรับการบริหารจัดการหน่วยงาน

.....

- มาตรการป้องกันขององค์กร

.....

3.1 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เชิงนโยบายการบริหารจัดการองค์กรในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 กองโรคไม่ติดต่อ ปี พ.ศ. 2563

.....

3.2 ปัญหาอุปสรรคการบริหารจัดการองค์กรในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 กองโรคไม่ติดต่อ ปี พ.ศ. 2563

.....

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

เรื่อง มาตรการการบริหารจัดการองค์กรในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 กองโรคไม่ติดต่อ ปี พ.ศ. 2563

(สำหรับหัวหน้ากลุ่ม ยศ.และ พอ.)

ส่วนที่ 1

1.1 ข้อมูลทั่วไป

หัวหน้างาน

.....

ส่วนที่ 2

2.1 การบริหารจัดการงานก่อนมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19

- เตรียมอุปกรณ์

  .....

- ดูแลติดตามป้องกันการระบาดของโรค / ทำความสะอาดจุดสัมผัสร่วมที่อาจทำให้ติดโรค

  .....

- ปรับแผนงาน กิจกรรม เบิกจ่ายงบประมาณ

  .....

2.2 การบริหารจัดการงานระหว่างมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19

- ผลกระทบต่อการบริหารงาน

1.ด้านบุคลากร

.....

2.ด้านงบประมาณ

.....

3.ด้านสังคม

.....

4.ด้านแผนการดำเนินงาน

.....

- มาตรการป้องกันส่วนบุคคล

1.มาตรการทั่วไป

.....

2.เว้นระยะห่าง

.....

3.ใส่หน้ากากอนามัย

.....

4.ล้างมือ

.....

5.กักตัว

.....

6.ใช้ App ไทยชนะ

.....

- มาตรการป้องกันขององค์กร

1. Work From Home

.....

2.3 การบริหารจัดการงานหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19

- การปรับการบริหารจัดการ

- งานธุรการ งานสารบัญ อาคารสถานที่และงานยานพาหนะ

.....

- งานการเงินและบัญชี

.....

- งานพัสดุ

.....

- งานการเจ้าหน้าที่

.....

- งานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

.....

- มาตรการป้องกันขององค์กร

1.แผนบริหารความเสี่ยง

.....

ส่วนที่ 3

3.1 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

3.2 ปัญหาอุปสรรค

.....

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

เรื่อง มาตรการการบริหารจัดการองค์กรในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 กองโรคไม่ติดต่อ ปี พ.ศ. 2563

(สำหรับบุคลากรกลุ่มบริหารงานทั่วไป)

.....

ส่วนที่ 1

1.1 ข้อมูลทั่วไป

หัวหน้างาน.....

ส่วนที่ 2

2.1 การบริหารจัดการงานก่อนมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19

- งานธุรการ งานสารบัญ อาคารสถานที่และงานยานพาหนะ

  .....

- งานการเงินและบัญชี

  .....

- งานพัสดุ

  .....

- งานการเจ้าหน้าที่

  .....

- งานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

  .....

2.2 การบริหารจัดการงานระหว่างมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19

- ผลกระทบต่อการบริหารงาน

1.ด้านบุคลากร

.....

2.ด้านงบประมาณ

.....

3.ด้านสังคม

.....

4.ด้านแผนการดำเนินงาน

.....

- มาตรการป้องกันส่วนบุคคล ได้แก่ มาตรการทั่วไป การเว้นระยะห่าง การใส่หน้ากากอนามัย การล้างมือ การกักตัว การใช้ App ไทยชนะ.....

- มาตรการป้องกันขององค์กร เช่น Work From Home อื่น ๆ.....

2.3 การบริหารจัดการงานหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19

- การปรับการบริหารจัดการ

- งานธุรการ งานสารบัญ อาคารสถานที่และงานยานพาหนะ

  .....

- งานการเงินและบัญชี

  .....

- งานพัสดุ

  .....

- งานการเจ้าหน้าที่

  .....

- งานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

  .....

- มาตรการป้องกันขององค์กร

1.แผนบริหารความเสี่ยง

.....

ส่วนที่ 3

3.1 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

3.2 ปัญหาอุปสรรค

.....

ตารางภาคผนวก 4 ผลการสัมภาษณ์ ผู้บริหารกองโรคไม่ติดต่อ

	ผู้บริหารคนที่ 1	**ผู้บริหารคนที่ 2**	**ผู้บริหารคนที่ 3**	**ผู้บริหารคนที่ 4**
การบริหารจัดการงาน<u>ก่อน</u>มีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19				
เตรียมอุปกรณ์	จัดทำ BCP โควิด	- มีการสนับสนุนเครื่องมือ ครุภัณฑ์ที่เพียงพอสำหรับผู้ปฏิบัติงานของกองโรคไม่ติดต่อ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการมาทำงานแบบปกติในสถานที่ทำงาน การประชุมที่ดำเนินการมักเป็น onsite - ในการทำความสะอาด เป็นการป้องกันการติดเชื้อแบบทั่วไป เช่น การทำความสะอาดพื้นผิวโดยใช้อุปกรณ์งานบ้านงานเรือนปกติ แต่ไม่ได้ทำความสะอาดจุดสัมผัสร่วมต่างๆ ดำเนินการโดย outsource จากบริษัท กองโรคไม่ติดต่อติดตามประเมินผลการทำงานและมีการประชุมหรือประสานงานกันเมื่อเกิดมีปัญหา		ยังไม่มีอุปกรณ์ PPE หน้ากากอนามัย ถุงมือ
ดูแลติดตามป้องกันการระบาดของโรค / ทำความสะอาดจุดสัมผัสร่วมที่อาจทำให้ติดโรค	ให้แม่บ้านทำความสะอาดทั้งกองเมื่อพบผู้ป่วยในกอง	ไม่มีแนวทางปฏิบัติหรือมาตรการของสำนักงาน/กรม เนื่องจากยังไม่มีการระบาดของโรคโควิด-19		ทำความสะอาดทั่วไป ไม่ได้ใช้แอลกอฮอล์
ปรับแผนงาน กิจกรรม เบิกจ่ายงบประมาณ	เฉพาะเมื่อมีผลกระทบต่อกิจกรรม	มีแผนงาน กิจกรรม การเบิกจ่ายงบประมาณ ตามปีงบประมาณสำหรับการดำเนินงาน การเบิกจ่ายเป็นไปตามระเบียบ และมีการปรับแผนถ้ามีการปรับเพิ่มหรือลดกิจกรรม อาจมีความล่าช้าของกิจกรรมดำเนินงาน		แผน กิจกรรม ตามสภาวะปกติ

	ผู้บริหารคนที่ 1	ผู้บริหารคนที่ 2	ผู้บริหารคนที่ 3	ผู้บริหารคนที่ 4
		งบประมาณบ้างในบางโครงการ/ กิจกรรม		
การบริหารจัดการงานระหว่างมีสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19				
ผลกระทบต่อการบริหารงาน				
ด้านบุคลากร	ให้ทำงาน WFH ในช่วงกักตัว 10 วัน	บุคลากรจำนวนที่มาปฏิบัติงานจริงในสำนักงานลดลง เนื่องจาก - มีการกำหนดให้ปฏิบัติงานช่วยเหลืองานโควิด เช่น state quarantine, ทีม SAT, ทีมรับโทรศัพท์สายด่วนโควิด ทีมคัดกรองที่สปคม. - มีการติดเชื้อโควิดหรือสัมผัสเสี่ยงสูง ทำให้ต้องมีการกักตัวเพื่อรักษา/เฝ้าระวัง ดังนั้นจึงได้กำหนดแผนการสนับสนุนกำลังคนต่องานโควิด มีแผนปรับการทำงานเป็น work from home ตามเกณฑ์ที่กรมควบคุมโรคกำหนดว่าร้อยละเท่าไร		จัดบุคลากรช่วยงานส่วนกลางกรม ร่วมทีม SAT ร่วมทีม SQ
ด้านงบประมาณ	เบิกจ่ายได้ช้า เมื่อมีการเลื่อนกิจกรรม	งบประมาณที่ได้รับในการดำเนินงานลดลงมากกว่าครึ่งของงบปกติก่อนมีการระบาดของโรค ดังนั้นบางโครงการที่ไม่เร่งด่วนต้องยุติหรือระงับ โครงการที่สำคัญหรือเร่งด่วนได้ปรับลดงบประมาณลงโดยอาจปรับกิจกรรมที่ใช้งบน้อยกว่า งานประชุมปรับจาก onsite เป็นการประชุม online หรือ hybrid มากขึ้น		ปรับแผน ให้มีการใช้งบประมาณสำหรับอุปกรณ์ทำลายเชื้อ ชุด PPE ต่าง ๆ

	ผู้บริหารคนที่ 1	**ผู้บริหารคนที่ 2**	**ผู้บริหารคนที่ 3**	**ผู้บริหารคนที่ 4**
ด้านสังคม	ให้ปฏิบัติ Universal Precaution อย่างเคร่งครัดในหน่วยงาน	เนื่องจากบุคลากรของกองโรคไม่ติดต่อต้องใช้มาตรการ D_M_H_T เช่นเดียวกับบประชาชนทั่วไป ดังนั้น กิจกรรมการรวมกลุ่มต้องมีความระมัดระวังมากขึ้น ได้แก่ การประชุม การทานข้าวร่วมกัน การสังสรรค์หลังเลิกงาน เน้นใช้ social media เป็นหลัก อย่างไรก็ตามไม่ได้กระทบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่มงาน		ประชาสัมพันธ์บุคลากร ผู้มาติดต่อ ให้ปฏิบัติตามมาตรการ สวมหน้ากาก ล้างมือ เว้นระยะห่าง คัดกรองก่อนเข้าในสำนักงาน
ด้านแผนการดำเนินงาน	ปรับแผนในกิจกรรมที่ได้รับผลกระทบจากโควิด ทั้งที่เกิดจากบุคลากรและกลุ่มเป้าหมาย	มีการปรับแผนการดำเนินงาน เนื่องจาก - มีการปรับลดงบประมาณ ดังข้อ 2 - ปรับแผนการดำเนินงานสนับสนุนแก่พื้นที่ ในประเด็นกิจกรรม เน้นการใช้สื่อสารทางไกล บริการทางไกล อบรมทางไกล การใช้อุปกรณ์ดิจิทัลส่วนบุคคล เป็นต้น สำหรับแผนดำเนินงานของกองโรคไม่ติดต่อเน้นการประชุมทางไกล - ปรับแผนการดำเนินงานของกองโรคไม่ติดต่อ จัดซื้ออุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ที่สนับสนุนหรือรองรับการประชุมทางไกลเพิ่มขึ้น เช่น internet , computer ที่ spec สูงขึ้น, กล้อง/ไมโครโฟน สำหรับการประชุมทางไกล ทำห้องประชุมเพิ่มขึ้นทั้งในแบบการประชุมคนเดียวผ่านทางไกล หรือห้องประชุม 10+ ที่นั่ง		ปรับแผนดำเนินงาน ทำกิจกรรมที่จำเป็น วางแผนจัดกำลังคนให้เหมาะสมโดยหัวหน้ากลุ่ม
มาตรการป้องกันส่วนบุคคล	มาตรการทั่วไป - Universal Precaution ตาม Infographic ของกรม	กองโรคไม่ติดต่อ ใช้มาตรการ D_M_H_T แต่พบว่า การเว้นระยะห่าง		มาตรการทั่วไป ได้แก่ การคัดกรองก่อนเข้าสำนักงานทั้งบุคลากรและผู้มาติดต่อ

	ผู้บริหารคนที่ 1	ผู้บริหารคนที่ 2	ผู้บริหารคนที่ 3	ผู้บริหารคนที่ 4
	เว้นระยะห่าง - ลดความแออัดในกลุ่มงาน ใส่หน้ากากอนามัย - เมื่อต้องอยู่ใกล้ชิดกับผู้อื่น ล้างมือ - บ่อยๆ หรือเมื่อสัมผัสของใช้สาธารณะ กักตัว - ถ้าติดเชื้อ ลาป่วย 5 วัน และ WFH ต่ออีก 5 วัน ใช้ App ไทยชนะ - ประชาสัมพันธ์ให้ใช้	ยังไม่สามารถทำได้ ในการมาทำงาน บางครั้งบุคลากรยังมีความใกล้ชิดกันจากการประสานงาน นั่งคุยงานแบบใกล้ชิด และบางการประชุมยังนั่งใกล้ชิด ใส่หน้ากากอนามัย -ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกท่านเป็นอย่างดีและเคร่งครัด ล้างมือ – ได้สนับสนุนแอลกอฮอล์ทำความสะอาดพื้นผิว แอลกอฮอล์เจลล้างมือ แก่บุคลากร แต่พบว่าในระยะปีแรกของการระบาด บุคลากรมีความเคร่งครัดมากกว่า ปีที่สองของการระบาด การกักตัว ตามแนวทางการดำเนินป้องกันการระบาดโควิด อย่างเคร่งครัด การใช้ App ไทยชนะ - ที่กองโรคไม่ติดต่อได้ติดตั้งการสแกน app ไทยชนะ ในช่วง2-3 เดือนแรกแต่พบว่าบุคลากรให้ความร่วมมือน้อย ระยะต่อมาไม่ได้ใช้อีก		สวมหน้ากากอนามัย เว้นระยะห่าง ผู้สัมผัสเสี่ยงสูง ให้ work from home ถ้าบุคลากรมีไข้ หรือไปพื้นที่เสี่ยงให้ไปพบแพทย์และตรวจโควิด การเว้นระยะห่าง โดยการจัดพื้นที่ให้ไม่แออัด โดยใช้ห้องประชุมถ้าไม่เพียงพอกำหนดจำนวนผู้เข้าประชุม การใส่หน้ากากอนามัย โดยให้สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา งดรับประทานอาหารร่วมกัน การล้างมือ โดยการสนับสนุนเจลแอลกอฮอล์ล้างมือให้บุคลากรและประชาชนที่มาติดต่อ การกักตัว โดยให้บุคลากรกักตัวถ้ากลับจากพื้นที่เสี่ยงโดยรายงานตามลำดับขั้น สนับสนุนให้ใช้ App ไทยชนะ โดยให้ลงทะเบียนและ scan ไทยชนะ ถ้าเข้าสำนักงาน รวมถึงผู้มาติดต่อราชการ
มาตรการป้องกันขององค์กร	Work from home โดยดำเนินการตามมาตรการกรม	- Work From Home มีการปรับตามคำสั่งของกรมควบคุมโรค ในสัดส่วนที่แตกต่างกันตามจำนวนหรือแนวโน้มการระบาดของโรคโควิด-19 บุคลากรต้องจัดทำสรุปผลการปฏิบัติงานในบ้านแก่หัวหน้ากลุ่มและผู้บริหาร		Work from home จัดให้บุคลากรแต่ละกลุ่มทำงานที่บ้าน เพื่อลดการแออัด

	ผู้บริหารคนที่ 1	ผู้บริหารคนที่ 2	ผู้บริหารคนที่ 3	ผู้บริหารคนที่ 4
		ตามลำดับชั้น - ปรับการดำเนินงาน happy workplace โดยบูรณาการกับมาตรการป้องกันโควิด มีมาตรฐานการทำความสะอาดสถานที่ทำงานเพิ่มขึ้นตามมาตรการป้องกันโควิด มีการจัดตั้งโต๊ะรับประทานอาหารบริเวณระเบียงที่อากาศปลอดโปร่งและรักษาระยะห่างสนับสนุนบุคลากร บุคลากรทุกคนได้รับการแจกจ่ายหน้ากากผ้าสนับสนุน แอลกอฮอล์ทำความสะอาดพื้นผิว แอลกอฮอล์เจลล้างมือ จัดหาชุดตรวจ ATK ให้ทุกคนประเมินผ่าน app H4U ประสานการรับวัคซีนป้องกันโควิด		
การบริหารจัดการงาน<u>หลัง</u>สถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19				
การปรับการบริหารจัดการหน่วยงาน	มีการประกาศใช้แผน BCP กรณีที่มีคลัสเตอร์ในสำนัก	- เป็นการดำเนินงานต่อเนื่องจากการบริหารจัดการระหว่างการแพร่ระบาด แต่ผ่อนคลายมาตรการบางอย่างลง ได้แก่ เพิ่มจำนวนบุคลากรที่มาทำงานที่กองมากขึ้น - แผนงานโครงการ สำหรับพื้นที่ ยังเน้น telemedicine - งบประมาณยังมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง - แผนงานโครงการของกองโรคไม่ติดต่อใช้แบบ onsite+online หรือ hybrid		มีการวางแผนบริหารความเสี่ยงการเกิดโรคระบาด/จัดหาอุปกรณ์ป้องกัน/วางแผนประคองกิจการ

	ผู้บริหารคนที่ 1	ผู้บริหารคนที่ 2	ผู้บริหารคนที่ 3	ผู้บริหารคนที่ 4
		มากขึ้น อย่างไรก็ตามเพื่อคุณภาพของงาน บางการประชุมจะจัด onsite อย่างเดียว แต่ยังเน้นจำนวนคนไม่มากนัก เพื่อรักษาระยะห่างระหว่างบุคคล		
มาตรการป้องกันขององค์กร	จัดทำ BCP โควิดและเผยแพร่	แผนบริหารความเสี่ยง เริ่มจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงขององค์กรในช่วงปีที่สองของการระบาด แต่ไม่ได้รับการซ้อมแผน	แผนบริหารความเสี่ยง	ทำแผนประคองกิจการโดยกลุ่มพัฒนาองคืกรจัดทำแผนโดยการระดมสมองจากทุกกลุ่ม ฝ่าย
ข้อเสนอแนะอื่นๆ เชิงนโยบายการบริหารจัดการองค์กรในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 กองโรคไม่ติดต่อ ปี พ.ศ. 2563	ปรับปรุง BCP ให้ Update	กองโรคไม่ติดต่อควรประสานหรือต่อรองกับผู้เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดมากขึ้น เช่น - กำลังคนที่บางครั้งไม่สามารถสนับสนุนงานโควิดได้เต็มที่เนื่องจากบุคลากรกักตัว ทำให้บุคลากรที่ทำงานของกองโรคไม่ติดต่อน้อยเกินไป งานล่าช้า - ประสานการเข้ารับการรักษาโควิด แบบ hospitel , home isolation ซึ่งบุคลากรยังเคว้งคว้าง ไม่เข้าใจระบบของกรมควบคุมโรค	การจัดหาอุปกรณ์ เครื่องใช้ ให้จนท. (รวมทั้งงานsupport) สามารถทำงานจากนอกสำนักงานได้ ในกรณีสถานการณ์ฉุกเฉินมีความจำเป็นต้องวางแผนต่อเนื่อง ต้องมีการสำรวจทักษะการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารของเจ้าหน้าที่ใหม่ และฝึกซ้อมการใช้เป็นประจำถึงจะมีทักษะ ในยามจำเป็น	ควรมีคู่มือ แนวทางประจำกองต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติได้ทันทีและควรปรับตามมาตรการให้ทันการ
ปัญหาอุปสรรคการบริหารจัดการองค์กรในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 กองโรคไม่ติดต่อ ปี พ.ศ. 2563	เนื้อหาวิชาการโควิดมีการเปลี่ยนแปลงเร็ว เมื่อนำมาใช้จะใช้ความรู้ที่ Update กว่าใน BCP โควิด	- บุคลากรที่มาทำงานที่กองโรคไม่ติดต่อ ลดลง ใช้การประสานทางโทรศัพท์หรือไลน์ ทำให้คุณภาพงานลดลงได้ - งบประมาณในการดำเนินงานน้อยเกินไป ทำให้งานที่สามารถดำเนินงานได้มีจำนวนลดลง ไม่ทันต่อการป้องกันควบคุมโรค	บางกลุ่มงาน ใช้สถานการณ์ อ้างว่าไม่สามารถจัดประชุมได้ ทำให้งานล่าช้า ควรให้เปลี่ยนมาเป็นการประชุมออนไลน์ และจัดเวร จนท.ที่สะดวกเข้าสนง. ให้ดำเนินการด้านเอกสารแทน นอกจากนี้ ควรจัดระบบลงนามอิเล็กโทรนิกส์ สำหรับหนังสือเชิญทั่วไป ที่ไม่ใช่เอกสารการเงิน	ข้อจำกัดการที่โควิด 19 เป็นโรคระบาดใหม่ ยังไม่มีวัคซีนในขณะนั้น บุคลากรและประชาชนหวาดวิตก มาตรการ lock down ทำให้งานประจำของกองที่วางแผน อาจจะไม่ได้ตามเป้าหมาย เช่น การลงพื้นที่ ติดตามงาน การนิเทศงาน